

Concept Jaarverslag 2023

**Stichting TWijs
te Haarlem**

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
------------------	----------

BESTUURSVERSLAG

1. Het schoolbestuur	4
1.1 Algemeen	5
1.2 Organisatie	5
1.3 Profiel	7
1.4 Dialoog	9
2. Beleid en verantwoording	12
2.1 Onderwijs & kwaliteit	13
2.2 Personeel & professionalisering	20
2.3 Huisvesting, facilitaire zaken & ICT	23
2.4 Financieel beleid	28
2.5 Risico-inventarisatie en -beheersing	31
3. Verantwoording van de financiën	34
3.1 Resultaat	35
3.2 Balans	37
3.3 Continuïteitsparagraaf	39
3.4 Meerjarenbegroting	40
3.4 Kengetallen	43
4. Verslag Intern Toezicht	48

JAARREKENING

5. Jaarrekening	54
5.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	55
5.2 Staat van baten en lasten 2023	60
5.3 Balans per 31 december 2023	61
5.4 Kasstroomoverzicht 2023	63
5.5 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	64
5.6 Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	70
5.7 Bestemming van het resultaat	76
5.8 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	77
5.9 Model G Verantwoording subsidies	80
5.10 WNT-Verantwoording 2023	81
5.11 Accountantshonorarium	86
5.12 Overzicht verbonden partijen	87
5.13 Gebeurtenissen na balansdatum	88
5.14 Overzicht schoolgebouwen en terreinen	89

OVERIGE GEGEVENS

6. Overige gegevens	90
6.1 Gegevens rechtspersoon	91
6.2 Controleverklaring	92

BIJLAGE(N)

Exploitatieoverzicht ISH 2023

Voorwoord

In ons bestuursverslag 2023 willen wij graag laten zien wat er zoal is gebeurd op onze scholen en in onze organisatie in het afgelopen jaar.

We hebben de start van 2023 met veel collega's gevierd met het TWijs Winterfeest. Dit was ook het eerste volledige jaar dat de Haarlem Schoten scholen aan TWijs verbonden zijn.

In het voorjaar heeft de onderwijsinspectie een bestuursonderzoek uitgevoerd bij TWijs Services. Het eindoordeel was goed en dat was een mooie opsteker! In maart zijn de directeuren en het bestuur samengekomen op een directeuren tweedaagse waar onder meer over burgerschap is gesproken.

In juni zijn we gestart met ons strategisch beleidsplan 2025-2028. Gedurende het jaar zijn er diverse bijeenkomsten georganiseerd met onder andere de directeuren, de GMR en de RvT zodat iedereen mee kon denken en praten over de koers voor TWijs.

Net voor de zomervakantie hebben twee scholen een nieuwe naam gekregen. Zo werd de Liduina Juno de Zaanenschool en heet de Wadden Boerhave voortaan IKC Valeo.

In de zomer heeft een bestuurderswissel plaatsgevonden. Ben Custers heeft na ruim 20 jaar het stokje overgedragen aan ondergetekende. De scholen hebben een mooie afscheidsfiets tour voor Ben georganiseerd, de "Tour des écoles".

In het nieuwe schooljaar hebben we meteen de handen uit de mouwen gestoken en de boswachters in Spaarnwoude geholpen met het verwijderen van overwoekerende braamstruiken. Ook zijn onze scholen de Wadden Molenwijk en de Brandaris gefuseerd tot de Pantarijn. De Trapeze Gunning kreeg een nieuwe naam en heet nu IKC Schoterbos.

Als vanouds hadden we de eerste maandag na de herfstvakantie onze succesvolle TWijs Studiedag in de Phil in Haarlem. Alle medewerkers konden verschillende workshops volgen en met name Marcel van Herpen als key-note spreker over het thema van de dag "veerkracht" werd erg gewaardeerd.

In het najaar zijn op drie van onze scholen zogenaamde thema-onderzoeken gedaan over voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Deze onderzoeken leverden bruikbare tips op om verder te werken aan de ontwikkeling van VVE, waarbij nadrukkelijk aandacht werd gevraagd voor de aansluiting tussen kinderopvang en het primair onderwijs.

Vanuit TWijs hebben we het afgelopen jaar veel aandacht besteed en activiteiten ontplooid om al onze vacatures in te vullen en om medewerkers intern over te plaatsen of promotie te laten maken. We investeren in zij-instromers, opleidingsscholen en stagiaires en uiteraard ook in het behoud van onze bijna 1.000 medewerkers.

In financiële zin sluiten we het kalenderjaar af met een positief saldo. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat de wijze van financiering van het onderwijs ons zorgen baart. We zien steeds meer financiering door subsidies die een verschillende looptijd, aanvraag en verantwoording met zich meebrengen. Het meerjarig begroten wordt hierdoor bemoeilijkt en dat geldt ook voor het maken van de meer strategische keuzes.

Tot slot wil ik graag al onze medewerkers bedanken voor hun inzet en betrokkenheid gedurende het afgelopen jaar. Dat is wat TWijs TWijs maakt! Mijn dank gaat ook uit naar de leden van de GMR en de RvT voor de plezierige en constructieve samenwerking. Graag nodig ik de lezers van dit bestuursverslag uit om vragen te stellen of om te reageren op de inhoud.

Met vriendelijke groet,

Toon Mans
Voorzitter college van bestuur

1.

Schoolbestuur

1. Het schoolbestuur

1.1 ALGEMEEN

TWijs is een organisatie voor christelijk en katholiek onderwijs in de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede en Zandvoort. Onze scholen hebben allemaal hun eigen identiteit en staan voor een breed aanbod: van Internationale Taalklas tot International School Haarlem en van basis- tot (voortgezet) speciaal (basis)onderwijs. Op onze scholen is ruimte voor alle kinderen, ouders en collega's die zich bij ons thuis voelen en die onze grondslag respecteren.

Op 1 januari 2023 was de overdracht van de vier scholen van Stichting Katholiek Basisonderwijs Haarlem Schoten een feit. Zo zijn we het jaar gestart met 35 scholen. In de loop van het jaar zijn de Wadden Molenwijk en de Brandaris samen verdergegaan als één school: Pantarijn.

Op 31 december 2023 telt de stichting 1.065 personeelsleden die met elkaar het onderwijs verzorgen voor 8.558 leerlingen (teldatum 1 februari 2023).

Voor een overzicht van onze 34 scholen verwijzen wij u naar onze website [TWijs-scholen](#)

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

Naam organisatie	Stichting TWijs
Bezoekadres	Garenkokerskade 19, 2012 AJ Haarlem
Postadres	Postbus 2018, 2002 CA Haarlem
Telefoon	023-7078380
E-mail	info@twijs.nl
Website	www.twijs.nl
Bestuursnummer	85255
KvK-nr.	40594957

Bestuur en directie

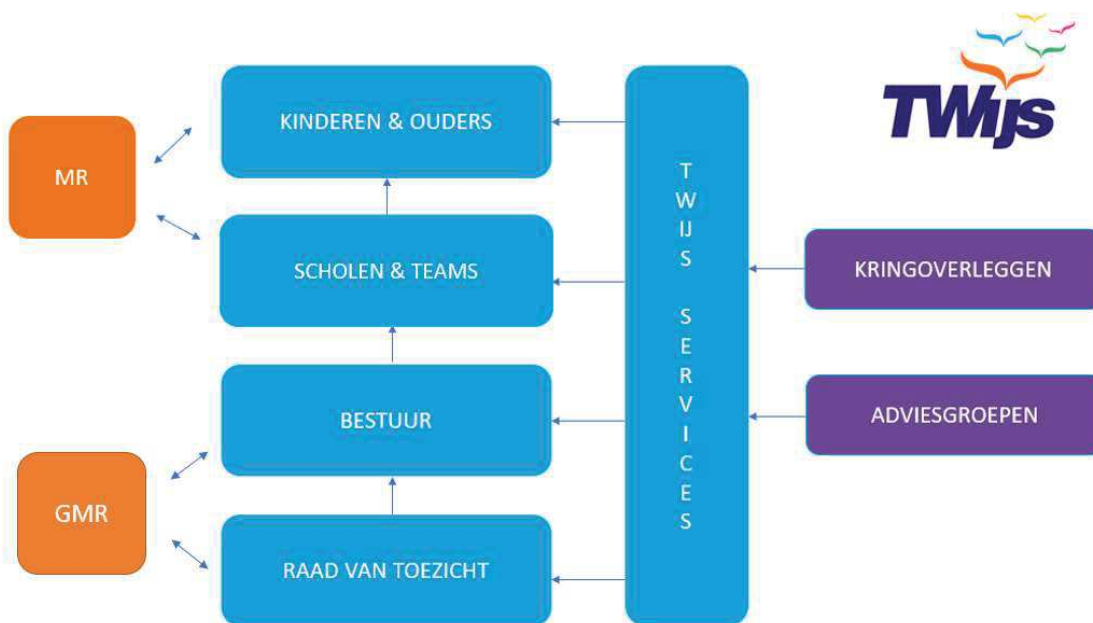
Naam	Functie	Nevenfunctie	Aandachtsgebied naast algemeen bestuurlijke verantwoordelijkheden en taken
De heer B.N. Custers	Bestuurder (tot 31-08-2023)	geen	Integraal verantwoordelijk Leidinggevende schooldirecties
De heer A. Mans	Voorzitter College van Bestuur (vanaf 01-06-2023)	<ul style="list-style-type: none">Voorzitter raad van toezicht HOZOVoorzitter raad van toezicht Klein Alkmaar	Integraal verantwoordelijk Leidinggevende schooldirecties
Mevrouw P. de Waard	Directeur Bedrijfsvoering	geen	Bedrijfsvoering Plaatsvervangend bestuurder

Juridische structuur

TWijs is een stichting met een christelijke grondslag, met als doel het uitvoeren en bevorderen van primair en voortgezet onderwijs.

Organisatiestructuur

TWijs heeft een compacte organisatiestructuur met weinig hiërarchie, veel autonomie en ruimte voor ieders inbreng. Het bestuur bepaalt op hoofdlijnen de koers waarbinnen de scholen zich kunnen bewegen en onderscheiden. De organisatie bestaat uit schoolteams, directeuren, voorsnog een éénhoofdig bestuur (in 2022 is door de raad van toezicht besloten tot een nieuw tweehoofdig model, deze beslissing moet nog worden geëffectueerd), de directeur bedrijfsvoering, beleidsadviseurs en overige collega's binnen het bestuurskantoor. Daarnaast houden diverse advies- en projectgroepen zich bezig met beleidsontwikkeling voor onderwijs en/of bedrijfsvoering of specifieke projecten die samenhangen met de strategische doelen van de stichting. De afspraken tussen bestuur en schooldirecties zijn vastgelegd in het managementstatuut.

Governance

In de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs [Code Goed Bestuur](#) zijn basisprincipes vastgelegd rond professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. De Code Goed Bestuur van de PO-Raad is leidraad bij keuzes voor de inrichting en het gedrag binnen de organisatie.

Functiescheiding

De governance structuur van TWijs bestaat uit een two-tier board met een formele scheiding van bestuur en toezicht. Het éénhoofdige bestuur bestuurt de organisatie en een raad van toezicht houdt toezicht op het bestuur. De taken en bevoegdheden van bestuur en raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten ([Statuten Stichting TWijs](#)), het bestuursreglement ([Bestuursreglement](#)) en het reglement raad van toezicht ([Reglement Raad van Toezicht](#)). Deze reglementen zijn in 2022 vastgesteld en worden jaarlijks geëvalueerd.

De raad van toezicht

De raad van toezicht houdt toezicht, stelt de doelen van de organisatie vast en ziet erop toe dat deze doelen tegen verantwoorde middelen worden bereikt. De raad van toezicht bestaat uit vijf personen (drie mannen – tijdelijk vier – en twee vrouwen). In 2023 bestond de raad tijdelijk uit zes leden in verband met een gewenste overdrachtsperiode van de financiële portefeuille.

De samenstelling van de raad van toezicht in 2023 was als volgt:

Naam	Functie en profiel	Startdatum	Eind 1e termijn	Eind 2e termijn
Knobben (Lex)	Communicatie en marketing, verandermanagement Duurzaamheid en ondernemerschap Netwerk Haarlem Commissie van Toezicht ISH, lid remuneratiecie	Okt 2018	Okt 2022	Okt 2026
Eijkel v.d. (Bram)	Financiën/bedrijfsvoering Voorzitter auditcie	Nov 2015	Nov 2019	Dec 2023 (verlengd)
Paarlberg (Lilian)	HRM Lid Commissie van Toezicht ISH (tot juni 2023)	Nov 2015	Nov 2019	Juni 2023
El Hachhouchi (Hassan)	Onderwijs Financiën/Bedrijfsvoering Lid auditcie	Okt 2020	Okt 2024	Okt 2028
Heerdink (Mirelle)	Identiteit Onderwijs Lid op voordracht GMR Voorzitter remuneratiecie (tot november 2023)	Sept 2021	Sept 2025	Sept 2029
Kluitmans (Maaike)	HRM, Onderwijs Organisatieontwikkeling Voorzitter remuneratiecie	Nov 2023	Nov 2027	Nov 2031
Spigt (Patrick)	Financiën/bedrijfsvoering /netwerk Haarlem Voorzitter auditcie (per januari 2024) Lid Commissie van Toezicht ISH	Nov 2023	Nov 2027	Nov 2031

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

De GMR vertegenwoordigt op bestuursniveau alle medewerkers en alle ouders van de TWijs-scholen. De GMR bestaat uit 14 leden met een evenredige vertegenwoordiging van ouders en personeelsleden van de scholen en het stafbureau. Elk lid fungeert als contactpersoon voor de MR van een aantal scholen. De bevoegdheden van de GMR zijn vastgelegd in het GMR-reglement (zie [GMR Reglement TWijs](#)).

De GMR heeft in 2023 zes keer overleg gehad met het bestuur. Tijdens de vergaderingen zijn de volgende advies- en instemmingsvragen besproken:

- Instemming GMR uniforme Werktijdfactor;
- Instemming GMR update protocol sociale media;
- Instemming GMR met de Klokkeluidersregeling TWijs;
- Instemming GMR met de integriteitscode TWijs;
- Advies GMR over de meerjarenbegroting 2023-2027;
- Advies GMR benoeming voorzitter college van bestuur;
- Advies GMR over wervingsprofielen twee leden raad van toezicht.

De GMR heeft in 2023 in mei en in december met de raad van toezicht vergaderd.

Voor het verslag van de GMR over 2023 zie [Jaarverslag GMR 2023](#)

1.3 PROFIEL

Onze opdracht

Bij TWijs dagen wij onze leerlingen uit zich veelzijdig en optimaal te ontwikkelen voor nu en in de toekomst, waarbij we het unieke in ieder kind respecteren. TWijs streeft daarbij naar een goed evenwicht tussen kennisontwikkeling, persoonlijke vorming en maatschappelijke toerusting, de drie doelen van het onderwijs. Wij stimuleren kinderen om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en te leren om zelfstandig, kritisch en respectvol samen te leven.

Onze visie

We staan voor onderwijs van hoog niveau. TWijs staat midden in de samenleving en zoekt samenwerking om haar missie en publieke opgave te realiseren. We kijken waardierend en positief naar mogelijkheden en kansen voor elke leerling. De stichting stimuleert, motiveert en faciliteert de ambities van de scholen en medewerkers. Onze medewerkers hebben deskundigheid, passie en betrokkenheid en voelen zich uitgedaagd zich verder te ontwikkelen in hun professionaliteit om zo kwalitatief goed onderwijs aan te bieden.

Onze inspiratie

Geïnspireerd door de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties hebben we in eerste instantie onze blik gericht op het jaar 2030. In de jaren 2020-2030 worden 10.000 nieuwe kinderen aan ons toevertrouwd en in dezelfde periode verlaten 10.000 kinderen onze scholen – acht jaar ouder, vaardiger, aardiger en waardiger. Samen ontwikkelen we bij de kinderen de wijsheid om hun plaats in de wereld te vinden. Wij zijn trots en dankbaar dit te mogen doen, die trots komt terug in onze naam: TWijs. Tienduizend kinderen Wereldwijs.

Bij het nastreven van onze doelen verliezen we onze belanghebbenden niet uit het oog. Naast de kinderen en onze medewerkers zijn dit op de eerste plaats de ouders, die hun kinderen aan onze zorg toevertrouwen. De overheden van wie wij financiering ontvangen en de onderwijsinspectie aan wie wij ons verantwoorden, zien wij ook als belangrijke stakeholders.

Onze kernwaarden

- Autonomie;
- Lef;
- Omzien naar elkaar;
- Vertrouwen;
- Volharding.

Onze kernwaarden drukken uit wat we aan onze leerlingen willen meegeven, maar zijn ook verweven in onze besturingsfilosofie, de inrichting van de organisatie en de manier waarop we met elkaar samenwerken. In het afgelopen jaar zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuw strategisch beleidsplan. Ook onze kernwaarden zijn daarbij onderwerp van gesprek.

Strategisch beleidsplan

In ons strategisch beleidsplan staan de doelen waar iedereen bij TWijs aan werkt. Het strategisch beleidsplan is de basis voor de schoolplannen. Jaarlijks worden de doelen vertaald naar een jaarplan voor TWijs Services en daarvan afgeleid de schooljaarplannen. Het huidige strategisch beleidsplan liep eind schooljaar 2022-2023 af. Door corona, de pensionering van de bestuurder en de komst van een nieuwe bestuurder is ervoor gekozen om het strategisch beleidsplan 2021-2023 met een jaar te verlengen. Voor de zomervakantie zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuw strategisch beleidsplan.

Voor meer informatie zie [Strategisch-Beleidsplan-2021-2023](#)

Belangrijke maatschappelijke en strategische ontwikkelingen

Per 1 januari 2023 was de overdracht van de vier scholen van de Stichting Katholiek Basisonderwijs Haarlem Schoten een feit. De scholen zijn snel geïntegreerd binnen TWijs met behoud van hun eigenheid.

Aan het begin van het schooljaar 2023-2024 zijn de Brandaris en de Wadden Molenwijk na een periode van intensieve samenwerking officieel gefuseerd tot één nieuwe school Pantarijn.

CBS De Wadden Boerhaave gaat samen met kinderopvang Partou een integraal kindcentrum vormen voor kinderen van 0 tot 13 jaar. In de aanloop daarnaartoe heeft de school een nieuwe naam gekregen: IKC Valeo. Inmiddels is een voorlopig ontwerp voor een nieuw gebouw voor het IKC uitgewerkt.

Een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling is de toename van het aantal nieuwkomers in de regio en de uitdagingen die dit voor het onderwijs met zich meebrengt. Deze toename roept de vraag op in hoeverre voorzieningen zoals de ITK, ISK (in het VO) en de ISH toereikend zijn om de grote stroom anderstalige leerlingen op te vangen. Ook de capaciteit van de huisvesting speelt daarbij een rol. Daarnaast hebben we te maken met grenzen aan de opnamecapaciteit en de handelingsbekwaamheid van de reguliere scholen. Een of enkele anderstalige leerlingen in een groep is nog goed op te vangen. Als deze aantallen groter worden, vraagt dit om een andere aanpak (waaronder verdere vergroting van de deskundigheid op het vlak van NT2 onderwijs). Nagedacht wordt hoe de knowhow en opvangcapaciteit van de gewone scholen vergroot kan worden. Zie ook het onderwerp internationalisering onder [Toekomstige ontwikkelingen](#).

We constateren dat meer kinderen op onze scholen behoefte hebben aan zorg. De zorgvraag kan niet in voldoende mate worden beantwoord door de zorgpartijen in de regio. We doen alles wat binnen onze mogelijkheid ligt om deze kinderen zo goed mogelijk op te vangen en te ondersteunen. We zien ook dat sommige kinderen onnodig geheel of gedeeltelijk thuis zitten. Deze ontwikkeling baart ons zorgen.

Toegankelijkheid & toelating

TWijs heeft een christelijke/katholieke identiteit. Onze scholen staan open voor alle kinderen, ouders en collega's die zich bij ons thuis voelen en die onze grondslag respecteren. Soms kan er echter een reden zijn waarom een school een kind niet als leerling kan toelaten bijvoorbeeld wanneer de leerling specifieke ondersteuning nodig heeft die op deze school niet geboden kan worden. Afhankelijk van de reden waarom een school weigert om een kind als leerling toe te laten, kan de school in kwestie dan de zorgplicht hebben om een andere school te vinden die wel past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden.

TWijs volgt voor de leerlingen in de gemeente Haarlem en de Haarlemmermeer het plaatsingsbeleid van de gemeente Haarlem.

1.4 Dialoog

Horizontale verantwoording

Het bestuur van TWijs voert met verschillende groepen stakeholders en op verschillende manieren het gesprek over het gevoerde beleid, de behaalde resultaten en de inzet van middelen. Dit gebeurt vanzelfsprekend in de GMR en de MR'en, maar ook via instrumenten als het schoolplan, de schoolgids, jaarverslagen en schooljaarverslagen, rapporten van tevredenheidsonderzoeken, de website, nieuwsbrieven en instrumenten als de klachtenregeling, Vensters PO, etc. De horizontale dialoog gaat verder dan informeren en het afleggen van verantwoording. Belangrijker is dat de belanghebbenden zoals ouders, leerlingen en medewerkers ook echt hun invloed kunnen uitoefenen. In het kader van de horizontale verantwoording zijn in 2023 tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder leerlingen, ouders en medewerkers. De uitkomst was positief, waar we heel blij mee zijn.

Vanuit de kernwaarden 'vertrouwen' en 'omzien naar elkaar' vindt TWijs het belangrijk om actief de dialoog en feedback te organiseren in plaats van zich sec te richten op verantwoording. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld een actieve en professioneel ondersteunde GMR die direct en open contact heeft met de bestuurder en betrokken wordt in het toezicht op TWijs. Maar ook door informeel het contact met onze belanghebbenden te organiseren. Denk aan leerlingen- en ouderpanels. Verder wordt gebruik gemaakt van ICT-tools waarmee de interactiviteit tussen scholen en ouders wordt versterkt. Extern nemen we deel aan allerlei overlegvormen waarin we ons handelen toelichten en input verzamelen waarmee we ons beleid en onze praktijk kunnen bijstellen.

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de (horizontale) dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
Medewerkers	Binnen de GMR en MR kunnen de personeelsleden meedenken en meebeslissen over het TWijs-beleid en belangrijke schoolzaken.
Leerlingen	Op verschillende scholen worden leerlingen in de vorm van leerlingenraden betrokken bij het schoolbeleid.
Ouders	Ouders maken deel uit van de GMR of de MR'en.
GMR	De GMR heeft zes vergaderingen per jaar met het bestuur. Heeft instemmings- en adviesbevoegdheid volgens, in overeenstemming met de Wet op de Medezeggenschap (WMS).
Verbonden partijen en samenwerkingspartners	
Gemeenten	TWijs neemt deel aan het bestuurlijk overleg primair en voortgezet onderwijs Haarlem (BOPOH/BOVOH) en het regionale besturenoverleg Zuid-Kennemerland (RBO). Ook neemt het TWijs bestuur deel aan bestuurlijke onderwijs overleggen in de gemeenten Haarlemmermeer, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort.
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs	TWijs is lid van de vereniging Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland PO. De bestuurder is ook bestuurslid van deze vereniging. Daarnaast is TWijs aangesloten bij de vereniging Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland VO en lid van de ledenraad hiervan.
Kinderopvangorganisaties	Met diverse kinderopvangorganisaties (onder andere HERO, OpStoom, Haarlem Effect, Partou en les Petits) wordt samengewerkt op het gebied van huisvesting en het bevorderen van de doorgaande ontwikkelijn.
Schoolbesturen in de regio	TWijs onderhoudt goed contact met andere schoolbesturen in de regio. TWijs vindt het belangrijk om kennis te delen en op belangrijke maatschappelijke thema's samen op te trekken.
Hogescholen	Met de Hogeschool InHolland en de Hogeschool Leiden heeft TWijs een nauwe samenwerking voor het opleiden en begeleiden van studenten.
Bestuurlijk overleg International School Haarlem	De ISH is een samenwerking met stichting IRIS (schoolbestuur VO) en kent een afdeling voor basisonderwijs (formeel onder TWijs-bestuur) en voortgezet onderwijs (formeel onder IRIS-bestuur). De gezamenlijke verantwoordelijkheid en overige bestuurlijke afspraken tussen beide schoolbesturen zijn in 2018 vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.
Stuurgroep ITK	Samenwerking tussen TWijs als bevoegd gezag van de ITK, andere regionale schoolbesturen en de gemeenten ten behoeve van het onderwijs aan nieuwkomers.
Stuurgroep IKC Zuid Kennemerland	De stuurgroep IKC is ingericht om samen met verschillende schoolbesturen en jeugdzorgpartners te komen tot drie integrale kindcentra op het gebied van speciaal (basis)onderwijs.

Klachtenbehandeling

Veel bezwaren en meldingen worden al door de scholen zelf opgelost. De directies van scholen, TWijs Services en/of de vertrouwenspersoon zijn er vrijwel altijd in geslaagd om het voorgelegde probleem met de ouders of de personeelsleden te bespreken en naar tevredenheid op te lossen voordat er een officiële klacht bij het bestuur werd neergelegd. In 2023 is er één klacht neergelegd bij de bijzondere geschillencommissie. De klacht betrof het speciaal onderwijs naar aanleiding van een verwijderingsprocedure. Reden voor verwijdering was dat zorg voorliggend was op onderwijs en dat ouders zich niet in dit besluit konden vinden. De geschillencommissie heeft de klacht deels gegrond verklaard en geadviseerd een externe deskundige onderzoek te laten doen naar de onderwijsmogelijkheden van de leerling. Deze klacht heeft vervolg in 2024.

De vertrouwenspersoon heeft in 2023 over zeven meldingen het gesprek gevoerd. Geen van deze meldingen heeft geleid tot een klacht.

Onderwerp van klacht	Door leerling/ouders	Door personeel	Totaal
Bezwaar tegen verwijdering	Ouders		1

Onze klachtenregeling vindt u op de website [Klachtenregeling_TWijs](#). De klachtenregeling wordt in 2024 geactualiseerd.

2. Beleid en verantwoording

2. Beleid en verantwoording

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Met het TWijs-brede kwaliteitsbeleid ondersteunen we onze scholen bij de opzet en uitvoering van de kwaliteitszorg. De analyse van de toetsgegevens en de daaruit volgende verbeterstappen zijn belangrijke onderdelen van het beleid. Het systeem van kwaliteitszorg geeft voldoende ruimte aan de scholen om het onderwijs zo vorm te geven dat dit aansluit bij de leerlingpopulatie en de visie van de school. Daarnaast geeft de TWijs-brede kwaliteitszorg het bestuur voldoende inzicht in de onderwijskwaliteit op de scholen zodat het bestuur de verantwoordelijkheid voor het onderwijs kan waarmaken.

Hoe toetsen wij de kwaliteit? In de bestuursgesprekken, die met alle scholen worden gevoerd, worden jaarplannen (afgeleid van het schoolplan) en de schoolanalyse besproken. Daarnaast geven interne audits en tevredenheidsonderzoeken een beeld van de kwaliteit. De gesprekken, audits en tevredenheidsonderzoeken hebben als doel de scholen te ondersteunen en te versterken, zonder een dwingend format op te leggen. Het bestuur van TWijs wordt door de raad van toezicht, de GMR en de onderwijsinspecteur nadrukkelijk aangesproken en bevraagd op haar verantwoordelijkheid als het gaat om de onderwijskwaliteit op de scholen en om een inzichtelijke en duidelijke verantwoording naar ouders, inspectie en samenleving.

De begeleiding en het toezicht vanuit TWijs kunnen intensiever worden wanneer de kwaliteit van een school niet voldoende blijkt te zijn en/of als daar sterke vermoedens over zijn en/of indien de school zelf haar kwaliteit nog verder wil verbeteren.

Op basis van welke **kwaliteitscriteria** wordt een oordeel gegeven over een school? Dit is een geheel aan gegevens:

1. Kengetallen, zoals:
 - leerlingaantallen; leerlingpopulatie: weging en spreiding
 - ziekteverzuim en meldingsfrequentie
 - aantal verwijzingen naar SBO/SO
2. Teamcultuur onder andere verwachtingen teamleden ten aanzien van hun leerlingpopulatie
3. Deskundigheid directie, intern begeleiders en experts (en andere teamleden)
4. Niveau van de opbrengstenanalyse
5. Pedagogisch klimaat/sociale veiligheid leerlingen
6. Klachten/meldingen
7. Toetsgegevens

Het bestuur legt verantwoording af over de onderwijskwaliteit door middel van het bestuursverslag en gesprekken met de Inspectie (n.a.v. risicoanalyse). Daarnaast houdt elke school de ouders op de hoogte van de onderwijskwaliteit en de onderwijsontwikkelingen op de school middels de nieuwsbrieven, het jaarverslag en de schoolgids. Onderwijskwaliteit is een vast onderwerp voor de vergaderingen met de raad van toezicht en is regelmatig onderwerp van gesprek binnen de MR'en van de scholen en de GMR.

Het beleidsterrein onderwijs is nauw betrokken bij de andere beleidsterreinen.

- Zo is met HR samengewerkt om scholen te ondersteunen met het anders organiseren. We monitoren de gevolgen van het 'anders organiseren' op de onderwijskwaliteit en sturen bij waar nodig (in kaart brengen succescriteria). Er is wederom een volledig en aantrekkelijk aanbod in de TWijs Academie voor alle medewerkers van TWijs. Kennis vanuit de expertpool en de netwerken voor taal, rekenen en hoogbegaafdheid wordt gedeeld. Het IB-

netwerk ontwikkelen we verder door naast de intern begeleiders ook tweemaal per jaar de directies te betrekken.

- Met ICT is samengewerkt aan een leidraad 'aanbod digitale informatievaardigheden en mediawijsheid' ter ondersteuning van de scholen.
- Met de adviesgroep onderwijs is een leidraad burgerschapsonderwijs voor de scholen ontwikkeld zodat elke school komt tot een beredeneerd aanbod burgerschapsvorming.
- Er is een up-to-date raamwerk van het schoolondersteuningsprofiel (SOP) ontwikkeld om de grenzen aan het onderwijs helder te krijgen en daarmee de verwachtingen richting ouders, leerlingen en andere belanghebbenden.
- Op 80% van de TWijs-scholen zijn taal- en rekenexperts werkzaam. Viermaal per jaar organiseert TWijs voor de taalexperts en voor de rekenexperts een inhoudelijk netwerk. Hier wordt breed ingezet op kennisontwikkeling waarbij ook het verhogen van het niveau 1S en 2F op de scholen in relatie tot aanbod aan leerlingen die 1F niveau voor rekenen of begrijpend lezen al behaald hebben.
- De overdracht van de vier scholen van KBO Haarlem Schoten per 1 januari 2023 is goed voorbereid en de scholen zijn meegenomen in de TWijs-systematiek van kwaliteitszorg.

Inspectie

Vierjaarlijks bestuursonderzoek

In het eerste kwartaal van 2023 heeft het vierjaarlijks bestuurlijk onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs plaatsgevonden. Op 6 april heeft de inspectie haar bevindingen in een gesprek met het bestuur gedeeld. Het eindoordeel is op twee van de indicatoren goed (BKA2 en BKA3) en op één indicator ruim voldoende (BKA1). Het rapport van de inspectie is te vinden op de website van de inspectie [Toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl](https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl)

Kort samengevat: de inspectie oordeelt dat er veel goed gaat bij TWijs. Ondanks de recente fusie en overnames, is sprake van een gedeelde visie binnen de organisatie. Het bestuur is betrokken en zichtbaar en neemt haar verantwoordelijkheid in de regio serieus. Dit blijkt onder andere uit de hulp aan scholen buiten het eigen bestuur, de inzet om kansengelijkheid te bevorderen en zoveel mogelijk nieuwkomers goed onderwijs te bieden. De kwaliteitscultuur is professioneel en er zijn geen risico's voor de financiële continuïteit.

Wat kan beter?

- Bestuurlijke doelstellingen kunnen concreter worden geformuleerd.
- De normering bij het gebruik van zelfevaluaties door scholen kan sterker. De mening van TWijs hierover is dat wij twee audits hebben die beide gebaseerd zijn op het inspectiekader. Audit XL is een interne 'inspectie' met een beoordeling van de school. Audit M gaat uit van een eigen onderwerpkeuze van de school waarop deze feedback wil hebben.
- De beleidsrijkheid van de begroting kan worden verbeterd door financiële middelen te koppelen aan de doelen.
- In het jaarverslag kan worden aangegeven hoe de risicobeheersing heeft gewerkt en of dat aanleiding heeft gegeven tot wijzigingen.
- De raad van toezicht heeft het advies gekregen om in haar verantwoording duidelijker aan te geven welke resultaten met het toezicht zijn bereikt en hoe toezicht is gehouden op de doelmatige besteding van middelen.
- De inspectie zou het burgerschapsonderwijs meer in samenhang en herkenbaar vormgeven willen zien.

Onderwijsresultaten

Alle scholen van TWijs scoren wat betreft de eindresultaten boven de signaleringswaarde van 85% 1F. Onze ambitie is dat op elke school 100% van de leerlingen het 1F niveau haalt. Op de overgrote meerderheid van de scholen halen alle leerlingen het 1F niveau en van de leerlingen die dit niet halen, is duidelijk waarom dit niet is gelukt. In het kader van Passend Onderwijs is het ook verklaarbaar dat er leerlingen zijn die dit niveau niet halen.

Bij rekenen valt op dat 60% van de TWijs scholen het 1S niveau (qua signaleringswaarde) niet haalt. Wij zien dat scholen met een gemiddelde of hoge weging het 1S niveau vaker niet halen. Op het gebied van rekenen halen vier TWijs-scholen zowel 1F niveau als 1S niveau niet. Vanuit

deze signalering hebben deze scholen verbeterplannen opgesteld. Tijdens de jaarlijkse gesprekken over de schoolanalyse bekijken we of de plannen tot verbetering hebben geleid.

Op het gebied van technisch begrijpend lezen haalt 100% van de TWiJs scholen de signaleringswaarde van het 2F niveau. Op dit vakgebied scoren we boven het landelijk gemiddelde.

Wij zijn tevreden met dit behaalde resultaat.

Overige ontwikkelingen

Opleiden in de School

TWiJs werkt samen met de Pabo Inholland en met de Hogeschool Leiden aan Samen Opleiden. Dit betekent dat we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het opleiden van Pabo-studenten. Het doel is de samenwerking jaarlijks uit te breiden door meer opleidingsscholen te starten. Op deze opleidingsscholen krijgen studenten een stageplek binnen leerteams. Uiteindelijk moeten alle studenten een plek hebben op een opleidingsschool. Bij TWiJs zijn in 2023 vier nieuwe opleidingsscholen gestart, naast de al twee bestaande opleidingsscholen. Onze opleidingsscholen zijn: de Sint Bernardusschool, IKC Valeo, de Nicolaas Beetsschool, de Bosch en Hovenschool, de Ark en de Koningin Wilhelminaschool. In 2024 zullen nog twee opleidingsscholen starten.

Kansengelijkheid:

Traject school en omgeving

De subsidieregeling School en Omgeving heeft betrekking op de wens vanuit OC&W om een 'verrijkte' of 'verlengde' schooldag aan te bieden met verschillende ontwikkelmogelijkheden voor de scholen met de hoogste 5% schoolweging, oftewel op 'scholen en in wijken waar de nood het hoogst is'. Bij de selectie van coalities is daarom getoetst op sociaaleconomische factoren op wijkniveau en het risico op onderwijsachterstanden op schoolniveau. In Haarlem gaat het dan om Schalkwijk en Haarlem-Oost. In 2023 zijn naast de drie deelnemende TWiJs scholen nog acht scholen bij het traject aangehaakt.

Versterken doorgaande lijn voor- en vroegschool

In 2023 zijn drie thema-onderzoeken uitgevoerd door de inspectie naar de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Vanuit deze onderzoeken zijn aanbevelingen gedaan voor het versterken van de doorgaande lijn. Dit heeft geleid tot verscherpte aandacht voor VVE beleid op onze scholen. Dit thema wordt jaarlijks geagendeerd met de betreffende VVE-scholen, als ook in de overleggen over onderwijskansen met de gemeente en kinderopvangpartners.

Toekomstige ontwikkelingen

Enkele toekomstige ontwikkelingen in vogelvlucht:

- Uitgestelde selectie, vergroten kansengelijkheid en verhogen welbevinden: Groeiklas;
- Anders Organiseren;
- Toenemende zorgvraag;
- Huisvesting Internationale Taalklas inclusief satellietlocatie;
- Versterken analytische vaardigheden bij duiden resultaten sociale veiligheid en cognitieve vakken;
- Ontwikkelen beredeneerd aanbod burgerschapsonderwijs o.b.v. advies inspectie. Tijdens een directeurs tweedaagse is hier een begin mee gemaakt. Burgerschapsonderwijs is voor een groot deel verankerd in het reguliere aanbod, maar vraagt een nadere uitwerking/beredenering.

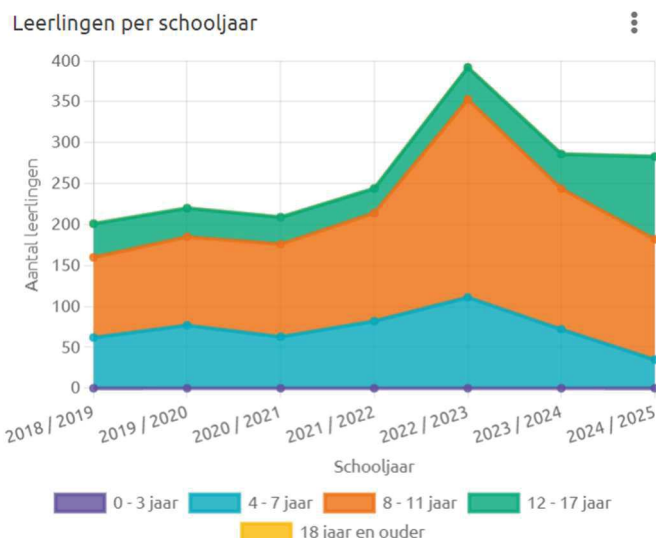
Ontwikkelingen onderwijs aan nieuwkomers uit Oekraïne

In 2022 zagen we het aantal leerlingen dat werd aangemeld bij de Internationale Taalklas (ITK), met name door de oorlog in Oekraïne, sterk toenemen, in 2023 stabiliseerde deze groei. De tijdelijke onderwijsvoorziening (TOV) voor deze leerlingen is in 2022 opgericht en ook in 2023 hebben leerlingen uit Oekraïne les gehad op deze TOV. De lerarentekorten waren destijds de voornaamste reden voor het oprichten van deze voorziening. Helaas zagen we dat de leerlingen vanuit de TOV met een gemiddeld lagere beheersing van de Nederlandse taal

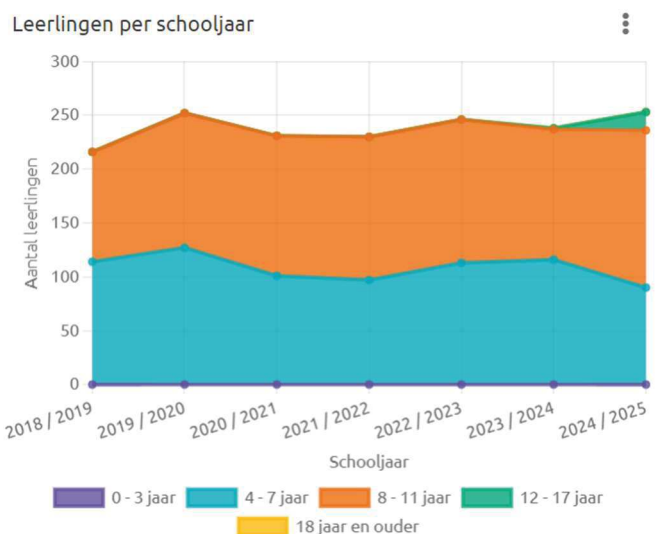
doorstroonden naar het regulier onderwijs. Dit komt omdat zij met andere Oekraïense leerlingen in een groep zaten en de Nederlandse taal hierdoor minder actief gebruikten. Daarnaast hadden zij 1/3 van de onderwijstijd les in hun moedertaal. Met het stabiliseren van de groei is het gelukt de TOV uit te faseren. In december 2023 zijn de laatste leerlingen vanuit de TOV doorgestroomd naar het regulier onderwijs of de ITK zelf. Inmiddels krijgen alle leerlingen weer volledig les in (de beheersing van) de Nederlandse taal. Voor het traject 'doorstroom', waarbij het doel is de leerlingen gemakkelijker door te laten stromen vanuit de ITK naar het reguliere onderwijs én de ITK-leerlingen gelijk over de scholen te verdelen, is een plan gemaakt en een coördinator benoemd.

Toenemend aantal nieuwkomers in de regio

De afgelopen jaren is het aantal nieuwkomers in onze regio sterk toegenomen. Leerlingen t/m zes jaar stromen in principe in het regulier basisonderwijs in. Overige nieuwkomers gaan naar de Internationale Taalklas (ITK) of International School Haarlem (ISH). Op teldatum 1 februari 2023 had de ITK 392 en de ISH 246 leerlingen. Met de toename van het aantal leerlingen is ook de vraag naar expertise over onderwijs aan nieuwkomers toegenomen. Daarom is gekozen voor uitbreiding van het adviescentrum Haarlem Taal. In 2024 wordt hier verder vorm aan gegeven. Er zal dan gekeken worden naar scholingsaanbod, begeleidingstrajecten op maat en samenwerking met een lectoraat.

Ontwikkeling leerlingenaantallen ITK

Ontwikkeling leerlingenaantallen ISH

Nieuwbouw ITK en satellietlocaties

Gesprekken over de nieuwbouw voor de ITK (max. 230 leerlingen) laat zien dat het aantal onderwijsplekken (waarschijnlijk) niet toereikend is voor het aantal leerlingen. Gesprekken over een mogelijke satellietlocatie in de gemeente Velsen worden gevoerd met de besturen en de gemeente. Er is in beeld gebracht dat ongeveer 40 leerlingen uit deze gemeente komen. Deze gesprekken krijgen in 2024 een vervolg.

Onderzoek

Binnen TWijs is er beleid op het thema-onderzoek. Enerzijds wordt het onderwijs binnen TWijs zoveel mogelijk vormgegeven op basis van "evidence informed" werkwijzen. Scholen worden daarop bevestigd bij de bespreking van hun plannen en analyses. De onderzoeksresultaten worden gecommuniceerd en meegenomen binnen het aanbod van de TWijs Academie.

Daarnaast participeert TWijs in landelijke onderzoeken, bijvoorbeeld naar de effecten van High Dosage Tutoring door de UvA.

Passend onderwijs

Gegevens schoolbestuur			
Naam schoolbestuur	Leerlingaantal 1-2-2022	Ontvangen middelen SWV-kalenderjaar 2023	
TWijs	7050	Ondersteuningsmiddelen:	€ 2.278.542,00
		Correctie	€ 283.956,00
		TLV op BAO:	€ 238.476,41
		Inzet expertise gespecialiseerd onderwijs op <u>ba0</u> :	€ 56.000,00
		Inzet expertise ITK op <u>ba0</u> :	€ 35.000,00
		Totaal	€ 2.891.974,41
Haarlem Schoten	899	Ondersteuningsmiddelen:	€ 189.014,00
		Correctie	€ 36.209,00
		TLV op BAO:	€ 23.390,80
		Totaal	€ 248.613,80

De middelen die vanuit de lumpsum en het samenwerkingsverband besteed worden aan doelen in het kader van passend onderwijs zijn voor een groot deel opgenomen in de formatieruimte van de scholen. Inzet in formatie maakt begeleiding van (groepjes) leerlingen mogelijk, maar ook instructie in kleinere groepen. In sommige gevallen wordt een gemiddeld kleinere groepsomvang hierdoor mogelijk gemaakt. Een ander deel van de middelen is besteed aan aanschaf of onderhoud van materiaal en het (laten) doen van toetsen en testen. Ook scholing voor teams en in sommige gevallen (tijdelijke) individuele begeleiding van leerlingen zijn uit deze middelen betaald. Tenslotte worden ook verwijzingen naar IKC of SO uit deze middelen betaald.

TWijs streeft ernaar om - in het kader van passend onderwijs - een zo passend mogelijke onderwijsplek te vinden (of creëren) voor elke leerling. In de praktijk zien we dat dit voor een groot deel lukt op de scholen zelf, maar dat in enkele gevallen doorverwezen wordt naar een school die beter kan voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van een leerling. Het aantal kleuters dat met gedrag- of ontwikkelproblematiek op school start, neemt toe. Corona is hiervan een belangrijke oorzaak. Het aantal kleuters dat wordt verwezen naar een IKC neemt hierdoor ook toe.

Als bestuur hebben wij zicht op het aantal verwijzingen en het aantal Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) alsmede op het aantal leerlingen dat deelneemt aan Day a Week school (DWS) en High Dosage Tutoring (HDT). Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) maakt inzichtelijk hoe invulling wordt gegeven aan passend onderwijs/expertise. Door de bestuursgesprekken krijgt het bestuur beeld van de algehele onderwijskwaliteit op haar scholen, waaronder passend onderwijs. Van de scholen wordt gevraagd dat zij goed zicht hebben op de ontwikkeling van alle leerlingen. Verder worden geen resultaatafspraken gemaakt. Indien scholen vastlopen in de begeleiding van een leerling, is er contact met het bestuur.

Projecten Passend Onderwijs

High Dosage Tutoring (HDT)

Om de leerachterstanden bij rekenen/wiskunde van bovenbouwleerlingen terug te dringen, heeft TWijs samen met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid Kennemerland PO een intensief tutorprogramma opgezet. Dit wordt uitgevoerd door Stichting The Bridge Learning Interventions (www.tbli.nl). Deze interventie op rekenen wordt ingezet in groep 7 en 8. Scholen van verschillende besturen doen mee met HDT. Vanuit drie TWijs scholen nemen 48 leerlingen deel aan HDT.

Doel van het project is dat de rekencompetenties van de leerlingen toenemen en hun rekenniveau stijgt. Door rekenonderwijs op maat en intensief werken aan de rekenvaardigheden en het rekeninzicht, zullen de leerlingen snel succes ervaren. Het doelgericht vergroten van het zelfvertrouwen, sociaal emotioneel welbevinden en motivatie zijn zeer belangrijke onderdelen. Door deze succeservaringen verwachten we een meer actieve leerhouding in de klas (bij rekenen, maar ook bij andere lessen). Daarnaast wordt de ouderbetrokkenheid gestimuleerd doordat de tutores wekelijks telefonisch contact met ouders onderhouden. Tevens stellen we ons als doel dat het VO-advies van de deelnemende leerlingen hoger uitvalt dan bij de start van het project wordt voorspeld.

Day a Week School (DWS)

De Day a Week school heeft een vaste plek gekregen in het onderwijsveld in Haarlem en omgeving. Dit initiatief bestaat al een poosje in Amsterdam. Vanuit de éénpitters in de regio Zuid-Kennemerland ontving het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid Kennemerland PO de vraag naar een voorziening voor leerlingen met een sterk analytisch en creatief denkvermogen. Naast het plusaanbod (plusklas) op de reguliere basisscholen biedt de Day a Week school de kans om één dag per week met ontwikkelingsgelijken te werken. De Day a Week school biedt een cognitief uitdagend onderwijsaanbod dat gericht is op de ontwikkeling van vakoverstijgende vaardigheden.

De Day a Week school is een onderwijsprogramma dat samenwerkt met verschillende besturen. Vanuit 12 TWijs-scholen nemen 25 TWijs-leerlingen deel aan het programma.

Nationaal Programma Onderwijs

De middelen die via het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) beschikbaar zijn gesteld, zijn ook in 2023 voor uiteenlopende interventies ingezet. Voorbeelden van interventies zijn het werken met kleinere groepen, grotere aandacht voor verlengde instructie én de inzet van onderwijsassistenten waardoor het werken in kleine groepjes mogelijk wordt gemaakt (instructie van de leerkracht, assistent voor de verwerking met de groep). Ook zien we dat het onderwijs aan meer- en/of hoogbegaafde leerlingen op veel scholen (beter) vorm heeft gekregen. Voorafgaand aan het maken van keuzes voor interventies hebben de scholen een schoolanalyse gemaakt. Deze is met beleidsadviseurs onderwijs en bestuur besproken.

In overleg met schoolteams en bestuur zijn voor schooljaar 2023-2024 opnieuw plannen opgesteld waarin de interventies toegelicht zijn en gekoppeld aan de beschikbare middelen. Scholen hebben gebruik gemaakt van de voor de NPO-middelen opgestelde 'menukaart' met daarop "evidence based" interventies. De opgestelde plannen zijn ter instemming voorgelegd aan de verschillende MR'en en goedgekeurd. Door de lerarentekorten zijn niet alle interventies (zoals bedacht) uitgevoerd. In sommige gevallen werd ervoor gekozen een leerkracht als vervanging in te zetten om te voorkomen dat een groep thuis kwam te zitten. Hiermee kwamen de werkzaamheden (door deze leerkracht) in het kader van NPO te vervallen.

Aan NPO-middelen is in 2023 in totaal een bedrag van bijna € 3,9 miljoen toegerekend (gebaseerd op 7/12 aandeel in schooljaar 2022-2023 en de ontvangen arbeidsmarkttoelage in 2023). Aan bijzondere en aanvullende bekostiging primair onderwijs is een bedrag van € 2,4 miljoen ontvangen, aan bijzondere bekostiging voor leerlingen met een risico op onderwijsachterstand € 0,8 miljoen en aan arbeidsmarkttoelage € 0,6 miljoen. Deze laatste twee NPO-subsidies zijn bestemd voor scholen met de grootste kans op onderwijsachterstanden. De arbeidsmarkttoelage is volledig besteed.

Van de totale NPO-middelen van € 3,2 miljoen is een bedrag van € 0,6 miljoen niet besteed. Dit bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO en zal in het restant van schooljaar 2023-2024 en in schooljaar 2024-2025 worden besteed.

Het bedrag dat in 2023 is besteed, te weten € 2,6 miljoen is voor 79% formatief ingezet, 16% materieel en 5% is besteed aan opleidingen. Het aandeel PNIL (Personeel Niet In Loondienst) dat onderdeel uitmaakt van formatief bedraagt bijna € 72.000, -.

Bovenschools worden de interventies in het kader van de NPO gefaciliteerd en op hoofdlijnen gevolgd. De verschillende beleidsterreinen binnen TWijs Services bieden ondersteuning aan de schooldirecties en teams bij de uitvoering van de activiteiten en programma's voor het oplossen van de leerachterstanden die zijn opgelopen door corona. Hierbij kan gedacht worden aan het meedenken over/mede ontwikkelen van interventies, het monitoren hiervan en het zorgdragen voor kennisdeling alsook de controle van de allocatie van de middelen vanuit financiën. Anders dan de vaste bijdrage van 4% van de ontvangen baten ten behoeve van beheer en bestuur (afgestemd met GMR) worden er bovenschools geen NPO-middelen ingezet.

Gezien de veelheid aan en de breedte van de ingezette interventies is het lastig om resultaten en ontwikkelingen toe te wijzen aan specifieke interventies. In zijn algemeenheid kunnen we concluderen dat de achterstanden die destijds zijn opgelopen voor een groot deel zijn ingelopen, waarbij we nog bewust aandacht besteden aan automatiseren, hiaten in bepaalde leerdoelen en het kansrijk adviseren. Op een aantal scholen zien we helaas nog wel dat de resultaten van groep 6 en 7 (in de coronaperiode groep 2-3 en 3-4) op de cognitieve vakken iets lager zijn.

Sociale veiligheid

Alle TWijs-scholen nemen jaarlijks de monitor sociale veiligheid af bij minimaal de leerlingen uit groep 7 en 8. Deze is vaak onderdeel van schoolbrede monitoring naar veiligheid, welbevinden en sociaal emotionele ontwikkeling die hoort bij een methode ten behoeve van ondersteuning van de sociale ontwikkeling bij leerlingen. Een overzicht van de uitkomsten van deze monitoring wordt besproken met de bestuurder en beleidsadviseur onderwijs tijdens het jaarlijkse bestuursgesprek. Dit geeft een beeld van scholen die een ondersteunend en veilig schoolklimaat heel belangrijk vinden en dit goed monitoren. Bij een minder goede monitoring worden onmiddellijk acties ondernomen. Elke school heeft een anti-pestcoördinator.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Inleiding

Het jaar 2023 zijn we gestart met een winterfeest voor alle medewerkers van TWijs. Een vrolijk begin van het jaar. In het najaar is een studiedag georganiseerd voor alle collega's met het thema 'Veerkracht'. Waardevolle momenten om samen feest te vieren en inhoud te delen. Van onze medewerkers krijgen we terug dat zij dit enorm op prijs stellen.

De belangrijkste strategische thema's voor HR zijn: mobiliteit, strategische personeelsplanning, vitaliteit, ontwikkeling en goed werkgeverschap. In de ontwikkelgesprekken met medewerkers komen al deze speerpunten samen.

Het thema mobiliteit: in-, door- en uitstroom heeft in 2023 onverminderd aandacht gehad. Om de kwaliteit van ons onderwijs te kunnen waarborgen, zetten we niet alleen in op het behoud van medewerkers, maar zetten we ook alle zeilen bij om voldoende nieuwe gekwalificeerde medewerkers aan te trekken.

Het verstevigen van de professionele cultuur van TWijs is een belangrijke ambitie. Zo wordt ingezet op groei, persoonlijk leiderschap en mobiliteit met als doel onze medewerkers te blijven boeien en binden. Mooie voorbeelden hiervan zijn de TWijs Academie en de scholing en het traineeship voor intern begeleiders en schoolleiders.

Op het thema goed werkgeverschap hebben we onder andere ingezet op levensfasebewust personeelsbeleid en vitaliteit en daar bijbehorende arbeidsvoorwaarden.

Strategisch personeelsbeleid

De thema's van het strategisch beleidsplan zijn richtinggevend voor het HR-beleid. Op het grootste deel van de thema's is beleid ontwikkeld. De doelstelling voor 2024 is invulling geven aan overkoepelend strategisch beleid.

De beleidsafdelingen Onderwijskwaliteit en HR werken intensief samen. Naast dagelijkse afstemming en samenwerking op onderwerpen, zoals de TWijs-academie, opleidingsscholen en onderwijsregio's, organiseren zij meerdere dagen per jaar gezamenlijke 'hei-sessies'. Op deze manier leiden onderwijskundige ontwikkelingen, bevindingen uit de bestuurlijke toezichtgesprekken, ontwikkelgesprekken en de adviesgroepen onderwijs en HR tot passend nieuw personeelsbeleid en aanscherping of verbetering van bestaand beleid. De adviesgroep HR bestaat uit directeuren en HR-adviseurs. Binnen deze adviesgroep denken directeuren mee over de uitwerking van de thema's uit het jaarplan en vindt monitoring en evaluatie van het bestaande beleid plaats. Vanzelfsprekend worden door hen hier ook nieuwe thema's ingebracht. Daarnaast worden medewerkers en schoolleiders geïnformeerd over nieuw strategisch beleid tijdens het directeurenoverleg en de HR-nieuwsflits.

In het jaarplan zijn verschillende doelen gesteld ten aanzien van personeel en professionalisering. In onderstaand overzicht staan de beleidsvoornemens en resultaten weergegeven en beknopt toegelicht. Per doelstelling wordt de status in kleur aangegeven.

Doelen en resultaten

Duurzaam personeelsbestand (werving) -

Doel: voldoende en kwalitatief goede personeelsleden bij TWijs.

Goed personeelsbeleid hangt niet alleen samen met het boeien en binden van het personeel, maar begint al bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers. Het werven van voldoende kwalitatief goede personeelsleden was dan ook een belangrijke focus voor TWijs. We investeren in het gebruik van de juiste wervingskanalen, een scholenmarkt en zijn actief binnen de RAP's (Regionale aanpak personeelstekorten). Een van onze HR-adviseurs heeft de specifieke focus op wervingsbeleid, zij-instromers en interne mobiliteit en vervanging. Wij verwelkomen zo'n 10 zij-instromers per jaar en investeren graag en veel in hun ontwikkeling.

Daarnaast hebben we ingezet op het vroeg signaleren van talentvolle studenten door de begeleiding van interne schoolleiders. Ook voor het zittend personeel zijn er volop ontwikkelmogelijkheden.

Professionaliseren van leidinggevenden

Leidinggevenden hebben een grote verantwoordelijkheid waar het gaat om betrokkenheid, behoud en ontwikkeling van personeel. Een leidinggevende kent de medewerker en zijn mogelijkheden, kent de instrumenten en weet wat de organisatie te bieden heeft. Het voorbeeldgedrag van leidinggevenden is een belangrijke factor voor de sfeer binnen een team. Binnen TWijs is elke directeur geregistreerd in het schoolleidersregister en volgt de nodige opleidingen en trainingen om zich verder te ontwikkelen.

In 2024 zullen directeuren een training krijgen over het voeren van verzuimgesprekken en het terugdringen van verzuim.

Ontwikkeling en persoonlijke groei binnen TWijs

Doel: personeel voelt zich gehoord en gezien bij TWijs, weet welke ontwikkelmogelijkheden er zijn en wil zich ontwikkelen (horizontaal of verticaal)

In het kader van behoud is het van belang dat medewerkers op de hoogte zijn van de ontwikkelmogelijkheden bij TWijs. De gesprekkencyclus is hierop aangepast. Daarom spreken we van ontwikkelgesprekken in plaats van functioneringsgesprekken. Binnen deze cyclus kan het initiatief zowel uitgaan van de directeur als van de medewerker. De afgelopen jaren zijn mede op grond van personeelspeilingen diverse initiatieven gestart, zoals de TWijs Expertpool, Taal- en Reken experts, de kweekvijver voor schoolleiders, loopbaan-assessments en het opleiden van intern begeleiders en interne assessoren.

Trots op TWijs

Doel: medewerkers voelen zich verbonden met de school en met TWijs.

Wij gaan uit van het feit dat medewerkers zich willen ontwikkelen en streven ernaar interne mobiliteit uit te nutten, zodat uitstroom wordt beperkt. Betrokkenheid bij de school én bij TWijs is daarbij essentieel. In 2023 zijn we gestart met een 'onboarding' proces. Dit heeft een positief effect op de binding tussen de medewerker en TWijs. Een goede introductieperiode heeft als gevolg dat medewerkers sneller productief zijn en zich meer betrokken voelen bij de organisatie. In 2024 wordt dit verder uitgewerkt.

Toekomstige ontwikkelingen

Anders Organiseren

Het voorzien in voldoende leerkrachten, intern begeleiders en schoolleiders vormt een extra uitdaging bij het behoud van de onderwijskwaliteit. Alleen inzetten op werving en behoud van personeel is onvoldoende en kan zelfs leiden tot verminderde energie en focus. TWijs is van mening dat de personele uitdagingen vragen om het anders organiseren van het onderwijs in combinatie met behoud of zelfs optimalisatie van de onderwijskwaliteit. Anders organiseren betekent een serieuze veranderopgave voor onze scholen. In 2022 is TWijs gestart met een projectmatige aanpak waarbinnen de scholen worden geadviseerd en ondersteund. Hierbij zijn zo'n 12 scholen betrokken. Het doel is dat al onze scholen aan de slag gaan met een plan om hun onderwijs en de inzet van het personeel anders te organiseren. De uitkomst van deze plannen kan invloed hebben op het personeelsbeleid en de samenstelling van het personeelsbestand.

Opleidingsscholen

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft zichzelf de ambitie gesteld om in 2030 alle PABO-studenten op te leiden in een opleidingsschool, zie [Overige ontwikkelingen](#).

Leeftijdsbewust personeelsbeleid TWijs

Leeftijdsbewust personeelsbeleid is essentieel om medewerkers langer en breder inzetbaar te laten zijn en kansen te bieden aan medewerkers om zich te (blijven) ontwikkelen. In 2024 zal dit beleid verder worden uitgewerkt.

Divers personeelsbestand

Een divers personeelsbestand draagt bij aan aantrekkelijk werkgeverschap en inclusief onderwijs. In 2024 zal beleid ontwikkeld worden met betrekking tot diversiteit en inclusie. Een onderdeel van het beleid zal gericht zijn op het creëren van bewustwording van het belang van een inclusief klimaat.

Potentieel pakken

In 2023 zijn we gestart met een pilot 'potentieel pakken'. Het doel was te onderzoeken welke personeelsleden mogelijk meer uren willen werken en op welke gebieden zij daarbij ondersteuning nodig hebben. Op twee (grote) scholen hebben we een uitgebreide presentatie gegeven en die opgevolgd met een vragenlijst voor de medewerkers.

Een aantal medewerkers is in principe bereid meer uren te werken. Medewerkers geven vooral aan meer te willen werken als ze er meer flexibiliteit is, bijvoorbeeld door op een bepaalde dag structureel later te beginnen of eerder naar huis te gaan.

We zullen dit op schoolniveau verder uitwerken in combinatie met 'anders organiseren'.

Directeuren is geadviseerd om de vraag naar de bereidheid om 'meer uren te gaan werken' mee te nemen in het jaarlijkse ontwikkelgesprek.

Uitkeringen na ontslag

De kosten voor de uitkering na ontslag in 2023 bedroegen € 15.950, -.

Door modernisering van het participatiefonds heeft TWijs als organisatie een hoog eigen risico. Om nieuwe medewerkers goed te kunnen volgen, worden drie ontwikkelgesprekken en een contractgesprek gevoerd om de risico's op werkloosheid te beperken. Directeur en HR-adviseur zijn hierbij betrokken. Outplacementtrajecten en coaching op maat worden ingezet om uitstroom te beperken.

Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Gemotiveerde, bekwame en veerkrachtige medewerkers zijn meer dan belangrijk voor onze scholen. Het onderwijs van TWijs drijft op de persoonlijke en professionele inzet van al onze mensen en we zetten alles op alles om ze voor onze kinderen te behouden. Investeren in het opleiden en de (persoonlijke) ontwikkeling van onze (nieuwe) medewerkers is daarom een van onze speerpunten. In de afgelopen jaren is veel beleid ontwikkeld en geïmplementeerd op het terrein van professionalisering van het personeel en begeleiding van startende leraren.

Inmiddels hebben we zes opleidingsscholen en zetten we in op behoud van medewerkers door onderwerpen als 'kansen voor ontwikkeling', de kweekvijvers schoolleider en IB, de Expertpool, klankbordgroepen, leeftijdsbewust personeelsbeleid en een passend aanbod binnen de TWijs academie. In de regio staan we bekend om ons zij-instroombeleid.

Alle startende leerkrachten volgen een introductieprogramma, kunnen gebruik maken van het scholingsaanbod en krijgen voldoende ruimte binnen hun normjaartaak om aan hun ontwikkeling te werken.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de bedragen die TWijs jaarlijks besteed aan professionalisering en begeleiding van het personeel:

TWijs Academie	175.000
Tweejaarlijkse studiedag	75.000
Vergoeding 45 stagiaires	205.000
LIO-ers	275.000
Kweekvijver directeuren	100.000
Schoolopleiders en stagebegeleiding	246.000
Kosten werving en selectie	40.000
studieverlof van met name zij-instromers	704.000
Totaal	1.820.000

2.3 HUISVESTING, FACILITAIRE ZAKEN EN ICT

Huisvesting inleiding

Goede en passende huisvesting is voor onze scholen essentieel. Het is de taak van de vijf gemeenten waarbinnen de TWijs-scholen gevestigd zijn om te voorzien in voldoende onderwijscapaciteit. Gebouwonderhoud is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Omdat binnen nagenoeg alle gemeenten sprake is van een grote ontwikkelopdracht binnen een te krap budget is het van toenemend belang om als schoolbestuur strategisch te anticiperen op de benodigde ontwikkelingen.

De ambitie is om onze scholen binnen de mogelijkheden van de bekostiging steeds te voorzien van passende en doelmatige onderwijshuisvesting. De wet- en regelgeving, de bijdrage aan de onderwijsvisie en de eigenheid van een specifieke school vormen hierbij het kader. De schoolvisie vormt bij (her)huisvestingsopgaven altijd het vertrekpunt. Hierbij wordt nauw samengewerkt tussen de schoolteams- en directie, de beleidsadviseur onderwijshuisvesting, de directeur bedrijfsvoering, de betreffende gemeente en samenwerkingspartners. Bij trajecten rondom uitbreiding, nieuwbouw of renovatie vindt altijd een voortraject plaats over missie en visie van de school in relatie tot samenwerkingspartners. Dit leidt tot een goed uitgangspunt voor het opstellen van ruimtelijke programma's van eisen.

Gelden voor onderhoud worden bovenschools beheerd en ingezet. Elke school heeft daarnaast de beschikking over een klein budget voor dagelijkse onderhoudstaken. De schoolgebouwen van TWijs zijn in voldoende tot goede staat van onderhoud.

Facilitaire zaken worden deels bovenschools en deels (nog) op schoolniveau georganiseerd. Het doel is facilitaire zaken zodanig te organiseren dat schaalvoordelen kunnen worden behaald, beheerslasten worden teruggebracht en schooldirecties worden ontzorgd. De voorgenomen aanbesteding voor de schoonmaak is wegens ongunstige marktomstandigheden uitgesteld naar 2024-2025. Doel is om tot een raamovereenkomst met meerdere aanbieders te komen waardoor flexibiliteit en kwaliteit gewaarborgd zijn.

De energiemarkt is na een onstuimig jaar 2022 in 2023 weer enigszins gestabiliseerd. TWijs heeft via het inkoopcollectief Energie voor Scholen in 2020 een energiecontract (gas en elektra) afgesloten bij DVEP met een looptijd van vijf jaar. In 2023 is door DVEP aangekondigd dat zij haar leveringen per 01-01-2024 beëindigd. Via eerdergenoemd inkoopcollectief is in 2023 de levering van stroom en gas in 2024 en 2025 opnieuw in de markt gezet. ENGIE heeft deze aanbesteding gewonnen en is vanaf 01-01-2024 de nieuwe leverancier voor gas en elektra. Er wordt gewerkt aan een compensatieregeling voor de gestegen energieprijzen als gevolg van de noodgedwongen overstap van leverancier. In 2024 wordt deze regeling nader uitgewerkt.

In verband met het toenemend aantal scholen en projecten is besloten de coördinatie van het planmatig onderhoud zelf uit te voeren. Per 1 januari 2023 is een onderhouds- en projectcoördinator aangesteld. Voor de afhandeling van de dagelijkse onderhoudsmeldingen is een samenwerking aangegaan met de Versluisgroep. Deze samenwerking is eind 2023 in samenwerking met de scholen geëvalueerd en positief beoordeeld, het contract is verlengd voor 2024.

Doel: Basisinformatie capaciteitsboordeling op orde, normatieve m2 afgestemd op leerlingprognoses - Behaald

Per school is er overzicht van de m2 conform de NEN2580 en is aan de hand van de leerlingtelling en prognoses de ruimtebehoefte in beeld.

Dit leidt ertoe dat wij kunnen anticiperen op ontwikkelingen in leerlingaantallen, onderwijscapaciteit en kwaliteit van de onderwijshuisvesting.

Huisvesting TWijs Services (bestuurskantoor)

Het bestuurskantoor is gevestigd aan de Garenkokerskade 19. Hiervoor is in 2016 een huurovereenkomst aangegaan voor de duur van 10 jaar. In 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden met de eigenaar over een mogelijke verlenging van de huurovereenkomst en verduurzaming van het pand. Vanuit beide partijen is de intentie uitgesproken het contract met een nader te bepalen periode te verlengen. Vervolggesprekken vinden in 2024 plaats.

Planmatig onderhoud/meerjaren onderhoudsplan (MJOP)

Naast het in stand houden van de gebouwen is het beleidsvoornemen om - waar mogelijk op het "natuurlijke vervangingsmoment" - een verbetering/verduurzaming door te voeren. Het onderhoud van de gebouwen is kostbaar en het gebouwenbestand van TWijs vertoont grote leeftijdsverschillen en daarmee zeer diverse onderhoudsbehoeften. De rijksmiddelen zijn over het algemeen niet toereikend om alle uit het MJOP voortkomende werkzaamheden uit te voeren waardoor TWijs op creatieve wijze moet werken binnen een sober maar doelmatig regime.

Op basis van het MJOP wordt in volgorde van onderstaande criteria bepaald waar welke gelden worden ingezet:

- Werkzaamheden ten behoeve van de veiligheid en arbeidsomstandigheden;
- Werkzaamheden noodzakelijk om het onderwijs mogelijk te houden of te maken;
- Werkzaamheden voortvloeiend uit de verplichte regelgeving (bv. gebruiksvergunningen).

In het derde kwartaal van 2023 zijn de onderhoudswerkzaamheden voor 2024 (voortvloeiend uit het onderhoudsplan 2023-2032) besproken tussen de directeuren en de onderhoudscoördinator. Naar aanleiding van deze gespreksronde, interne overleggen en ontwikkeling van de Integrale of Strategische Huisvestingsplannen van de gemeentes zijn de onderhoudsplannen waar nodig bijgesteld.

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn in 2023 onderstaande, grotere onderhoudsprojecten uitgevoerd:

- Bernardusschool – binnenschilderwerk;
- Tijo van Eeghen – diverse interne aanpassingen gecombineerd met onderhoud vloeren en plafonds;

- Veronicaschool – overlagen dakbedekking;
- Werkschuit – renovatie teamkamer;
- Willem van Oranjeschool – buitenschilderwerk.

Doel: Actualiseren MJOP's tot DMJOP's, opnemen verduurzamingsmaatregelen – Traject gestart

Na het doorlopen van een aanbestedingstraject heeft Laan 35 de opdracht gekregen voor het actualiseren en waar nodig opstellen van de MJOP's inclusief het opnemen van verduurzamingsmaatregelen op de natuurlijke momenten. De rapportages zijn begin 2024 opgeleverd.

Projecten (nieuwbouw, uitbreiding en renovatie)

TWijs heeft scholen binnen vijf gemeenten: Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Zandvoort en Haarlemmermeer. De Integrale (of Strategische) Huisvestingsplannen vormen voor de gemeenten het afwegingskader bij aanvragen op het gebied van nieuwbouw, uitbreiding en aanpassing van onderwijscapaciteit. Bij de totstandkoming van deze plannen zijn de schoolbesturen intensief betrokken waardoor in principe vooraf consensus ontstaat over de prioritering van huisvestingsvraagstukken. De prioritering wordt mede bepaald aan de hand van vooraf opgestelde nulmetingen. Hierbij zijn de gebouwen onder andere beoordeeld op: Energie (met name Energie Prestatie Gebouw), Technische kwaliteit, Functionaliteit en Binnenmilieu.

Wel betekent dit dat er eerst (gemeentepolitieke) bestuurlijke besluitvorming plaats moet vinden alvorens door de schoolbesturen aanvragen kunnen worden ingediend.

In 2023 stonden onderstaande projecten op het programma:

- Uitbreiding en verbouwing Tijo van Eeghschool in Aerdenhout: in de raadsvergadering van 9-11-2023 heeft de gemeenteraad van Bloemendaal ingestemd met de begroting waarin de uitbreiding en aanpassing van de school is opgenomen. We verwachten de uitbreiding in 2024 te kunnen realiseren.
- Nieuwbouw Nicolaas Beetsschool: de gemeente heeft ingestemd met het definitief ontwerp en de bijbehorende stichtingskostenraming. De vergunning is verleend en de aanbestedingsprocedure is gestart. Inschrijvingen worden begin 2024 verwacht. Start bouw zomervakantie 2024.
- Uitbreiding Huibers 'IKC Wijzer' tot 9-klassige school: de gemeente is bouwheer voor deze uitbreiding. De bouw van de uitbreiding is in het 2^e kwartaal van 2023 gestart, oplevering staat gepland in het 3^e kwartaal van 2024.
- Nieuwbouw de Talenten: SHO. Het terrein is nu eigendom van Elan wonen. Ateliersessies zijn gestart met als doel een ruimtelijk programma van eisen op te stellen afgestemd op de onderwijsvisie van de school en beoogde samenwerking met kinderopvang. De gemeente en Elan moeten nog tot overeenstemming komen over overdracht van de grond.
- (Ver)nieuwbouw de Verbeelding: de Planetenlaan 168 wordt de permante locatie voor de Verbeelding. J2o verwacht begin 2024 het voorlopig ontwerp met de bijbehorende kostenraming voor de benodigde verbouwing aan te leveren. Het pand is tot en met het 4^e kwartaal van 2025 nog in gebruik door de Zonnewijzer 2 van Spaarnesant. Aansluitend kan de verbouwing starten.
- Aanvraag uitbreiding Oranje Nassauschool (< 2016): momenteel is sprake van twee noodlokalen inpandig en twee tijdelijke lokalen op het voorterrein. De aanvraag voor permanente uitbreiding van de school is ingediend. Formeel besluit wordt begin 2024 verwacht.
- Uitbreiding Adalbertus: er is sprake van ruimtetekort door scheefgroei van het leerlingaantal en nieuwbouw in de omgeving. Uitbreiding is in het IHP opgenomen voor 2023. Vanaf de zomer 2023 heeft school een noodlokaal op het schoolplein in gebruik genomen. Er is overeenstemming met de gemeente over het ontwerp van de permanente

uitbreiding. De architect heeft het plan uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Verwachting is start bouw zomervakantie 2024.

- Nieuwbouw IKC Valeo: GAJ VBW de opdracht heeft gekregen voor het ontwerp van de nieuwbouw. In 2023 is een intensief traject doorlopen met de gemeente om tot een passend ruimtelijk plan/ontwerp te komen. Begin 2024 wordt een akkoord op het Voorlopig Ontwerp en bijbehorende stichtingskostenraming verwacht. Start bouw voorzien begin 2025.
- Nieuwbouw ITK: het gebied waar de ITK is gehuisvest wordt herontwikkeld. In deze ontwikkeling is nieuwbouw voor de ITK voorzien. Omvang van deze locatie voor de ITK is vastgesteld. De ateliersessies om tot een ruimtelijk programma van eisen afgestemd op de onderwijsvisie te komen is gestart en wordt begin 2024 afgerond.

Doel: Projecten in vierjaars tijdsvak ateliersessies opstarten om te komen tot ruimtelijk programma van eisen afgestemd op onderwijs/ IKC visie - *Behaald*

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Onze kernwaarde 'omzien naar elkaar' en onze kinderen leidt tot een focus op duurzaamheid. Omzien naar onze planeet en hoe we die gebruiken is voor scholen een belangrijke leidraad in het onderwijs. Dit vertaalt zich ook naar onze bedrijfsvoering; gescheiden afvalinzameling, hergebruik, energiebesparing en verminderen gebruik van fossiele brandstoffen.

Doel: Vijf gebouwen voorzien van zonnepanelen – *Behaald*

De Bos en Duinschool, Koningin Wilhelminaschool, Oranje Nassauschool, Bavinckschool en de Franciscus Xaverius zijn in 2023 voorzien van zonnepanelen.

Doel: Monitoren energieverbruik en sturing richting scholen en installateurs – *Traject gestart*

Eind 2023 zijn in samenwerking met HXA (Adviseur energiebeheer) van alle scholen de jaarverbruiken gas en elektra in kaart gebracht en afgezet tegen de benchmark. In navolging van deze inventarisatie worden begin 2024 de scholen bezocht en per locatie de maatregelen in kaart gebracht om de verbruiken te verlagen.

Inleiding ICT

In 2023 is er binnen het ICT Team een betere balans bereikt tussen technische ondersteuning op de scholen en het begeleiden van scholen bij het implementeren en opstellen van een leerlijn voor digitale geletterdheid.

Doelen en resultaten ICT 2023

Digitale geletterdheid

Scholen worden actief benaderd zodat zij een teambijeenkomst kunnen besteden aan het visiespel digitale geletterdheid. - *deels behaald*

Veel scholen zijn benaderd om aan de slag te gaan met het visiespel en het uitwerken van een leerlijn digitale geletterdheid. Dit actiepoint wordt in 2024 voortgezet. Daarnaast vragen scholen ook zelf actief advies aan het ICT-team.

Digitale geletterdheid

Het onderwerp digitale geletterdheid wordt geagendeerd voor iedere netwerkbijeenkomst ICT - *behaald*

Om meer tijd specifiek aan digitale geletterdheid te kunnen besteden is een netwerk digitale geletterdheid opgezet. De eerste bijeenkomst heeft in 2023 plaatsgevonden en bijgedragen aan de kennisuitwisseling tussen scholen en aan het verbeteren van de ondersteuning vanuit TWijs Services.

Basisvaardigheden

Training ICT vaardigheden in academie en op schoolniveau - deels behaald

In 2023 zijn verschillende ICT-trainingen aangeboden om de ICT-vaardigheden van collega's te verbeteren. Het aantal deelnemers was wisselend. Verder is op de verschillende scholen een basisvaardighedenscan uitgevoerd. De analyse hiervan wordt gemaakt in 2024. Op basis van deze analyse zullen vervolgstappen worden uitgewerkt, zoals een training waarin verschillende ICT-vaardigheden tegelijk aangeboden worden (op de academie of op schoolniveau).

Basisvaardigheden

ICT-vaardigheidsscan wordt uitgezet onder alle medewerkers die hierop persoonlijke feedback krijgen – (bijna) behaald

Alle scholen zijn ingepland om de ICT-basisvaardighedenscan in te vullen. Bijna alle scholen hebben de scan ook daadwerkelijk in 2023 ingevuld. De laatste scholen zijn in januari 2024 aan de beurt. Wanneer alle TWijs-medewerkers de scan hebben ingevuld zal een TWijs brede analyse worden uitgevoerd.

IBP en AVG

AVG Trainingen in de academie, scholen en TWijs Services - behaald

Doel: vergroten van de bewustwording op het gebied van de AVG. Deze (verplichte) training blijft aangeboden worden, omdat elk jaar opnieuw blijkt dat hier nog veel winst te behalen is. In 2023 zijn zowel AVG-trainingen op schoolniveau aangeboden als in de TWijs Academie. Daarnaast is een aangepaste training voor TWijs Services gegeven. Alle nieuwe medewerkers krijgen bij indiensttreding een link om zich in te schrijven voor het (verplicht) bijwonen van een AVG-training. Aanwezigheid van de deelnemers wordt geregistreerd.

Toekomstige ontwikkelingen

Basisvaardigheden

In schooljaar 2024 zal een totaalbeeld van de ICT-basisvaardigheden van medewerkers in kaart gebracht worden en zullen concrete stappen worden ondernomen om deze vaardigheden verder te verbeteren. Onderzocht zal worden welke (werk)vormen hiervoor het beste zijn. Gedacht kan worden aan inventarisatie op E-learning, een ICT-basisvaardighedenscan training op alle scholen en actualisatie van de ICT-trainingen in de TWijs academie.

Aanbestedingen

In 2023 is een aanbesteding gestart voor digitale presentatiemiddelen. Dit nieuwe contract zal per 1 februari 2024 ingaan. In 2024 wordt een aanbestedingstraject gestart voor de aanschaf van hardware.

Informatiemanagement

Binnen TWijs worden data vastgelegd binnen verschillende applicaties. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de infrastructuur, het stroomlijnen van de processen en het vastleggen van data. Momenteel gaat kost het genereren van rapportages helaas nog veel tijd. Ook voldoen deze niet altijd aan de verwachtingen. De ambitie is een tool te vinden en te implementeren waaraan verschillende informatiesystemen kunnen worden gekoppeld, waarmee actuele stuurinformatie opgeleverd kan worden voor bestuur, directeuren en beleidsadviseurs.

2.4 FINANCIËEL BELEID

Investeringsbeleid

Het investeringsbeleid heeft als uitgangspunt dat scholen een meerjaren-investeringsplan opstellen dat qua afschrijvingskosten past binnen de financiële kaders van hun materiële budget. Per domein stemt de schooldirectie de geplande investeringen af met de desbetreffende beleidsadviseur binnen TWijs Services. De investeringen die bovenschools plaatsvinden (groot onderhoud), worden op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) extern opgesteld, begroot door de beleidsadviseur onderwijshuisvesting in overleg met de schooldirectie en de directeur bedrijfsvoering. Naast investeringen in groot onderhoud vinden er diverse renovatie- en nieuwbouwprojecten plaats. Hierover is voortdurend afstemming tussen TWijs en de desbetreffende gemeente, niet in de laatste plaats omdat TWijs in de meeste gevallen ook als bouwheer optreedt. TWijs is er alert op dat er geen onderwijsgelden (publieke middelen) worden ingezet ten faveure van deze projecten.

De toelichting op (toekomstige) investeringen in 2023 is opgenomen in de Jaarrekening.

Treasury

Sinds 2021 neemt TWijs deel aan schatkistbankieren. Toentertijd is hiertoe overgegaan in verband met de negatieve rente, die banken in rekening brachten. Sinds het laatste kwartaal van 2022 ontvangt TWijs positieve rente, waarbij het rentepercentage hoger ligt dan bij de reguliere banken.

Sinds eind 2022 heeft TWijs de reguliere, TSO- en OR-bankrekeningen nog bij twee banken belegd (Rabobank en ING). Deze banken hebben een goede rating en voldoen hiermee aan de 'regeling beleggen, lenen en derivaten 2016' van het Ministerie van OCW. In 2024 zal het aantal banken uit oogpunt van beheersing verder worden teruggebracht naar één.

De bevoegdheden voor genoemde bankrekeningen zijn vastgelegd in een autorisatiestructuur waarbij het vier-ogen principe wordt toegepast. In 2023 zijn geen leningen en/of beleggingen aangegaan. Ook is geen gebruik gemaakt van andere financiële instrumenten.

Het treasurystatuut [Treasury Statuut](#) is op 14 december 2021 door de raad van toezicht vastgesteld.

Allocatie van middelen

De personele bekostiging wordt op basis van vastgesteld beleid (de budgetsystematiek) beschikbaar gesteld aan de scholen. De scholen krijgen dit budget toegekend in formatie, dat uitgedrukt wordt in FPE (FormatiePlaatsEenheden) waarbij 1 FPE gelijk staat aan het salaris van een leerkracht in LB-10.

In de budgetsystematiek zijn formatienormen voor directie en onderwijzend personeel gebaseerd op het leerlingaantal op T=0. Verder zijn vanwege een minimum gewenst kwaliteitsniveau normen opgenomen voor de inzet van ondersteunende formatie in directie, IB, conciërge, administratie en ICT.

Middelen inzake het onderwijsachterstandenbeleid komen binnen deze systematiek direct ten gunste van het BRIN-nr./ de school waaraan de middelen zijn toegekend op basis van de hieraan gekoppelde achterstandsscore. Ook de middelen van het samenwerkingsverband zijn volledig beschikbaar voor de school waaraan ze zijn toegekend.

De scholen zijn integraal verantwoordelijk voor hun materiële kosten. De kosten van professionalisering worden gebudgetteerd op basis van de CAO bedragen. De helft van dit budget wordt centraal ingezet binnen de TWijs academie en het restantbedrag maakt onderdeel uit van de schoolbegroting. De scholingsmiddelen voor directies worden volledig aan de schoolbegroting toegevoegd.

Binnen de bestuurlijke kosten wordt onderscheid gemaakt tussen gezamenlijke/bovenschoolse kosten (TWijs Samen genoemd) en kosten van bestuur en ondersteuning (overhead; TWijs Services). Onder de gezamenlijke/bovenschoolse kosten worden die kosten verantwoord die direct worden ingezet ten behoeve van de scholen zoals de Vervangingspool, de inzet van de Cluster ICT'ers, onderhoudskosten en de TWijs Academie. Scholen leveren een financiële bijdrage aan TWijs Samen (bedrag per leerling) en TWijs Services (% van de totale baten).

In 2023 waren de kosten van TWijs Services (bestuurskantoor) als volgt:

	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Overige baten	-32.985	-46.268
Personele lasten	2.192.969	1.737.512
Afschrijvingen	26.295	25.090
Huisvestinglasten	116.173	102.322
Overige lasten	277.967	251.233
Rentelasten	7.812	6.695
Totaal	2.588.231	2.076.584

Onderwijsachterstandsmiddelen

De onderwijsachterstandsmiddelen worden berekend op basis van een door het CBS berekende achterstandsscore. Op basis van de 1 februari telling (voorheen de 1 oktober telling) verstrekt het CBS een overzicht per BRIN-nummer van deze achterstandsscores. Deze achterstandsscore kan per BRIN-nummer jaarlijks fluctueren, waardoor de toekomstige te ontvangen onderwijsachterstandsmiddelen lastig in te schatten zijn. In onderstaand overzicht staan de achterstandsscores per BRIN-nummer voor de periode 2018-2023, zoals deze door het CBS zijn berekend.

BRIN	AS per 01-02-2023	AS per 01-02-2022	AS per 01-10-2021	AS per 01-10-2020	AS per 01-10-2019	AS per 01-10-2018
12BV	496,41	549,98	585,36	554,99	643,68	741,76
12KZ	357,82	335,20	393,40	377,34	369,66	458,34
14AG	11,81	0,00	0,00	0,00	8,74	0,00
16GV	106,92	184,49	175,68	214,42	235,96	275,83
16IC	1.385,68	955,46	900,65	860,15	997,42	1.215,24
16LQ	318,72	315,18	275,69	300,62	308,56	304,06
16MO	576,18	530,83	515,21	520,51	500,86	328,47
19RK00	112,8	88,42				
19RK01	95,87	111,82				

AS = Achterstandsscore

Een lagere of hogere achterstandsscore vertaalt zich naar een lagere respectievelijk hogere bijdrage onderwijsachterstandenbeleid (zie tabel hieronder).

BRIN	2024	2023	2022	2021	2020
12BV	€ 372.888	€ 411.308	€ 380.838	€ 404.374	€ 441.679
12KZ	€ 268.784	€ 250.683	€ 249.717	€ 243.797	€ 257.407
14AG	€ 8.871	€ 0	€ 0	€ 2.219	€ 1.547
16GV	€ 80.315	€ 137.973	€ 122.201	€ 125.010	€ 123.321
16IC	€ 1.040.881	€ 714.550	€ 568.621	€ 578.854	€ 625.377
16LQ	€ 239.413	€ 235.711	€ 179.093	€ 171.586	€ 158.530
16MO	€ 432.809	€ 396.987	€ 308.322	€ 264.151	€ 190.520
16XC	€ 0	€ 0	€ 1.805	€ 4.300	€ 6.906
19RK*	€ 156.747	€ 149.751			
	€ 2.600.708	€ 2.296.963	€ 1.810.597	€ 1.794.291	€ 1.805.287

*Sinds 2023 maakt Brinnummer 19RK deel uit van Stichting TWijs.

De onderwijsachterstandsmiddelen worden verdeeld naar BRIN-nummer en daarna verdeeld over de desbetreffende scholen op basis van het leerlingaantal. Dit vanwege het ontbreken van de CBS-score per school.

De onderwijsachterstandsmiddelen worden met name formatief gebruikt door de scholen (kleinere groepen, inzet onderwijsassistenten). Ook worden de gelden gebruikt voor het afnemen van toetsen en testen om zodoende het onderwijsaanbod gericht in te kunnen zetten. Voor deze inzet is gekozen, omdat de doelgroep hierbij het meest is gebaat en de beperkte middelen effectief kunnen worden ingezet.

Planning- en controlecyclus

Op het gebied van informatievoorziening beschikt TWijs over een gedetailleerde planning waaruit blijkt wanneer de overleggen zijn gepland en wanneer de rapportages worden opgeleverd. In de planning & control cyclus zijn onder andere het strategisch beleidsplan, periodieke rapportages, de meerjarenbegroting, het formatieplan en het jaarverslagproces opgenomen.

Er wordt gewerkt met een formeel vastgestelde planning & control cyclus, die is afgestemd op de vergaderingen van de raad van toezicht. In de planning & control cyclus zijn periodieke rapportages, de meerjarenbegroting, het formatieplan, het jaarplan en het jaarrekeningproces opgenomen. Per onderdeel is een gedetailleerde planning opgenomen.

Het uitgangspunt voor de (meerjaren)begroting is de kaderbrief. In de kaderbrief wordt onder andere aandacht besteed aan de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan. Hierin wordt de relatie tussen de begroting en het strategisch beleid gemaakt en worden kaders meegegeven en uitgangspunten waarmee de school kan begroten.

De periodieke rapportages voor de raad van toezicht zijn onderdeel van de planning- en control cyclus. Ten behoeve van de afsluiting wordt een checklist als leidraad gebruikt.

Het primaire systeem voor de financiële- en personele administratie is AFAS. Capisci is de begrotings- en rapportagetool. Deze systemen zijn cloud-toepassingen.

2.5 RISICO-INVENTARISATIE EN -BEHEERSING

Risicobeheersing wordt steeds belangrijker gezien de toenemende complexiteit van de samenleving en de impact hiervan op het onderwijs, de scholen en de besturen. Een risico wordt gedefinieerd als een onzekere gebeurtenis met negatieve impact op de organisatie. Risico's kunnen leiden tot materiële en/of immateriële schade. Bij materiële risico's is vaak een goede inschatting te maken van het risico. Voor de immateriële risico's die rechtstreeks invloed hebben op het belangrijkste doel van TWijs - het geven van goed onderwijs - is dit een stuk lastiger.

Bij risicomangement draait het om de volgende kernvragen:

- welke risico's op strategisch, tactisch en operationeel niveau lopen we?
- welke risico's zijn we bereid te nemen?
- welke risico's willen we het liefst voorkomen?

De bestaande risico-inventarisatie is tot en met 2023 jaarlijks geactualiseerd, gerubriceerd en gewogen. Waar nodig wordt dit vertaald naar de interne organisatie in de vorm van aanvullende beheersmaatregelen. Het bestuur van TWijs onderkent het grote belang van geïntegreerd risicomangement en is daarom in het eerste halfjaar 2024 gestart met een uitgebreide, organisatiebrede, risico-inventarisatie en -weging in samenwerking met een externe partij. In het tweede halfjaar zullen de beheersmaatregelen voor de belangrijkste risico's tegen het licht worden gehouden en daar waar nodig worden aangepast. Voor de risico's op het gebied van belastingen zal een tax control framework worden opgesteld in samenwerking met een fiscaal adviseur gevolgd door de implementatie van (aangepaste) beheersmaatregelen.

In dit jaarverslag focussen we ons op de belangrijkste risico's die op grond van de actualisatie van de bestaande risico-inventarisatie zijn geïdentificeerd, gewogen en waar mogelijk gekwantificeerd.

Hoewel financiële risico's onlosmakelijk verbonden zijn met de bedrijfsprocessen van TWijs kunnen we concluderen dat deze risico's beperkt van omvang zijn. Krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's zijn beperkt en zijn ondervangen. Er zijn geen langlopende schulden en er is geen noodzaak tot het aangaan van leningen. TWijs maakt gebruik van schatkistbankieren en er is sprake van voldoende liquide middelen. Het prijsrisico vanwege de hogere inflatie is daarentegen wel toegenomen. Door de financiering via het ministerie van OC&W lijkt dit risico echter te overzien.

Intern risicobeheersingssysteem

Het risicobeheersing systeem van TWijs werkt in de praktijk goed en heeft geen aanleiding gegeven tot wijzigingen. Wel zullen in de tweede helft van 2024, zoals hierboven reeds aangegeven, de bestaande beheersmaatregelen worden bekeken in het licht van de organisatiebrede risico-inventarisatie. Mogelijk zou dit kunnen leiden tot uitbreiding, wijziging of het laten vervallen van beheersmaatregelen.

De kwaliteitscyclus met bestuurlijke gesprekken op basis van gedegen opbrengstanalyses en interne audits draagt bij aan een goede risicobeheersing van het primaire proces. TWijs hanteert een heldere mandaatregeling en beleidsplanningscyclus. In de periodieke rapportages is aandacht voor de belangrijkste risico's en wordt vooruitgekeken aan de hand van prognoses. Er is een overlegstructuur waarbij de inbreng van directeuren gegarandeerd is door onder andere project- en adviesgroepen en periodieke directeurenoverleggen. Directeuren hebben een vaste adviseur op het gebied van HR en Financiën waardoor ontwikkelingen op die beleidsterreinen goed gevolgd kunnen worden. Binnen TWijs Services wordt driewekelijks overleg georganiseerd tussen alle beleidsterreinen, zodat alle onderwerpen bij elkaar komen en in relatie tot elkaar kunnen worden besproken. De lijnen binnen TWijs zijn kort en er zijn duidelijke afspraken over hoe te handelen bij klachten, crises en andere bijzondere situaties waardoor er altijd bestuurlijke betrokkenheid is wanneer dit nodig is.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Van de belangrijkste organisatierisico's wordt jaarlijks bepaald hoe groot de kans is dat deze zich voordoen. Tevens wordt de impact ingeschat die de risicovolle gebeurtenis op de organisatie zou kunnen hebben. Hoewel de meerwaarde hiervan betwist kan worden, wordt het totale, theoretische risico becijferd door per risico de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hierdoor ontstaat een indicatie voor het minimaal aan te houden eigen vermogen. Dit leidt tot de conclusie dat TWijs over ruim voldoende weerstandsvermogen beschikt.

De belangrijkste risico's die we op dit moment zien nemen we hieronder op. Hierbij geven we ook een korte toelichting op de ingezette beheersmaatregelen.

Arbeidsmarkt/personeelstekort

Het tekort aan leraren, intern begeleiders en schoolleiders levert een risico op voor de onderwijskwaliteit. Deze personeelstekorten vragen om het anders organiseren van het onderwijs. Scholen worden binnen TWijs projectmatig ondersteund bij het aanpassen van hun onderwijsorganisatie aan deze marktomstandigheden. Onderwijskwaliteit blijft hierbij het belangrijkste richtsnoer. Risico's in de kwaliteitszorg vragen toenemende betrokkenheid van de beleidsadviseurs

Onderwijskwaliteit en -innovatie

De toegenomen omvang van de organisatie en de bestuurswisseling vragen om een heroriëntatie op de besturingsfilosofie en organisatiestructuur. De afhankelijkheid van sleutelfunctionarissen is toegenomen. In 2024 zal een tweede bestuurder worden geworven en het nieuwe tweehoofdige bestuursmodel worden geïmplementeerd.

Met het oog op behoud van medewerkers wordt geïnvesteerd in beleid op het gebied van aantrekkelijk werkgeverschap, zoals kansen voor ontwikkeling, kweekvijver schoolleider, Expertpool, klankbordgroepen, leeftijdsbewust personeelsbeleid en een passend aanbod binnen de TWijs academie.

Kosten nieuwbouw/renovatie

De kosten van nieuwbouw en renovatie lopen nog altijd op. Hoewel de gemeentes rekening houden met indexering en prijsstijgingen zijn de beschikbare budgetten voor bouwprojecten lang niet toereikend. Dit wordt mede veroorzaakt door de vaak lange periodes van planontwikkeling, voorbereiding en gemeentelijke besluitvorming. Er lopen veel onderhoud-, verbouw en nieuwbouwprojecten. Ter versteviging van de afdeling huisvesting is in 2023 de onderhoudscoördinatie in eigen beheer genomen.

Bekostigingssystematiek

Vanwege de nieuwe bekostigingssystematiek met één lumpsum voor personele en materiële kosten worden budgetten niet meer afdoende aangepast aan de continue stijging van de kosten. Omdat de materiële kosten al jaren stijgen en niet meer te dekken zijn uit de lumpsum, resteren feitelijk structureel minder middelen voor de personele inzet. De schoolexplotaties staan dan ook toenemend onder druk.

Nieuw kabinet/incidentele subsidies

Het kabinet heeft bezuinigingen aangekondigd op de overheidsuitgaven waarbij ook het onderwijs niet wordt ontzien. Verder is er in het onderwijs sprake van een toenemend aantal incidentele subsidies, wat leidt tot veel onzekerheid in de financiering en ad hoc beleid. Meerjarig begroten is hierdoor bijna niet mogelijk.

Rol schoolbesturen

Hoewel de Onderwijsraad in het rapport 'een duidelijke positie voor schoolbesturen' het belang van schoolbesturen onderschrijft, blijft binnen het veranderende politieke landschap veel discussie bestaan over de toekomst en rol van de schoolbesturen.

Informatiebeveiliging en privacy (IBP) (B3)

Het beschermen van persoonlijke gegevens is in het onderwijs van cruciaal belang. Doordachte gegevensverwerking én goede gegevensbeveiliging behoren tot de verantwoordelijkheid van

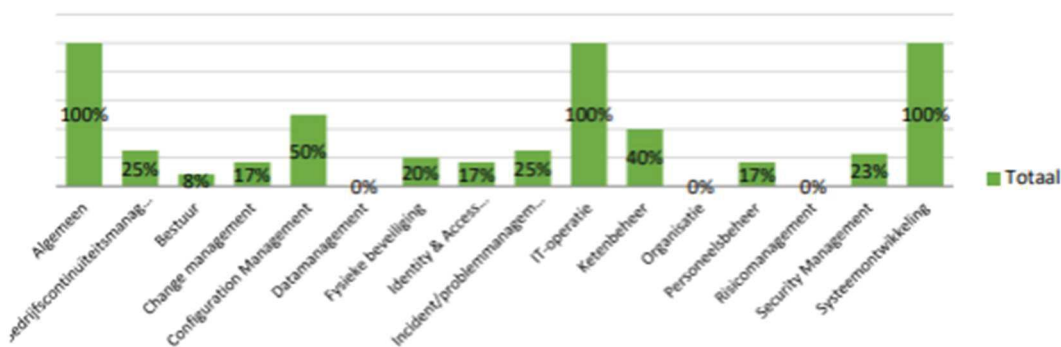
TWijs. Het normenkader Informatiebeveiliging en Privacy voor het Funderend Onderwijs (IBP FO) zoals opgesteld door Kennisnet is bedoeld om ons te helpen met het versterken van de informatiebeveiliging en het verbeteren van de bescherming van persoonsgegevens. Het beheersysteem op het gebied van informatiebeveiliging zal de komende jaren dan ook verder worden aangescherpt.

Voorafgaand aan de publicatie van het normenkader heeft TWijs als één van de 15 scholen deelgenomen aan een nulmeting Normenkader uitgevoerd door Dialogic. Het onderzoek (*) laat zien hoe schoolorganisaties er nu voor staan en brengt de belangrijkste aandachtspunten in kaart op het gebied van informatiebeveiliging, zie

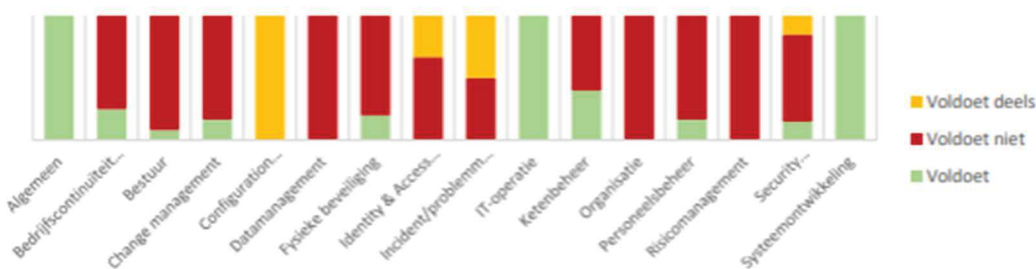
<https://www.poraad.nl/schoolontwikkeling/digitalisering/nulmeting-normenkader-ibp-veel-te-doen-voor-digitaal-veilg>. Ook legt het de knelpunten bloot die schoolorganisaties ervaren bij het toepassen van het normenkader. Daarnaast heeft TWijs meegedaan aan een pilot van Heutink, waarbij een securityscan is uitgevoerd binnen onze organisatie. Hiermee is duidelijk geworden aan welke normen uit het Normenkader we op dit moment voldoen en aan welke normen nog gewerkt dient te worden.

Onderstaande grafieken geven een schematische weergave van de bevindingen uit de scan.

Percentage compliance Normenkader per domein

Aantal normen voldoet/voldoet niet per domein

TWijs doet mee aan een pilot CERT-light. Het CERT is een gespecialiseerd team van ICT-professionals, dat in staat is snel te adviseren in het geval van een cybersecurity incident. Het huidige CERT bevindt zich nog in de pilot fase: CERT-light, met 30 schoolbesturen voor ongeveer 500 scholen. Het CERT zet hierbij in op:

- het delen van informatie, bijvoorbeeld over kwetsbaarheden.
- ondersteunen van de doelgroep (het funderend onderwijs) bij incidenten.
- en het kweken van bewustzijn op het gebied van informatiebeveiliging vanuit een gezamenlijk belang.

Ook heeft TWijs inmiddels twee keer deelgenomen aan een Cybercrisis oefening.

3.

Verantwoording van de financiën

3.1 Resultaat

		Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022	Vershil Rea-Bgr 2023	Vershil Rea-Rea 2023-2022
		€	€	€	€	€
Baten	(3)					
Rijksbijdragen	(3.1)	73.737.921	63.934.126	69.036.459	9.803.794	4.701.462
Overige overheidsbijdragen	(3.2)	2.481.585	1.532.029	1.677.871	949.556	803.714
Overige baten	(3.5)	7.382.150	4.501.078	5.195.030	2.881.072	2.187.121
		83.601.656	69.967.234	75.909.359	13.634.422	7.692.297
Lasten	(4)					
Personele lasten	(4.1)	65.342.321	56.439.125	59.445.085	8.903.196	5.897.236
Afschrijvingen	(4.2)	2.052.050	2.214.615	2.012.844	-162.565	39.206
Huisvestingslasten	(4.3)	4.979.994	4.242.353	4.434.101	737.641	545.892
Overige lasten	(4.4)	7.271.897	7.467.864	6.725.825	-195.966	546.072
		79.646.262	70.363.956	72.617.856	9.282.306	7.028.406
Saldo baten en lasten		3.955.394	-396.723	3.291.503	4.352.117	663.891
Financiële baten en lasten						
Financiële baten	(5.1)	669.547	104.167	59.926	565.380	609.621
Financiële lasten	(5.2)	-21.174	-25.787	-24.452	4.614	3.278
		648.373	78.379	35.474	569.994	612.899
Resultaat (= nettoresultaat)		4.603.767	-318.344	3.326.977 *	4.922.111	1.276.790

* dit resultaat is inclusief het behaalde gecorrigeerde resultaat na overdracht van de scholen van Haarlem Schoten (€ 495.339,-)

Onderstaand zijn per baten-/lastencategorie de belangrijkste verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting benoemd en worden deze kort toegelicht.

Het resultaat van Stichting TWijs voor 2023 bedraagt: € 4,6 mln. (positief). In vergelijking met kalenderjaar 2022 ligt het resultaat € 1,3 mln. hoger. Ten opzichte van de begroting is de afwijking substantieel (ruim € 4,9 mln. verschil). Oorzaken voor het positieve resultaat liggen in hoge extra incidentele baten.

Rijksbijdragen (3.1)

Aan Rijksbijdragen is in de begroting een bedrag opgenomen van bijna € 64 mln. De realisatie ligt bijna € 10 mln. hoger en komt uit op € 73,7 mln. Verklaringen voor dit verschil zijn: prijsbijstelling Rijksbijdragen door OCW in verband met onder meer een nieuwe CAO (+ € 4,8 mln.), hogere nieuwkomersbekostiging door gestegen instroom asielzoekers en vreemdelingen (+ € 1,2 mln), correctie onderwijssachterstanden NPO (+ € 0,4 mln.), NPO-middelen ex-HS scholen (€ 0,3 mln; niet begroot), groeibekostiging (+ € 0,3 mln.; niet begroot) en hogere dan begrote overige Rijksbijdragen (+ € 0,7 mln.; studieverlof, zij-instroom; onderwijsachterstandsbeleid, internationaal geïntendeerd basisonderwijs en professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders). Daarnaast zijn er DUS-subsidies ontvangen van OCW voor School en Omgeving (+ € 0,6 mln.; niet begroot), Verbetering Basisvaardigheden (+ € 0,4 mln.), overige subsidies (+ € 0,4 mln.) en was de Arbeidsmarkttoelage niet begroot voor december 2023 (+ € 0,2 mln.). Verder zijn de baten van het Samenwerkingsverband hoger uitgevallen dan begroot (+ € 0,5 mln.).

Overige overheidsbijdragen (3.2)

De overige overheidsbijdragen liggen in 2023 ruim € 0,9 mln. hoger dan begroot. Dit verschil komt voor bijna € 0,4 mln. voor rekening van een ontvangen subsidie voor de Rijke Schooldag, ontvangen subsidies in het kader van NPO (+ € 0,1 mln) en hogere ontvangen gemeentelijke bijdragen voor de Internationale Taalklas (ITK) vanwege een toename van leerlingen in met name de eerste helft van 2023 (+ ruim € 0,2 mln.). De ITK ontvangt nl. per peildatum (4x per jaar) een bijdrage van die gemeenten, waar haar leerlingen woonachtig zijn.

Overige baten (3.5)

Ten opzichte van de begroting laten de overige baten een positief verschil zien (+ € 2,9 mln.). Verklaringen voor dit verschil zijn: (1) overdracht bekostiging Gunningschool van stichting Aloysius aan stichting TWijs en vrijval negatieve goodwill (+ € 2,1 mln.), (2) schoolfees International School Haarlem (+ € 0,3 mln.), (3) opbrengsten Jeugd Educatie Fonds (€ 0,2 mln.; gedeclareerde kosten) en (4) verhuuropbrengsten (+ € 0,1 mln.).

Personele lasten (4.1)

Begroot is een bedrag van € 56,4 mln. aan personele lasten. De realisatie ligt € 8,9 mln. hoger en bedraagt € 65,3 mln.. De post personele lasten bestaat uit lonen en salarissen eigen personeel, pensioenpremies, dotaties/vrijval van personele voorzieningen, lasten personeel niet in loondienst (PNIL) en overige personele lasten. De lonen en salarissen eigen personeel zijn € 7,5 mln. hoger uitgevallen dan begroot. In de CAO 2023-2024 (looptijd 1 mei 2023-1 oktober 2024) hebben de medewerkers in het primair onderwijs een loonstijging van 10% vanaf 1 juli 2023 ontvangen. Daarnaast ontvingen medewerkers in november 2023 een eenmalige uitkering.

Het saldo van de dotaties/vrijval personele voorzieningen is negatief en bedraagt € 0,6 mln. (dat wil zeggen dat er in 2023 meer is gedoteerd dan dat er is vrijgevallen). Hiervan komt bijna € 0,5 mln. voor rekening van de voorziening langdurig zieken, € 0,1 mln. heeft betrekking op de voorziening jubileum en € 0,1 mln. op duurzame inzetbaarheid. De lasten personeel niet in loondienst liggen € 0,3 mln. hoger dan begroot. Hiervan komt € 0,2 mln. voor rekening van extern personeel en € 0,1 mln. voor rekening van consultancy. De overige personele lasten overschrijden ten opzichte van de begroting met € 0,4 mln. Verklaringen hiervoor zijn onder meer schoolbegeleiding (+ € 0,2 mln.) vanwege het project High Dosage Tutoring en hogere werkkosten (+ € 0,2 mln.; TWijs Winterfeest om de komst van de Haarlem Schoten-scholen bij de TWijs-organisatie te vieren). Verder is in 2023 een toevoeging van € 0,8 mln. opgenomen voor de hogere, verschuldigde pensioenpremies in 2023 aan het ABP als gevolg van de reeds eerder vermelde loonsverhogingen. Hier staat echter een vrijval van de opgenomen extra pensioenpremies voor 2022 in 2023 van € 0,75 mln. tegenover, zodat het totale netto-effect van de pensioenpremies in 2023 € 0,05 mln. bedraagt (€ 0,8 mln. -/€ 0,75 mln.).

Afschrijvingen (4.2)

De werkelijke afschrijvingskosten zijn iets achtergebleven bij de begroting en liggen ca. € 0,2 mln. lager. De afschrijvingskosten voor onderhoud en ICT nemen echter nog steeds toe. De afschrijvingskosten voor groot onderhoud zullen over een aantal jaar stabiliseren, omdat voor groot onderhoud dan de reguliere vervangingscyclus geldt. De afschrijvingskosten liggen redelijk in lijn met de afschrijvingskosten in 2022. Jaarlijks vindt er in het 4e kwartaal een activa-inventarisatie plaats op de scholen, waarbij niet meer aanwezige activa wordt gedesinvesteerd. In 2023 is voor in totaal € 0,12 mln. aan activa gedesinvesteerd. Deze desinvestering is verantwoord onder bijzondere lasten van 4.4. overige lasten in de staat van baten en lasten.

Huisvestingslasten (4.3)

De huisvestingslasten zijn ruim € 0,7 mln. hoger uitgevallen dan begroot. Deze overschrijding kan toegeschreven worden aan de posten onderhoudslasten (+ € 0,3 mln.), service en verbruikerskosten (+ € 0,2 mln.; onder meer vanwege afrekening servicekosten van VVE de Meer over de jaren 2021 en 2022 en indexering 2023), schoonmaak (+ 0,2 mln.) en energiekosten (€ 0,1 mln.). De oorzaak van deze overschrijdingen is vooral toe te schrijven aan de gestegen inflatie.

Overige lasten (4.4)

De overige lasten onderschrijden met € 0,2 mln. ten opzichte van de begroting. Grofweg kan gesteld worden dat de dekking van de kosten van de International School Haarlem voor het VO-deel € 0,2 mln. lager is uitgevallen dan begroot. Verder zijn er diverse over- en onderschrijdingen, waarbij de post overige onderwijslasten, dat een onderschrijding laat zien van bijna € 0,9 mln., enige uitleg behoeft. In de begroting zijn de materiële kosten van diverse subsidies op overige onderwijslasten begroot, terwijl in de realiteit de materiële kosten van deze subsidies op andere posten binnen overige lasten zijn besteed.

Financiële baten (5.1)

Onder deze post worden rente-ontvangsten verantwoord. Sinds 14 september 2022 ontvangt TWijs voor het Schatkistbankieren een positieve rentevergoeding van het ministerie van Financiën (voorheen was er geen sprake van een rentevergoeding). Begin 2023 bedroeg de rentevergoeding 1,9%, ultimo 2023 is deze rentevergoeding gestegen naar 3,9%. Door de hogere rentevergoeding zijn de rentebaten € 0,6 mln. hoger uitgevallen dan begroot.

Financiële lasten (5.2)

Dit betreft onder meer de verschuldigde rente over de lening bij de Gemeente Bloemendaal en de reguliere bankkosten voor het zakelijk betalingsverkeer.

Hieronder wordt nog een korte toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen tussen de werkelijke cijfers 2023 en 2022.

Absoluut gezien zitten de grootste verschillen in de categorieën: Rijksbijdragen (+ € 4,7 mln) en overige baten (€ 2,2 mln.). Aan de lastenkant zitten de grootste verschillen in de personele lasten (€ 5,9 mln.). Uiteindelijk resulteert dit in een resultaat in 2023 dat € 1,3 mln. hoger is uitgevallen dan in 2022 (2023: + € 4,6 mln.; 2022: € 3,3 mln.).

Door de loon- en prijsbijstelling 2023 zijn de bekostigingsbedragen vanuit het Rijk met 6,4% toegenomen ten opzichte van die van kalenderjaar 2022. Daarnaast zijn er in 2023 DUS-I subsidies ontvangen voor School en Omgeving (€ 0,8 mln.) en Verbetering Basisvaardigheden (€ 0,6 mln.).

De overige baten liggen onder meer hoger door dat in 2023 voor heel het jaar de Rijksbekostiging van de Gunningschool (Schoterbos) door Aloysius is overgedragen aan TWijs (€ 2,0 mln.). Omdat de overdracht vanaf het schooljaar 2022/2023 heeft plaatsgevonden is in 2022 de Rijksbekostiging voor slechts 5 maanden overgedragen (augustus-december 2022: € 0,7 mln.). Verder liggen de fees ISH € 0,5 mln. hoger in 2023 ten opzichte van 2022. (indexering en toename leerlingaantal).

De verklaring voor de hogere personeelkosten is dat in juni 2022 de salarissen met 4,75% zijn gestegen (looptijd CAO 2022/2023: 1 juni 2022 tot en met 30 april 2023). Deze stijging werkt in 2022 7 maanden door, maar in 2023 het gehele jaar. Verder is de nieuwe CAO 2023/2024, die loopt van 1 mei 2024 tot en met 30 september 2024, een loonstijging van 10 procent vanaf 1 juli 2023 afgesproken. Tenslotte lag het aantal fte ultimo 2023 (755 fte) mede vanwege de formatieve inzet op subsidies 21 fte hoger dan ultimo 2022 (734 fte).

Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

De mutatie in het eigen vermogen betreft het positieve resultaat over 2023. Ultimo 2023 is er een algemene reserve, een publieke reserve (NPO) en twee private bestemmingsreserves (regulier en ISH).

Voorzieningen

De voorzieningen (+ € 0,4 mln.) bestaan uit diverse personele voorzieningen (+ € 0,5 mln.) en een overige voorziening (-/- 0,1 mln.). Een aantal personele voorzieningen komt voort uit de CAO, een aantal voorzieningen vanuit concrete personele risico's. De stijging komt voor rekening van de toename in de voorziening langdurig zieken (€ 0,4 mln.). Hierbij is ook rekening gehouden met een evt. te betalen transitievergoeding. Deze te betalen transitievergoeding kan verhaald worden op het UWV in het kader van de Compensatieregeling Transitievergoeding (CRTV). De daling in de overige voorziening heeft betrekking op de vrijval van de negatieve goodwill in verband met de overdracht van de Gunningschool van de Aloysius stichting naar stichting TWijs per 1 augustus 2022. Omdat de koopsom nihil was en er wel (omgerekend) eigen vermogen was, is er bij de overname negatieve goodwill ontstaan.

Langlopende schulden

De langlopende schulden bestaan uit een annuïtaire lening bij de Gemeente Bloemendaal (2023: € 204 K; 2022: € 208 K) en ontvangen waarborgsommen PO/VO door de International School Haarlem (2023: € 250 K; 2022: € 232 K).

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn met € 1,8 mln. toegenomen. De kortlopende schulden bestaan uit crediteuren, belastingen, sociale lasten, pensioenen, OCW, Samenwerkingsverband, Gemeenten en overlopende passiva. De toename kan verklaard worden door de toename van schulden aan OCW. Dit betreft subsidies (School en Omgeving en Verbetering Basisvaardigheden), die in 2023 zijn ontvangen, maar pas vanaf 2024 volledig besteed zullen worden.

3.3 Continuïteitsparagraaf

Voor de jaren 2024-2028 is een meerjarenbegroting opgesteld; het gehanteerde prijspeil is 2024. De meerjarenbegroting is opgesteld uitgaande van realisatie 2023, waarbij rekening is gehouden met de per balansdatum bekende CAO-mutaties, doorgevoerde stelselwijzigingen en volume-effecten. Zo leiden meer leerlingen tot meer Rijksbekostiging. Kosten en baten zijn begroot op basis van de nu beschikbare informatie.

In de volgende tabellen wordt een beeld gegeven over de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	01-02-2023	01-02-2024	01-02-2025	01-02-2026	01-02-2027	01-02-2028
Peildatum						
Aantal leerlingen PO	8.172	8.114	8.091	8.125	8.200	8.200
Aantal leerlingen SBO	252	260	265	260	260	260
Aantal leerlingen SO	132	136	135	135	135	135
Aantal leerlingen	8.556	8.510	8.491	8.520	8.595	8.595

Het aantal leerlingen is geprognosticeerd o.b.v. een combinatie van de cijfers van Pronexus, een inschatting van de beleidsadviseurs Onderwijskwaliteit en schooldirectie.

	Begroting	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Personele bezetting in fte per 31 december							
Directie	40,4	39,9	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
OP	510,4	527,5	497,8	472,4	474,6	480,2	480,2
OOP	160,7	187,9	182,8	153,7	154,5	156,5	156,5
Totale personele bezetting	711,5	755,3	723,2	668,7	671,7	679,3	679,3

Ultimo 2023 bedroeg het aantal fte in de realisatie 755 fte. Ten opzichte van de begroting een duidelijke stijging (+ 43,8 fte). Al vertekent deze stijging wel, omdat het gemiddelde aantal fte in 2023 748 fte bedroeg. Ook wordt ziektevervangingskosten in €, maar niet in fte begroot (effect ca. 8 à 9 fte). Verder worden vanaf september 2023 in de fte-realisatie ook stagiaires opgenomen (10 fte). Vanaf de begroting 2024/2025 worden stagiaires ook begroot (9 fte). Het resterende effect heeft betrekking op personele inzet van subsidies (NPO, Basisvaardigheden, School en Omgeving, etc.). In de schooljaren 2023/2024 en 2024/2025 wordt de daling in fte zichtbaar. Schooljaar 2024-2025 is namelijk het laatste jaar dat niet-bestede NPO-middelen nog ingezet kunnen worden.

Overige kengetallen

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal leerlingen / totaal personeel	11,33	11,77	12,70	12,68	12,65	12,65
Aantal leerlingen / OP	16,22	17,09	17,97	17,95	17,90	17,90

Berekening: aantal leerlingen op peildatum 01-02 in kalenderjaar T / totaal personeel of OP op 31-12 in kalenderjaar T

3.4 Meerjarenbegroting

Meerjarenbegroting 2024-2028

Staat van baten en lasten

	Kalenderjaarbegroting						
	Realisatie 2022*	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
Rijksbijdragen OCenW	69.036.459	73.737.921	68.999.000	70.723.000	68.492.000	68.675.000	68.675.000
Overige overheidsbijdragen	1.677.871	2.481.585	1.633.000	1.175.000	973.000	973.000	973.000
Overige baten	5.195.030	7.382.150	4.031.000	4.433.000	4.666.000	4.666.000	4.666.000
Totaal baten	75.909.359	83.601.656	74.663.000	76.331.000	74.131.000	74.314.000	74.314.000
Lasten							
Personeelslasten	59.445.085	65.342.321	62.376.000	63.722.000	60.676.000	60.801.000	60.801.000
Afschrijvingen	2.012.844	2.052.050	2.318.000	2.481.000	2.552.000	2.544.000	2.544.000
Huisvestingslasten	4.434.101	4.979.994	4.675.000	4.961.000	4.953.000	4.953.000	4.953.000
Overige lasten	6.725.825	7.271.897	7.243.000	7.481.000	6.480.000	6.480.000	6.480.000
Totaal lasten	72.617.856	79.646.262	76.612.000	78.645.000	74.661.000	74.778.000	74.778.000
Saldo baten en lasten	3.291.503	3.955.394	(1.949.000)	(2.314.000)	(530.000)	(464.000)	(464.000)
Financiële baten en lasten							
Financiële baten	59.926	669.547	313.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Financiële lasten	24.452	21.174	20.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Totaal financiële baten en lasten	35.474	648.373	293.000	378.000	378.000	378.000	378.000
Resultaat	3.326.977	4.603.767	(1.656.000)	(1.936.000)	(152.000)	(86.000)	(86.000)

* dit resultaat is inclusief het behaalde gecorrigeerde resultaat na overdracht van de scholen van Haarlem Schoten (€ 495.339,-)

Toelichting op de staat van baten en lasten

Uit de kalenderjaarbegroting 2024-2028 blijkt dat stichting TWijs in de kalenderjaren 2024 en 2025 een negatief exploitatietekort verwacht. Voor schooljaar 2024-2025 is er een negatief exploitatieresultaat begroot van € 3,2 mln. De oorzaak voor het tekort ligt in het feit dat er in de begroting 2024-2025 vanuit is gegaan dat scholen dan hun niet-bestede NPO-middelen uit eerdere schooljaren volledig hebben ingezet. Met de Raad van Toezicht is afgesproken dat in schooljaar 2024-2025 hierboven op nog een tekort van max. € 1,0 mln. mag zijn vanwege een wijziging in formatietoerekening (door aanpassingen in het formatieberekenningsmodel heeft het bestuur haar scholen de tijd gegeven om in het nieuwe model te groeien). Uiteindelijk is dit tekort (mede door hogere rente-opbrengsten) lager uitgevallen en bedraagt dit tekort geen € 1,0 maar € 0,6 miljoen. Dit leidt tot het eerdergenoemde tekort van € 3,2 miljoen voor schooljaar 2024-2025.

De RvT heeft aangegeven dat TWijs daarna wel meerjarig op een genormaliseerd resultaat (= een resultaat exclusief vrijval bestemmingsreserves) van € 0,- uit dient te komen. In de meerjarenbegroting is er verder vanuit gegaan dat de Internationale Taalklas jaarlijks een sluitende exploitatie laat zien. Voor de International School Haarlem geldt dat er voor de komende 3 schooljaren rekening is gehouden met een tekort, dat jaarlijks afneemt (2024-2025: -/€ 200 k, 2025-2026: -/€ 150 k en in 2026-2027: -/€ 50 k), zodat er in schooljaar 2027-2028 sprake is van een sluitende begroting. Uitgangspunt is dan dat de ISH op 2 locaties in plaats van de huidige 3 locaties is gehuisvest. Vanaf schooljaar 2025-2026 zullen de loonkosten dalen vanwege het niet meer in kunnen zetten van personeel gefinancierd uit de resterende NPO-middelen. Voor het bepalen van de afschrijvingskosten groot onderhoud is uitgegaan van het in 2024 opgestelde Meerjaren onderhoudsplan.

Balans

Activa	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Materiële vaste activa	13.056.745	13.655.318	13.555.318	13.455.318	13.355.318	13.255.318	13.155.318
Totaal vaste activa	13.056.745	13.655.318	13.555.318	13.455.318	13.355.318	13.255.318	13.155.318
Vorderingen	3.049.108	4.209.190	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Liquide middelen	21.770.074	26.772.345	24.894.270	23.054.456	22.998.528	23.008.482	23.018.315
Totaal vlottende activa	24.819.182	30.981.535	27.894.270	26.054.456	25.998.528	26.008.482	26.018.315
Totaal activa	37.875.927	44.636.853	41.449.588	39.509.774	39.353.846	39.263.800	39.173.632
Passiva	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Algemene reserve	12.541.469	16.634.199	16.334.199	16.034.199	16.000.000	16.000.000	16.000.000
Bestemmingsreserves publiek	4.329.050	4.983.662	3.665.388	2.025.574	1.903.846	1.813.800	1.723.632
Bestemmingsreserves privaat	6.181.073	6.037.498	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000
Eigen vermogen	23.051.592	27.655.360	25.999.588	24.059.774	23.903.846	23.813.800	23.723.632
Voorzieningen	1.694.545	2.074.017	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Langlopende schulden	439.025	453.931	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000
Kortlopende schulden	12.690.766	14.453.546	13.000.000	13.000.000	13.000.000	13.000.000	13.000.000
Vreemd vermogen	14.824.336	16.981.493	15.450.000	15.450.000	15.450.000	15.450.000	15.450.000
Totaal passiva	37.875.927	44.636.853	41.449.588	39.509.774	39.353.846	39.263.800	39.173.632

Toelichting op de balans

De materiële vaste activa zullen de komende jaren redelijk stabiel blijven, omdat de begrote investeringen nagenoeg gelijk zijn aan de begrote afschrijvingen (de lichte daling wordt veroorzaakt door ingeschatte jaarlijkse desinvesteringen van € 100 k). Tezamen met de besteding van niet-bestede NPO-middelen en het genormaliseerde negatieve exploitatietekort dalen de liquide middelen om daarna te stabiliseren. Het negatieve exploitatietekort zorgt ervoor dat de bestemmingsreserve publiek afneemt. De verwachting is verder dat de vorderingen na een stijging in 2023 (i.v.m. vordering op Aloysius stichting) de komende jaren weer op hetzelfde niveau zullen liggen als ultimo 2022. De voorzieningen en de langlopende schulden blijven naar verwachting op hetzelfde niveau als ultimo 2023. De kortlopende schulden zullen waarschijnlijk afnemen, omdat de verwachting is dat de schuldpositie aan OCW, Gemeenten en SWV in 2024 ten opzichte van 2023 onder invloed van uitputting van bestaande subsidies en een afnemend aanbod van nieuwe subsidies zal afnemen.

Kengetal	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Liquiditeit (current ratio)	1,96	2,14	2,15	2,00	2,00	2,00	2,00
Rentabiliteit (1-jarig)	0,04	0,05	-0,02	-0,03	0,00	0,00	0,00
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,65	0,67	0,68	0,66	0,66	0,66	0,66
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	0,61	0,62	0,63	0,61	0,61	0,61	0,61
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,30	0,33	0,35	0,31	0,32	0,32	0,32
Weerstandsvermogen (excl. mva*)	0,13	0,17	0,17	0,14	0,14	0,14	0,14

Kengetal	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Liquiditeit (current ratio)	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	kleiner dan 0,30
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	geen
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	kleiner dan 0,05
Weerstandsvermogen (excl. mva*)	geen

Meerjaren kasstroomoverzicht 2023-2028

	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Saldo baten en lasten	3.955.394	(1.949.000)	(2.314.000)	(530.000)	(464.000)	(464.000)
- Deactivering activa	119.044	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
- Afschrijvingen	2.052.050	2.318.000	2.481.000	2.552.000	2.544.000	2.544.000
- Mutaties voorzieningen	379.472	(74.017)	-	-	-	-
- Vorderingen	(1.160.082)	1.209.190	-	-	-	-
- Kortlopende schulden	1.762.780	(1.453.546)	-	-	-	-
Ontvangen interest	669.547	313.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Betaalde interest	(21.174)	(20.000)	(22.000)	(22.000)	(22.000)	(22.000)
Kasstroom uit operationele activiteiten:	7.757.031	443.627	645.000	2.500.000	2.558.000	2.558.000
Investeringen in materiële vaste activa	(2.769.666)	(2.318.000)	(2.481.000)	(2.552.000)	(2.544.000)	(2.544.000)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(2.769.666)	(2.318.000)	(2.481.000)	(2.552.000)	(2.544.000)	(2.544.000)
Mutaties waarborgsommen	18.500	0	0	0	0	0
Aflossing langlopende leningen	(3.595)	(3.703)	(3.814)	(3.928)	(4.046)	(4.167)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	14.905	(3.703)	(3.814)	(3.928)	(4.046)	(4.167)
Mutatie liquide middelen	5.002.270	(1.878.076)	(1.839.814)	(55.928)	9.954	9.833
Beginstand liquide middelen	21.770.074	26.772.345	24.894.270	23.054.456	22.998.528	23.008.482
Mutatie liquide middelen	5.002.270	(1.878.076)	(1.839.814)	(55.928)	9.954	9.833
Eindstand liquide middelen	26.772.344	24.894.270	23.054.456	22.998.528	23.008.482	23.018.315

3.5 Kengetallen

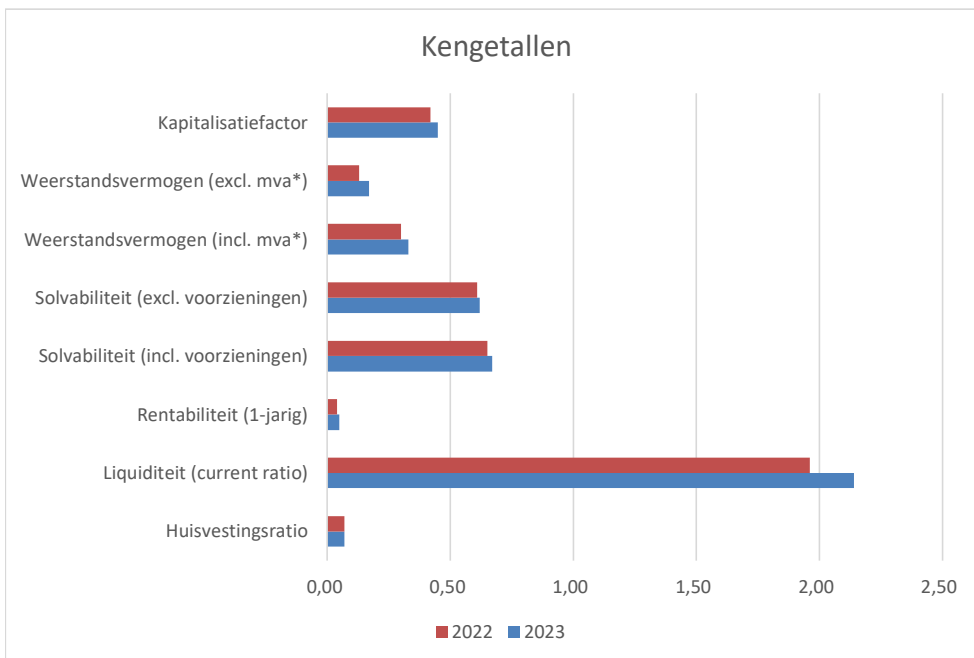
In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetallen erg afwijken ten opzichte van de signaleringswaarde, kan dit aanleiding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie. Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie.

Kengetal	2023	2022	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,07	0,07	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	2,14	1,96	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	0,05	0,04	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,67	0,65	kleiner dan 0,30
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	0,62	0,61	geen
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,33	0,30	kleiner dan 0,05
Weerstandsvermogen (excl. mva*)	0,17	0,13	geen
Kapitalisatiefactor	0,45	0,42	geen

* mva: materiële vaste activa

Bovenmatig publiek EV	€ 3.518.509	€ 69.601	groter dan € 0,-
-----------------------	-------------	----------	------------------

Bovenstaande kengetallen zijn hieronder grafisch weergegeven.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Huisvestingslasten	4.979.994		4.434.101	
Afschrijvingen gebouwen en terreinen	613.743 +		585.884 +	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		5.593.737		5.019.986
Totale lasten	79.646.262		72.617.856	
Financiële lasten	21.174 +		24.452 +	
Som totale lasten en financiële lasten		79.667.436		72.642.308
Kengetal:		0,07		0,07

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: de verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Vorderingen	4.209.190		3.049.108	
Liquide middelen	26.772.345 +		21.770.074 +	
Vlottende activa		30.981.535		24.819.182
Kortlopende schulden		14.453.546		12.690.766
Kengetal:		2,14		1,96

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van kleiner dan 0,75.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

Definitie: resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Resultaat		4.603.767		3.326.977
Totaal baten	83.601.656		75.909.359	
Financiële baten	669.547 +		59.926 +	
Som totaal baten inclusief financiële baten		84.271.203		75.969.285
Kengetal 1-jarig:		0,05		0,04

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van lager dan -0,10.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie (inclusief voorzieningen): eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	27.655.360		23.051.592	
Voorzieningen	<u>2.074.017</u> +		<u>1.694.545</u> +	
Som eigen vermogen en voorzieningen		29.729.377		24.746.137
Totaal vermogen		44.636.853		37.875.927
Kengetal:		0,67		0,65

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van kleiner dan 0,30.

Definitie (exclusief voorzieningen): eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	27.655.360		23.051.592	
Totaal vermogen		44.636.853		37.875.927
Kengetal:		0,62		0,61

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van solvabiliteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie (inclusief materiële vaste activa): het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		27.655.360		23.051.592
Totaal baten	83.601.656		75.909.359	
Financiële baten	<u>669.547</u> +		<u>59.926</u> +	
Som totaal baten inclusief financiële baten		84.271.203		75.969.285
Kengetal:		0,33		0,30

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Definitie (exclusief materiële vaste activa): het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	27.655.360		23.051.592	
Materiële vaste activa	13.655.318	-/-	13.056.745	-/-
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa		14.000.043		9.994.847
- Totaal baten	83.601.656		75.909.359	
- Financiële baten	669.547	+	59.926	+
Som totale baten inclusief financiële baten		84.271.203		75.969.285
Kengetal:		0,17		0,13

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van het weerstandsvermogen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: de activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Balans totaal	44.636.853		37.875.927	
Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	6.387.491	-/-	6.183.441	-/-
Verschil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen		38.249.361		31.692.485
Totale baten	83.601.656		75.909.359	
Financiële baten	669.547	+	59.926	+
Som totale baten inclusief financiële baten		84.271.203		75.969.285
Kengetal:		0,45		0,42

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor de kapitalisatiefactor.

Uitsplitsing kapitalisatiefactor:

Binnen de kapitalisatiefactor worden een drietal functies onderscheiden, namelijk de transactiefunctie, de financieringsfunctie en de bufferfunctie. Deze worden hieronder verder toegelicht.

De transactiefunctie: er dienen middelen te worden aangehouden voor het betalen van de kortlopende schulden.

De financieringsfunctie: er dienen middelen te worden aangehouden om de materiële vaste activa (met uitzondering van de gebouwen en terreinen) te zijner tijd te kunnen vervangen.

De bufferfunctie: er dienen middelen te worden aangehouden voor het opvangen van onvoorziene risico's. Hierbij valt te denken aan de volgende risico's:

- Fluctuaties in leerlingaantallen;
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten;
- Instabiliteit in de bekostiging;
- Onvolledige indexatie van de bekostiging.

Normatief publiek EV

Normatief Eigen Vermogen = 0,5 * (aanschafwaarde gebouw * 1,27) + boekwaarde resterende materiële vaste activa + 0,05 * alle baten (onder € 12 miljoen oplopend naar 0,1 bij € 3 miljoen en daaronder € 300.000,-).

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Totale baten	83.601.656	75.909.359
Aanschafwaarde gebouwen (en terreinen)	10.474.715	9.656.922
Boekwaarde resterende MVA	7.267.826	6.873.305
Omvangafhankelijke rekenfactor voor besturen met totale baten groter dan of gelijk aan € 12 miljoen:	0,05	0,05
Normatieve publieke EV	18.099.353	16.800.918
Publiek deel EV	21.617.862	16.870.519
Uitkomst	3.518.509	69.601
	<i>er is sprake van bovenmatig publiek EV</i>	<i>er is sprake van bovenmatig publiek EV</i>

In de JR 2022 van Stichting TWijs (excl. Haarlem Schoten) was er nog geen sprake van bovenmatig publiek Eigen Vermogen. Na de overdracht van de Haarlem Schoten scholen per 1 januari 2023 is op basis van "pooling of interest" in 2022 wel sprake van een beperkt bovenmatig publiek EV van € 70 K.

Mede door een hoge publieke bestemmingsreserve ultimo 2023 is in 2023 wel sprake van bovenmatig publiek EV. Vanwege de besteding van deze middelen in 2024 en 2025 is de verwachting dat er ultimo 2024 al geen sprake meer zal zijn van een bovenmatig publiek EV.

4.

Verslag intern toezicht

4. Verslag intern toezicht

De raad van toezicht legt in dit jaarverslag verantwoording af over de wijze waarop toezicht is uitgeoefend in het verslagjaar 2023.

Het jaar waarin Ben Custers na ruim 20 jaar afscheid nam als bestuurder van TWijs en de nieuwe bestuurder Toon Mans in juni is begonnen. We zijn als opeenvolgende raden van toezicht zeer erkentelijk en blij met het goede werk van Ben Custers die leiding heeft gegeven aan successievelijk VCPO, Salomo en nu TWijs. Hij heeft dat gedaan op een eigen, professionele manier met veel aandacht voor alle collega's en leerlingen. Samen met iedereen heeft hij een mooie stichting nagelaten. Tijdens het afscheid van Ben was er een bijzondere verrassing: de burgemeester van Haarlem was aanwezig om Ben een lintje op te spelden. Het opvolgen van een bestuurder die zo lang betrokken is geweest bij een organisatie en daarmee is meegegroeid, valt niet altijd mee. Daarom heeft de raad van toezicht – na een onderzoek in de organisatie – gekozen voor een tweehoofdig bestuursmodel. De tweede bestuurder zal in 2024 worden geworven.

De raad van toezicht is een onafhankelijk orgaan, dat namens de samenleving, toeziet op het vervullen van de maatschappelijke functie van de onderwijsorganisatie TWijs, de beleidsvorming door het (College van) Bestuur en de effectiviteit van het bestuurlijk handelen op de realisatie van het doel van stichting TWijs. Als raad hechten wij eraan dat het gevoerde beleid breed gedragen wordt door alle betrokkenen en resulteert in goede onderwijsresultaten en een sterke strategische positie. Daarbij zien we erop toe dat het bestuurlijk handelen wordt gekenmerkt door zorgzaamheid, integriteit en rechtmatigheid. Deze waarden gelden ook voor de relatie tussen de organisatie en de samenleving, zodat alle kinderen, medewerkers en ouders zich thuis kunnen voelen bij TWijs. Samen streven we ernaar om kennis, vaardigheden en wijsheid te ontwikkelen bij de kinderen zodat zij zich kunnen voorbereiden op hun toekomstige rol in de wereld.

De raad van toezicht volgt de Code Goed Bestuur van de PO-raad en ziet toe op de naleving hiervan door het bestuur. Als raad van toezicht richten wij ons in het bijzonder op maatschappelijke ontwikkelingen, de onderwijskwaliteit, de organisatieontwikkeling en HRM en financiën. Daarnaast besteden wij aandacht aan de ontwikkeling van ons als raad en het toezichtkader dat wij hanteren.

Bestuursmodel

In juni 2023 is de nieuwe bestuurder Toon Mans gestart. Dit na een brede selectieprocedure waarbij niet alleen de wettelijke rol van de GMR werd nagekomen, maar ook een brede adviescommissie is ingeschakeld. Deze bestond uit een viertal directeuren en twee medewerkers van het bestuursbureau. Afgesproken is de positie van de tweede bestuurder op een later moment in te vullen zodat het profiel kon worden afgestemd op dat van de voorzitter. Tijdens de procedure en na afloop daarvan is intensief contact geweest met de organisatie over het proces en de invulling van de functie.

Financiën

De raad van toezicht toetst de rechtmatige verwerving van middelen door het aanstellen van een accountant, die controle uitvoert op de door OC&W ontvangen onderwijsmiddelen per BRIN-nummer.

Naast de reguliere bekostiging is nog steeds sprake van inzet van gereserveerde NPO-middelen. Ook ontvangen sommige scholen tijdelijke doelsubsidies. Het gevolg van de verantwoordingsvoorschriften is dat de financiële exploitatie een positiever beeld geeft dan binnen de reguliere bekostiging het geval zou zijn. De financiële rapportage is dusdanig ingericht dat de raad van toezicht goed zicht heeft op de financiën, in- en exclusief NPO-middelen en overige subsidies. De raad van toezicht heeft vastgesteld dat TWijs zonder grote inspanning en zonder extra kosten de noodzakelijk geachte subsidies heeft kunnen verwerven.

De bedrijfsvoering is gericht op het besteden van onderwijsgeld op een doelmatige en rechtmatige manier, met het oog op goed onderwijs voor leerlingen. De doelmatigheid uit zich in de samenkomst van de zorg voor de onderwijskwaliteit én een verantwoorde inzet van middelen. De kaderbrief, die alle scholen duidelijke richtlijnen geeft hoe de begroting op te stellen en waarin de bestuurlijke allocatie van middelen is opgenomen, is verder aangescherpt. Dit allemaal met het oog op een eerlijke verdeling van middelen, het eerder in beeld hebben van potentiële risico's en daar efficiënt naar te kunnen handelen. In de vergadering van 3 april 2023 is de begroting van KBO Haarlem-Schoten uitgebreid besproken en goedgekeurd. Door middel van het vaststellen van de begroting 2023 heeft de raad van toezicht kaders gesteld ten behoeve van de rechtmatige besteding van de middelen. De realisatie is door de raad gemonitord door het beoordelen van de tussentijdse financiële rapportages. De raad van toezicht heeft opdracht verleend aan de accountant om de jaarrekening te controleren en heeft kennisgenomen van de rapportages van de accountant. Na een voorbespreking in de auditcommissie met de accountant is in de vergadering van 19 juni 2023 de jaarrekening over 2022 in aanwezigheid van de accountant besproken met de voltallige raad van toezicht en goedgekeurd. Tevens is besloten om de relatie met accountantskantoor Horlings (inmiddels De Jong & Laan) weer met een jaar te verlengen.

De doelmatige besteding van middelen wordt door de raad van toezicht getoetst door middel van benchmark-normen waarover zij zich laat rapporteren. Onder andere normen t.a.v. de personele bezetting, leerlingaantallen, klassengroottes, schoolresultaten en inspectierapporten. De bestuurder voorziet de raad van toezicht van managementinformatie volgens vaste formats waarin duidelijk wordt welke onderwijsdoelen worden behaald, wat de personele en materiële inzet is en hoe groot de effectiviteit is.

Onderwijskwaliteit

Onderwijs(kwaliteit) wordt voor iedere vergadering geagendeerd. Het onderwerp wordt altijd geadresseerd in de managementrapportage waarin bestuur en beleidsadviseurs lopende zaken beschrijven ten behoeve van de raad van toezicht. Een paar keer per jaar wordt een presentatie gegeven door een van de beleidsadviseurs onderwijs. In 2023 hebben we onder andere het gesprek gevoerd over de demografische ontwikkelingen (met name een toenemend aantal nieuwkomers) in de verschillende wijken en de consequenties daarvan voor de onderwijskwaliteit. Met het feit dat een toenemend aantal kinderen Nederlands niet als eerste taal heeft, groeit het vraagstuk over het aanleren van Nederlands als tweede taal. De wettelijke verplichtingen rondom burgerschap en de aandacht voor digitale geletterdheid vragen om de ontwikkeling van een beredeneerd aanbod. De raad van toezicht is betrokken bij deze ontwikkelingen en houdt tegelijkertijd nauwlettend in de gaten wat dit met de resultaten op lezen en rekenen doet. Als raad van toezicht adviseren we om gebruik te maken van alle expertise binnen TWijs en om deze te delen met andere besturen. Van een stichting van onze omvang mag ook verwacht worden dat deze haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt richting de overheid.

Wet- en regelgeving

De raad van toezicht ziet toe op de naleving van de wet- en regelgeving zoals die voor het primair onderwijs van toepassing is zoals de Wet op het Primair Onderwijs, de Wet Passend Onderwijs en de Wet op de Expertisecentra.

Samenstelling van de raad

In 2023 hebben Lilian Paarlberg en Bram van den Eijkel afscheid genomen van onze raad van toezicht vanwege het verstrijken van de zittingstermijn. We bedanken hen voor hun inzet de afgelopen periode waarin veel gebeurd is bij TWijs. Vooral in hun laatste termijn waarin COVID-19, de fusie, de overname van KBO Haarlem Schoten, de aanpassing van het bestuursmodel en ook de benoeming van de nieuwe bestuurder plaatsvonden. Dit alles naast de reguliere toezichthoudende rol die zij beiden vervulden. Lilian was actief in de benoemingsadviescommissie, de remuneratiecommissie en de commissie van toezicht van de International School Haarlem. En Bram vervulde de rol van vicevoorzitter, voorzitter

auditcommissie en lid en later voorzitter commissie van toezicht van de International School Haarlem.

Per november zijn twee nieuwe leden benoemd: Maaïke Kluitmans en Patrick Spigt. Voor de twee nieuwe leden is gekeken naar complementariteit in relatie tot de aanwezige kennis en expertise binnen de raad. Uiteraard is rekening gehouden met diversiteit, naar geslacht, maatschappelijke achtergrond en toezichthoudende ervaring. We zijn blij met de aanstelling van de twee nieuwe leden. Maaïke Kluitmans met ervaring binnen het onderwijs en op het gebied van strategisch HR-beleid en Patrick Spigt met ervaring binnen de overheid en financiële kennis en expertise. Zowel Maaïke als Patrick zijn woonachtig in Haarlem, waardoor ze goed op de hoogte zijn van de lokale context.

De raad van toezicht is dusdanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en andere mogelijke belanghebbenden en deelbelangen, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Met betrekking tot de nevenfuncties is er sprake van onafhankelijkheid.

Naam	Functies en nevenfuncties in 2023
Dhr. A. van den Eijkel (lid)	Directeur Financiën en Zorgcontractering Altrecht
Dhr. H. el Hachhouchi (lid)	Directeur-bestuurder Futura College (vanaf juni 2023) Directeur Stichting Zaam (tot juni 2023) Voorzitter van Stichting voor Kennis en sociale Cohesie skc
Mevr. M. Heerdink (lid)	Unitmanager Vakbekwaam Opleidingsinstituut Dienst Justitiële Inrichtingen
Mevr. M. Kluitmans (lid)	Interim-directeur HR en strategisch adviseur Apoyo Interim & Advies Lid Raad van Toezicht Mendel College
Dhr. A.J. Knobben (voorzitter)	Business Consultant/ procesbegeleider BBO Amsterdam Secretaris bestuur ParkinsonFonds (tot maart 2023) Directeur Stichting ParkinsonFonds (vanaf maart 2023) Voorzitter vereniging Westelijk Tuinbouwgebied Haarlem
Mevr. L.E.A. Paarlberg (lid)	Coach voor professionals
Dhr. P. Spigt	Directeur Dienstverlening & Bedrijfsvoering gemeente Katwijk

Werkzaamheden van de raad

De raad blijft de ontwikkelingen in het intern toezicht volgen. Lilian Paarlberg en Lex Knobben zijn ook lid van de commissie van toezicht van de Internationale School Haarlem, een samenwerkingsverband van stichting TWijs en stichting Iris. In totaal heeft deze commissie in 2023 drie keer vergaderd.

De raad van toezicht heeft in 2023 in totaal zes keer vergaderd in de volledige samenstelling. De auditcommissie - bestaande uit Bram van den Eijkel (opgevolgd door Patrick Spigt) en Hassan el Hachhouchi – heeft vijfmaal voorafgaand aan de raad van toezicht vergadering overleg gehad met de bestuurder, de directeur bedrijfsvoering en de controller(s) om de financiële agendapunten van de vergadering voor te bereiden.

Mirelle Heerdink, Lilian Paarlberg (opgevolgd door Maaïke Kluitmans) en Lex Knobben vormen samen de benoemingsadviescommissie. De benoemingsadviescommissie heeft in 2023 zeer regelmatig overleg gevoerd in het kader van de benoeming van een nieuwe voorzitter College van Bestuur. De procedure zelf bestond uit drie gespreksrondes, exclusief de formele overleggen met de adviescommissies en de GMR, overgebleven kandidaten en de latere kennismaking van de gekozen bestuurder Toon Mans met de voltallige raad.

De raad hecht er groot belang aan ook met andere gremia binnen TWijs goed contact te hebben. De raad heeft tweemaal overleg gehad met de GMR. Daarnaast hebben de beide voorzitters regelmatig contact.

Op 30 maart 2023 hebben Bram van den Eijkel en Lex Knobben een gesprek gevoerd met de onderwijsinspectie hetgeen resulteerde in een positief advies met betrekking tot de expertise van de raad en de samenwerking van de raad met bestuur en GMR.

In 2023 heeft een vertegenwoordiging van de raad van toezicht een aantal scholen bezocht in verschillende samenstellingen.

De voorzitter van de raad heeft regelmatig bilateraal overleg gevoerd met de bestuurder, waarbij zowel beleidszaken als managementtaken zijn besproken.

Onderwerpen, die in 2023 met het bestuur zijn besproken zijn onder meer:

- Onderwijskwaliteit
- Ondersteuning van de teams/ samenwerking scholen
- Mobiliteit
- Anders organiseren
- Nieuwkomersonderwijs (NOAT)
- TWijs Services
- Lerarentekort
- Strategisch beleidsplan, jaarplan
- Financiën, NPO-middelen, Kaderbrief
- Risicomanagement
- Inspectie rapport
- Huisvesting (onder andere Internationale School Haarlem)
- Rol Raad van Toezicht en toezichtkader

Het jaargesprek met de bestuurder is uitgesteld naar januari 2024. Met de vorige bestuurder is gesproken voor zijn vertrek. De nieuwe bestuurder was in het najaar nog relatief kort in dienst. Reden waarom ervoor is gekozen het gesprek uit te stellen.

Besluitenlijst 2023

Goedkeuring begroting HS-scholen o.b.v. de in de begroting genoemde cijfers
Goedkeuring begroting 2023-24
Benoeming Toon Mans tot voorzitter college van bestuur
Update reglement raad van toezicht (toevoegen artikel m.b.t. het minimum en maximum aantal leden)
Jaarrekening en bestuursverslag
Update reglement raad van toezicht
Reglement remuneratiecommissie
Update integriteitscode
Reglement raad van toezicht n.a.v. reactie GMR
In de auditcommissie is besloten dat de begroting over het schooljaar 2024/25 een verlies mag kennen mits de resultaten op lange termijn structureel positief zijn.

Beloning en honorering

De bestuurder wordt gehonoreerd volgens de CAO-bestuurders PO. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen € 7.500,- per jaar. De voorzitter ontvangt 150% van deze honorering, te weten € 11.250,- per jaar. Deze beloning en honorering passen binnen de door de VTOI (Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs en Kinderopvang) geadviseerde systematiek en de normen van de wet inzake de normering van topinkomens in de (semi) publieke sector (WNT).

Afsluitend

Het lijkt er bijna op dat TWijs geen rustige jaren kent. Na Covid-19, de fusie, de overname van de scholen van KBO Haarlem Schoten en de tijdelijke afwezigheid van de bestuurder in 2022, stond 2023 in het teken van de bestuurswissel. In 2022 is na een onderzoek in de organisatie gekozen voor een tweehoofdig bestuursmodel, waarbij de voorzitter zich met name richt op het bestuurlijke aspect en het lid op de onderwijskundige inhoud.

De voorzitter hebben we gevonden in de persoon van Toon Mans, voormalig burgemeester en bestuurder in het sociaal domein. TWijs Services heeft in het verleden, in nauwe samenwerking met een aantal directeuren, al aangetoond dat zij de bestuurlijke werkzaamheden tijdelijk uitstekend konden invullen. Echter, het vertrek van een bestuurder die al 20 jaar aan het roer stond, iedereen kende en “alles” wist, blijkt ingrijpender dan verwacht. Zelfs in een organisatie met veel expertise en autonomie veroorzaakt dit enige onrust en moet iedereen weer haar/zijn rol vinden.

Gezien de toenemende complexiteit van het onderwijsveld staan we met elkaar voor de nodige uitdagingen, zoals bijvoorbeeld de onderwijskwaliteit, het nieuwkomersonderwijs, het anders organiseren, de demografische ontwikkelingen, andere financieringsvormen overheid, etc.

Wij willen als raad onze grote waardering uitspreken voor alle medewerkers van TWijs zowel op de scholen als bij TWijs Servies voor het actief meedenken en waarborgen van een mooie toekomst van TWijs in een steeds complexere omgeving. Een toekomst voor al ‘onze’ kinderen, zodat ze als goede en gelukkige wereldburgers hun bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. We doen het allemaal voor de kinderen, onze toekomstige wereldburgers!

Voorzitter raad van toezicht TWijs,
Lex Knobben

5.

Jaarrekening

5.1 Grondslagen voor balanswaarderingen en resultaatbepaling

Fusies & overnames

Stichting Haarlem Schoten Pooling of interest

Op 1 januari 2023 is stichting Haarlem Schoten juridisch gefuseerd met stichting TWijs. Conform RJ 216.605 is dit verwerkt als een samensmelting van belangen. Bij een samensmelting van belangen wordt de zogenaamde 'pooling of interest' methode toegepast. Dit betekent dat de eindbalans van 2022 van Haarlem Schoten in de jaarrekening 2023 is opgenomen in de eindbalans per 31 december 2022 van TWijs. Ook de staat van baten en lasten is in de vergelijkende cijfers verwerkt. Hierbij zijn de cijfers volgens de jaarrekening 2022 van Haarlem Schoten opgeteld bij de cijfers van TWijs over 2022. Alvorens deze cijfers te kunnen optellen, zijn de cijfers van Haarlem Schoten omgezet met in achtname van de waarderingsgrondslagen van TWijs. Het enige verschil in de waarderingsgrondslagen is dat Haarlem Schoten de kosten voor groot onderhoud verwerkte middels een voorziening voor groot onderhoud, terwijl TWijs deze kosten activeert en afschrijft.

Oud	D	C
Materiele vaste activa	530.373	Vermogen 1.111.187
Vorderingen	43.853	Voorzieningen 951.033
Liquide middelen	2.405.614	Kortlopende schulden 917.620
	2.979.840	2.979.840
Nieuw	D	C
Materiele vaste activa	775.843	Vermogen 2.131.526
Vorderingen	43.853	Voorzieningen 176.164
Liquide middelen	2.405.614	Kortlopende schulden 917.620
	3.225.310	3.225.310

	Oud	Nieuw
	Realisatie 2022	Realisatie 2022
Rijksbijdragen	6.540.213	6.540.213
Overige overheidsbijdragen	68.486	68.486
Overige baten	40.993	40.993
	6.649.692	6.649.692
Personele lasten	5.116.800	5.116.800
Afschrijvingen	154.748	194.498
Huisvestingslasten	596.685	427.435
Overige lasten	413.201	413.201
	6.281.434	6.151.934
Saldo baten en lasten	3.869.946	3.869.946
Financiële baten	1.209	1.209
Financiële lasten	3.628	3.628
	-2.419	-2.419
Resultaat (= nettoresultaat)	365.839	495.339

Activiteiten

De activiteiten van TWijs te Haarlem bestaan uit het verzorgen van basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarnaast bestuurt TWijs de Internationale Taalklas voor nieuwkomers en de International School Haarlem.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening over 2023 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.

Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in Euro's.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Grondslagen van waardering

Vergelijkende cijfers

Bij de inrichting van de administratie, de verslaglegging en de jaarverslaglegging wordt volledig het EFJ gevolgd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden opgenomen voor de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. De schoolgebouwen van de stichting, waarvan de stichting veelal alleen het juridisch eigendom bezit, worden in de balans niet gewaardeerd. Het economisch eigendom met betrekking tot deze gebouwen berust bij de betrokken gemeenten. Eigen panden (zie "overzicht gebouwen") worden op nihil gewaardeerd.

Binnen TWijs worden de onderhoudsinvesteringen geactiveerd en afgeschreven.

Categorie	afschr. termijn in jaren	afschr. % per jaar
Verbouwingen (afschrijvingstermijn)	20	5%
<u>Inventaris en apparatuur</u>		
Buitenschilderwerk (minimaal)	6	17%
Binnenschilderwerk (5 jaar-15 jaar)	5	20%
Installaties (VOIP, Intercom)	10	10%
Installaties (alarm, lift, ketel). Minimaal:	10	10%
Meubilair (school- en kantoor)	20	5%
Inrichting (toestellen gymzaal, speelzaal en buitenspeeltoestellen)	10	10%
Inrichting (zonwering)	20	5%
Inrichting (vloer)	15	7%
Huishoudelijk apparatuur (m.u.v. koffiemachine: 5 jaar)	10	10%
Duurzame productiemiddelen: touchscreens	7	14%
ICT: pc's, monitoren, laptops, Macbooks	5	20%
ICT: chromebooks, tablets, I-Pads	4	25%
ICT: vast netwerk	10	10%
ICT: draadloos netwerk	5	20%
Vervoermiddelen	10	10%
<u>Leermiddelen</u>		
Methodes	8	13%

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en zijn direct opeisbaar.

Eigen vermogen

De algemene reserve is een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming. Het verschil tussen de bekostiging van het Rijk en overige publieke middelen en de rechtmatige kosten wordt toegevoegd aan of ingeval van een negatief resultaat onttrokken aan de algemene reserve. Indien hiertoe aanleiding is worden bestemmingsreserves gevormd. Ook deze behoren tot de publieke reserves.

De bestemmingsreserve privaats bestaat uit, met name in het verleden, opgebouwde reserves vanuit private geldstromen. De private vermogensbestanddelen worden apart geadministreerd. Bij de resultaatbestemming wordt het private deel van het resultaat toegevoegd aan dan wel onttrokken aan de bestemmingsreserve privaats.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, omdat de tijds waarde van geld niet materieel is.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Jubilea

Op basis van richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans en de verwachte salarisstijging. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Voor de berekening van de hoogte van de aan te houden jubileumvoorziening in 2023 is in overleg met de accountant besloten om de voorziening te baseren op een gemiddeld bedrag per fte van € 990,-.

Duurzame inzetbaarheid

Een voorziening is gevormd voor opgebouwde rechten met betrekking tot duurzame inzetbaarheid en werktijdvermindering senioren. Dit betreffen rechten op doorbetaalde afwezigheid, die in toekomstige verslagperiodes kunnen worden opgenomen of verzilverd.

Langdurige zieken

Een voorziening is gevormd voor verplichtingen die de instelling heeft tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De verplichting is een beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Transitievergoeding

Ultimo 2023 is vanwege de geringe hiermee gemoeide kosten geen voorziening transitievergoeding meer opgenomen.

Wachtgeld

Ultimo 2023 is geen voorziening wachtgeld meer opgenomen.

Verlofuren

Ultimo 2023 is er een voorziening verlofuren voor nog uit te betalen verlofuren van medewerkers van TWijs Services.

Pensioenen

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. Ultimo 2023 bedroeg de dekkingsgraad van het pensioenfonds 110,5%.

Langlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van meer dan één jaar. Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De verwerking van investeringssubsidies vindt sinds 2020 plaats door de investeringen te verrekenen met de investeringssubsidies.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden de activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden, met inachtneming van de eerder genoemde waarderingsgrondslagen, toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva. Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar van de gesubsidieerde lasten. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de CAO uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Pensioenen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. De dekkingsgraad moet hoger zijn dan 110% voordat indexatie van pensioenen plaats kan vinden. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikname afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

Ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

5.2 Staat van baten en lasten

	<u>Toelichting</u>	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
		€	€	€
Baten	(3)			
Rijksbijdragen	(3.1)	73.737.921	63.934.126	69.036.459
Overige overheidsbijdragen	(3.2)	2.481.585	1.532.029	1.677.871
Overige baten	(3.5)	7.382.150	4.501.078	5.195.030
		83.601.656	69.967.234	75.909.359
Lasten	(4)			
Personele lasten	(4.1)	65.342.321	56.439.125	59.445.085
Afschrijvingen	(4.2)	2.052.050	2.214.615	2.012.844
Huisvestingslasten	(4.3)	4.979.994	4.242.353	4.434.101
Overige lasten	(4.4)	7.271.897	7.467.864	6.725.825
		79.646.262	70.363.956	72.617.856
Saldo baten en lasten		3.955.394	-396.723	3.291.503
Financiële baten en lasten				
Financiële baten	(5.1)	669.547	104.167	59.926
Financiële lasten	(5.2)	-21.174	-25.787	-24.452
		648.373	78.379	35.474
Resultaat (= nettoresultaat)		4.603.767	-318.344	3.326.977

5.3 Balans

(na resultaatbestemming)

Activa	Toelichting	31-12-2023		31-12-2022	
	(1)	€	€	€	€
Vaste activa					
Materiële vaste activa	(1.2)				
Gebouwen en terreinen	(1.2.1)	6.387.491		6.183.441	
Inventaris en apparatuur	(1.2.2)	6.498.302		5.928.600	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	(1.2.3)	752.565		939.713	
MvA in uitvoering en vooruitbetaald op MvA	(1.2.4)	<u>16.959</u>		<u>4.991</u>	
		13.655.318		13.056.745	
Viottende activa					
Vorderingen	(1.5)				
Debiteuren	(1.5.1)	317.959		204.454	
Ministerie van OCW	(1.5.2)	445.728		735.301	
Overige overheden	(1.5.6)	654.385		894.701	
Overige vordering	(1.5.7)	<u>2.791.118</u>		<u>1.214.652</u>	
		4.209.190		3.049.108	
Liquide middelen	(1.7)				
Kasmiddelen	(1.7.1)	179		209	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	(1.7.2)	<u>26.772.167</u>		<u>21.769.865</u>	
		26.772.345		21.770.074	
		<u>44.636.853</u>		<u>37.875.927</u>	

Op het moment van vaststellen van de jaarrekening waren er geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden

Passiva	Toelichting	31-12-2023		31-12-2022	
	(2)	€	€	€	€
Eigen vermogen	(2.1)				
Algemene reserve (Publiek)	(2.1.1)	16.634.199		12.541.469	
Bestemmingsreserve (Publiek)	(2.1.2)	4.983.662		4.329.050	
Bestemmingsreserve (Privaat)	(2.1.3)	5.531.858		5.602.630	
Bestemmingsreserve ISH (Privaat)	(2.1.4)	505.641		578.443	
			27.655.360		23.051.592
Voorzieningen	(2.2)				
Personeelsvoorzieningen	(2.2.1)	1.629.322		1.151.517	
Overige voorzieningen		444.695		543.028	
			2.074.017		1.694.545
Langlopende schulden	(2.3)				
Langlopende lening	(2.3.5)	203.931		207.525	
Waarborgsommen ISH	(2.3.5)	250.000		231.500	
			453.931		439.025
Kortlopende schulden	(2.4)				
Crediteuren	(2.4.3)	617.895		632.490	
Belastingen en premies sociale verz.	(2.4.7)	3.288.159		3.721.160	
Schulden terzaken van pensioenen	(2.4.8)	1.621.622		1.516.400	
Schulden aan OCW	(2.4.9.1)	2.589.765		664.410	
Schulden aan SWV		889.301		413.699	
Schulden aan gemeenten	(2.4.9.2)	646.458		1.063.086	
Overlopende passiva	(2.4.10)	4.800.346		4.679.521	
			14.453.546		12.690.766
			44.636.853		37.875.927

5.4 Kasstroomoverzicht 2023

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten		3.955.394		3.291.503
Aanpassingen voor:				
- Deactivering activa	119.044		148.324	
- Afschrijvingen	2.052.050		2.012.844	
- Mutaties voorzieningen	379.472		711.951	
		2.550.566		2.873.119
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen	1.160.082-		1.932.892	
- Kortlopende schulden	1.762.780		3.541.172	
		602.698		5.474.064
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties		7.108.657		11.638.686
Ontvangen interest	669.547		58.717	
Betaalde interest	21.174-		23.243-	
		648.373		35.474
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten		7.757.031		11.674.160
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	2.769.666-		2.214.998-	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-			
Overige investeringen in financiële vaste activa				
Verkoop aandelen en obligaties				
Effecten: opwaardering/ afwaardering				
Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten		2.769.666-		2.214.998-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	-		-	
Mutaties waarborgsommen	18.500		12.900-	
Mutaties Investeringsubsidies (> 1 jr)				
Aflossing langlopende leningen	3.595-		3.490-	
Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten		14.905		16.390-
Mutatie liquide middelen		5.002.270		9.442.772
Beginstand liquide middelen	21.770.074		12.327.296	
Mutatie liquide middelen	5.002.270		9.442.772	
Eindstand liquide middelen		26.772.345		21.770.074

5.5 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€	€	€
(3.1) Rijksbijdragen OCW			
(3.1.1) Rijksbijdrage OCW	67.765.328	60.097.973	64.674.930
(3.1.2.2) Overige subsidies OCW	2.203.702	561.200	975.891
(3.1.4.2) Doorbetalingen Rijksbijdragen SWV Rijksbijdrage (PO)	3.768.890	3.274.954	3.385.638
	<u>73.737.921</u>	<u>63.934.126</u>	<u>69.036.459</u>
	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€	€	€
(3.2) Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	2.481.585	1.532.029	1.677.871
	<u>2.481.585</u>	<u>1.532.029</u>	<u>1.677.871</u>
	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€	€	€
(3.5) Overige baten			
(3.5.4) Verhuur onroerende zaken	630.015	486.672	549.910
(3.5.5) Detachering personeel	86.512	78.667	104.458
(3.5.2) Ouderbijdrage	3.663.469	3.290.236	3.040.734
(3.5.8) Overige	3.002.154	645.504	1.499.928
	<u>7.382.150</u>	<u>4.501.078</u>	<u>5.195.030</u>
Totaal baten	<u>83.601.656</u>	<u>69.967.234</u>	<u>75.909.359</u>

	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€		€
(4.1) Personele lasten			
(4.1.1) Lonen en salarissen	46.807.141	54.254.557	42.865.121
(4.1.1.2) Sociale lasten	8.219.584		7.305.535
(4.1.1.3) Pensioenpremie	6.916.148		6.363.592
	<u>61.942.873</u>	<u>54.254.557</u>	<u>56.534.248</u>
(4.1.3.3) Overige personele lasten	3.992.815	2.626.234	3.370.640
(4.1.3) Af: Uitkeringen	593.367-	441.667-	459.803-
	<u>3.399.448</u>	<u>2.184.568</u>	<u>2.910.837</u>
Totaal personeelslasten	<u>65.342.321</u>	<u>56.439.125</u>	<u>59.445.085</u>
Aantal FTE	<u>Werkelijk 31-12-2023</u>	<u>Begroting 31-12-2023</u>	<u>Werkelijk 31-12-2022</u>
DIR	40	40	42
OP	528	510	506
OOP	188	161	185
Totaal	<u>755</u>	<u>711</u>	<u>734</u>

Het gemiddelde aantal fte in 2023 voor TWijs bedraagt 748 fte.

	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€		€
<i>(4.1.3.3) Specificatie: Overige personele lasten</i>			
<u>Dotaties/vrijval personele voorzieningen</u>			
Dotatie jubileumuitkering	148.362	35.000	89.257
Vrijval jubileumuitkering	-	-	-
Dotatie duurzame inzetbaarheid	62.862	-	28.214
Vrijval duurzame inzetbaarheid	-	-	-
Dotatie langdurig zieken	587.641	25.000	320.006
Vrijval langdurig zieken	100.915-	-	29.375-
Dotatie wachtgeld	-	-	13.945
Vrijval wachtgeld	-	-	-
Dotatie transitievergoeding	-	5.000	306
Vrijval transitievergoeding	-	-	-
	<u>697.950</u>	<u>65.000</u>	<u>422.354</u>
<u>Lasten personeel niet in loondienst</u>			
Extern personeel	665.831	457.314	503.509
Kosten Consultancy	275.670	150.625	219.052
	<u>941.501</u>	<u>607.939</u>	<u>722.561</u>

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€		€
<i>Overige personele lasten</i>			
<i>Werkkosten</i>	353.338	187.397	304.876
<i>Dienstreizen (onbelast)</i>	11.250	14.771	8.698
<i>Scholingskosten</i>	78.850	21.250	51.131
<i>Schoolbegeleiding (leerlingenzorg en -onderzoeken)</i>	605.971	409.301	574.991
<i>Vrijwilligers</i>	17.129	20.008	14.573
<i>EHBO en BHV cursussen</i>	25.590	35.491	26.259
<i>Begeleiding en coaching</i>	28.769	11.350	80.579
<i>Individuele scholing directeuren</i>	64.008	153.167	82.850
<i>Individuele scholing overig</i>	524.807	471.054	488.142
<i>Teamscholing</i>	325.575	315.667	302.942
<i>Werving personeel</i>	57.739	31.250	42.634
<i>Reis en verblijf</i>	11.179	8.387	3.776
<i>Reintegratie/Outplacement/Ontslag en transitieverg</i>	60.355	39.583	16.390
<i>Bedrijfsgezondheidsdienst (ARBO en Welzijn)</i>	102.595	90.583	101.957
<i>Verzekeringen personeel</i>	14.125-	49.458	31.123
<i>Kosten regionaal Transfercentrum</i>	-	-	-
<i>Interne in- en uitleen personeel</i>	-	-	-
<i>Vergaderkosten</i>	-	10.633	18.474
<i>Overige personele lasten</i>	<u>100.315</u>	<u>83.942</u>	<u>76.331</u>
	<u>2.353.344</u>	<u>1.953.295</u>	<u>2.225.726</u>
	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€		€
(4.2) Afschrijvingen			
(4.2.2) Gebouwen en terreinen	613.743	546.989	585.884
(4.2.3) Inventaris en apparatuur	1.203.963	1.431.076	1.151.288
(4.2.4) Overige materiele vaste activa	234.345	236.550	275.672
	<u>2.052.050</u>	<u>2.214.615</u>	<u>2.012.844</u>
	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€		€
(4.3) Huisvestingslasten			
(4.3.1) Huur	546.378	431.125	484.956
(4.3.2) Verzekering	14.650	13.908	13.237
(4.3.3) Onderhoud en exploitatie	888.473	562.134	885.760
(4.3.4) Energie en water	1.187.121	1.115.122	896.375
(4.3.5) Schoonmaakkosten	1.885.131	1.716.048	1.716.133
(4.3.6) Heffingen	72.906	62.025	70.635
(4.3.8) Overige huisvestingslasten	385.335	341.991	367.006
	<u>4.979.994</u>	<u>4.242.353</u>	<u>4.434.101</u>

	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€		€
Overige lasten			
(4.4.1) Administratie- en beheerslasten	130.339	97.146	157.204
(4.4.2) Inventaris en apparatuur	133.002	90.449	114.650
(4.4.3) Leermiddelen	2.156.654	1.972.129	1.998.402
(4.4.4) Overige algemene kosten	4.851.902	5.308.140	4.455.569
	<u>7.271.897</u>	<u>7.467.864</u>	<u>6.725.825</u>
	€		€
(4.4.1) Specificatie: Administratie- en beheerslasten			
Administratiekantoor	42	-	39.360
Juridische kosten	33.514	25.000	28.369
Overige administratielasten	36.501	14.396	16.747
Accountantskosten			
Accountantskosten: controle Jaarrekening	55.660	56.250	64.829
Accountantskosten: andere controlewerkzaamheden	2.063	-	-
Accountantskosten: fiscale advisering	2.559	1.500	492
Accountantskosten: overige niet-controlediensten	-	-	7.406
Telefoon- en portokosten e.d.			
	<u>130.339</u>	<u>97.146</u>	<u>157.204</u>
	€		€
(4.4.3) Specificatie: Leermiddelen			
Leermiddelen	1.078.979	1.058.881	1.061.877
Workshops/vaardigheidstrainingen t.b.v. leerlingen	115.886	-	11.728
ICT Licenties/Abonnementen Educatief	961.789	913.248	924.797
	<u>2.156.654</u>	<u>1.972.129</u>	<u>1.998.402</u>

	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€		€
(4.4.4) Specificatie: Overige algemene kosten			
ICT	27.347	33.883	26.186
ICT Infra- beheerskosten	559.090	467.987	449.079
Public relations en marketing	91.019	71.854	49.423
Beheer en bestuur	71.361	18.750	39.743
Kosten sponsoring/donaties/giften	13.879	-	2.257
Bibliotheek en Mediatheek	90.102	43.879	65.609
Reproductie, drukwerk (kopieerkosten)	272.351	264.183	269.957
Auteurs- en filmrechten	32.320	25.835	23.657
Abonnementen, vakliteratuur	20.246	24.333	20.512
Contributies	160.584	114.659	146.899
Representatie	8.762	13.692	23.857
(Gemeenschappelijke) Medezeggenschap- en ouderraad	17.654	26.885	18.427
Overige verzekeringen	21.539	20.989	18.878
Culturele vorming	220.969	162.146	258.062
Toetsen en testen	23.150	67.154	41.266
Schoolzwemmen	57.676	32.833	54.854
Activiteiten/feesten leerlingen	197.816	111.851	177.024
Bijdrage aan bestuur	-	-	0-
Kosten TSO/NSO	773.337	734.052	566.153
Kosten Oudervereniging/Ouderraad	708.024	634.512	616.549
Bijdrage aan bestuur ISH	114.380	104.520	105.085
Bijzondere lasten*	119.044	-	155.267
Overige onderwijslasten	234.493	1.134.315	108.873
Dekking ISH	973.513	1.166.667	1.163.234
Vervoerskosten leerlingen	39.841	33.160	54.719
Overige instellingslasten			
	<u>4.848.496</u>	<u>5.308.140</u>	<u>4.455.569</u>

*In de bijzondere lasten is een boekverlies van € 119 k verantwoord dat voortvloeit uit de desinvesteringen in 2023.

Totaal lasten	<u>79.646.262</u>	<u>70.363.956</u>	<u>72.617.856</u>
	<u>Werkelijk 2023</u>	<u>Begroting 2023</u>	<u>Werkelijk 2022</u>
	€		€
(5.1) Financiële baten			
Rentebaten	669.547	104.167	59.718
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	208
	<u>669.547</u>	<u>104.167</u>	<u>59.926</u>

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€		€
(5.2) Financiële lasten			
Rentelasten	7.425	14.042	12.335
Bankkosten	13.749	11.746	12.117
	21.174	25.787	24.452
Totaal financiële baten en lasten	648.373	78.379	35.474
Resultaat	4.603.767	318.344-	3.326.977

5.6 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

Activa

Vaste activa

(1.2) Materiële vaste activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
De materiële vaste activa bestaan uit:		
(1.2.1) Gebouwen	6.387.491	6.183.441
(1.2.2) Inventaris en apparatuur	6.498.302	5.928.600
(1.2.3) Andere vaste bedrijfsmiddelen	752.565	939.713
(1.2.4) MvA in uitvoering en vooruitbetaald op MvA	16.959	4.991
	<u>13.655.319</u>	<u>13.056.747</u>

Het verloop is als volgt:

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	MvA in uitvoering en vooruitbetaald op MvA	Totaal
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 31 december vg.jr					
Aanschafwaarde per 1 januari	9.656.922	12.757.491	2.690.847	4.991	25.110.251
Cum. afschrijvingen per 1 januari	-3.473.481	-6.828.891	-1.751.133	-	-12.053.505
Boekwaarde	<u>6.183.441</u>	<u>5.928.600</u>	<u>939.714</u>	<u>4.991</u>	<u>13.056.747</u>
Investeringen	825.368	2.118.922	95.530		3.039.819
Subsidies	7.575-	254.843-	19.705-		282.122-
Mutatie activa				11.968	11.968
Desinvesteringen		1.096.075-	405.038-		1.501.114-
Afschrijvingen	613.743-	1.203.963-	234.345-	-	2.052.050-
Afschrijving gecorrigeerde desinvestering		1.005.662	376.408		1.382.070
Mutatie per 31 december	<u>204.050</u>	<u>569.702</u>	<u>187.149-</u>	<u>11.968</u>	<u>598.571</u>
Aanschafwaarde per 31 december	10.474.715	13.525.494	2.361.634	16.959	26.378.803
Cum. afschrijvingen per 31 december	4.087.224-	7.027.192-	1.609.069-	-	12.723.485-
Boekwaarde per 31 december	<u>6.387.491</u>	<u>6.498.302</u>	<u>752.565</u>	<u>16.959</u>	<u>13.655.319</u>

(1.5) Vorderingen	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
(1.5.1) Debiteuren	317.959	204.454
(1.5.2) Ministerie van OCW Vordering OCW	445.728	735.301
(1.5.6) Overige overheden		
Gemeente nog te vorderen OZB	4.732	4.194
Gemeente nog te vorderen vergoedingen	13.602	197.339
Gemeente nog te vorderen huisvesting (1)	330.695	467.739
Gemeente nog te vorderen schade	41.463	62.135
Gemeente nog te vorderen huurinkomsten	6.816	-
Vordering Overige overheden (2)	257.077	163.294
	<u>654.385</u>	<u>894.701</u>
<p>(1) in deze vordering op de Gemeente zitten vorderingen op de Gemeenten Haarlem (€ 71.423,-), Zandvoort (€ 8.773,-) en Bloemendaal (€ 12.193,-). Dit betreffen reeds door TWijs gemaakte kosten i.h.k.v. renovaties/nieuwbouw. Voor 2 van de 4 projecten zijn in 2024 beschikkingen binnengekomen (Gemeente Haarlemmerliede: Adalbertus: € 738.000,- en Gemeente Zandvoort: Oranje Nassauschool: € 1.975.000,-). De overige 2 volgen op korte termijn. Tot dusverre geldt voor alle projecten dat er alleen architectkosten, advieskosten t.b.v. technische installaties en vooronderzoeken zijn aanbesteed. Er zijn nog geen grote verplichtingen aangegaan.</p> <p>(2) de vordering overheden betreft een vordering op het UWV inzake de verplichting van TWijs om een transitievergoeding te betalen aan medewerkers, die uit dienst gaan na meer dan 2 jaar ziek zijn te geweest. Deze transitievergoeding wordt vergoed door het UWV.</p>		
(1.5.7) Overige vorderingen		
Waarborgsommen	1.064	1.064
Nog te factureren bedragen	19.565	40.849
Vordering Samenwerkingsverband Passend Onderwijs	345.033	104.818
Voorschot lonen	10.588	184
Nog te ontvangen subsidie LKV/LIV	1.997	1.260
Nog te vorderen BTW	6.602	-
Nog te ontvangen bedragen	1.229.148	67.868
Nog te declareren kosten plaatsingsbeleid	9.121	13.793
Vooruitbetaalde bedragen	1.140.783	963.792
Bedrijfsfitness	27.218	21.024
	<u>2.791.118</u>	<u>1.214.652</u>
(1.7) Liquide middelen		
(1.7.1) Kasmiddelen scholen	<u>179</u>	<u>209</u>
(1.7.2) Tegoeden op bank- en girorekeningen	<u>26.772.167</u>	<u>21.769.865</u>
TOTAAL	44.636.853	37.875.928

Passiva		31-12-2023	31-12-2022
(2.1)	Eigen vermogen		
(2.1.1)	Algemene reserve		
	Saldo per 1 januari	12.541.469	11.861.145
	Bestemming resultaat	4.092.730	680.324
	Saldo per 31 december	16.634.199	12.541.469
(2.1.2)	Bestemmingsreserve NPO		
	Saldo per 1 januari 2022	€	€
	Bestemming resultaat 2022	€	€
	Overige mutaties 2022	€	€
	Saldo per 31 december 2022	€	€
	1.838.633	2.490.417	-
	Saldo per 1 januari 2023	€	€
	Bestemming resultaat 2023	€	€
	Overige mutaties 2023	€	€
	Saldo per 31 december 2023	€	€
	4.329.050	654.612	-
(2.1.3)	Bestemmingsreserve Privaat		
	Saldo per 1 januari 2022	€	€
	Bestemming resultaat 2022	€	€
	Overige mutaties 2022	€	€
	Saldo per 31 december 2022	€	€
	Het verloop is als volgt:		
	Algemeen	4.869.226	48.958
	Schoolbankrekeningen	745.887	61.439-
	Saldo per 31 december	5.615.113	12.481-
	Saldo per 1 januari 2023	€	€
	Bestemming resultaat 2023	€	€
	Overige mutaties 2023	€	€
	Saldo per 31 december 2023	€	€
	Het verloop is als volgt:		
	Algemeen	4.918.184	24.001-
	Schoolbankrekeningen	684.448	46.772-
	Saldo per 31 december	5.602.630	-70.773
(2.1.4)	Bestemmingsreserve ISH		
	Het verloop is als volgt:		
	Saldo per 1 januari 2022	€	€
	Bestemming resultaat 2022	€	€
	Overige mutaties 2022	€	€
	Saldo per 31 december 2022	€	€
	541.420	39.218	2.195-
	Saldo per 1 januari 2023	€	€
	Bestemming resultaat 2023	€	€
	Overige mutaties 2023	€	€
	Saldo per 31 december 2023	€	€
	578.443	72.802-	505.641

Voorzieningen

	31-12-2023	31-12-2022
Personeelvoorzieningen		
(2.2.1) Voorziening wachtgeld	-	13.945
Voorziening duurzame inzetbaarheid	119.448	66.624
Voorziening transitievergoeding	-	32.221
Voorziening jubilea	727.769	671.480
Voorziening langdurig zieken	698.787	297.741
Voorziening verlofuren	83.318	69.507
	1.629.322	1.151.517
Overige voorzieningen		
Voorziening negatieve goodwill Aloysius Gunning (1)	444.695	543.028
	444.695	543.028
	2.074.017	1.694.545

(1) per 1 augustus 2022 heeft TWijs de Gunningsschool overgenomen van de Aloysius stichting. Deze transactie is op basis van "purchase accounting" verwerkt in de jaarrekening. Omdat de koopsom nihil is en er een (omgerekend) eigen vermogen is van € 687.000, is er bij de overname negatieve goodwill ontstaan. Deze negatieve goodwill bedraagt ultimo 2023 € 445.000,- en bestaat uit het verwachte negatieve resultaat van de Gunningsschool t/m schooljaar 23/24 en de materiële vaste activa met een gemiddelde levensduur van 15 jaar vanaf 1 augustus 2022.

Specificatie personeelsvoorzieningen

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening wachtgeld</i>		
Saldo per 1 januari	13.945	-
Af: besteed	13.945-	-
Af: vrijval	-	-
Bij: dotatie	-	13.945
Saldo per 31 december	-	13.945
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	-	13.945
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	-	-
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	-	-

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening duurzame inzetbaarheid</i>		
Saldo per 1 januari	66.624	54.865
Af: besteed	10.038-	16.455-
Af: vrijval	-	-
Bij: dotatie	62.862	28.214
Saldo per 31 december	119.448	66.624
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	-	-
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	119.448	66.624
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	-	-

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening transitievergoeding</i>		
Saldo per 1 januari	32.221	2.410
Af: besteed	-	2.410-
Af: vrijval	32.221-	-
Bij: dotatie	-	32.221
Saldo per 31 december	-	32.221
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	-	306
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	-	31.915
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	-	-

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening jubilea</i>		
Saldo per 1 januari	671.480	606.001
Af: besteed	92.073-	32.777-
Af: vrijval		
Bij: dotatie	148.362	98.257
Saldo per 31 december	727.769	671.480
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	26.381	52.920
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	109.895	122.201
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	591.494	496.358

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening langdurig zieken</i>		
Saldo per 1 januari	297.741	171.870
Af: besteed	117.595-	106.681-
Af: vrijval	69.000-	65.189-
Bij: dotatie	587.641	297.741
Saldo per 31 december	698.787	297.741
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	427.608	228.741
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	271.179	69.000
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	-	-

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Specificatie voorziening verlofuren</i>		
Saldo per 1 januari	69.507	96.824
Af: besteed	6.767-	12.882-
Af: vrijval	7.375-	26.524-
Bij: dotatie	27.953	12.089
Saldo per 31 december	83.318	69.507
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	83.318	69.507
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	-	-
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	-	-

	31-12-2023	
Specificatie overige voorzieningen		
<i>Specificatie voorziening negatieve goodwill Aloysius Gunning</i>		
Saldo per 1 januari	543.028	
Af: besteed	-	
Af: vrijval	98.333-	
Bij: dotatie	-	
Saldo per 31 december	444.695	
<i>Looptijd < 1 jaar</i>	72.683	
<i>Looptijd >= 1 jaar en <= 5 jaar</i>	115.733	
<i>Looptijd > 5 jaar</i>	256.278	

	31-12-2023	31-12-2022
(2.3) Langlopende schulden		
Gemeente Bloemendaal langlopende lening	203.931	207.525
Waarborgsommen Internationale School Haarlem	250.000	231.500
	453.931	439.025

Voor deze annuïtaire lening is een leningsovereenkomst afgesloten met de Gemeente Bloemendaal. Over het nog niet terugbetaalde deel van de lening is een vaste rente verschuldigd van 3% per kalenderjaar. De maximale looptijd van de lening is 40 jaar. Er is overeengekomen dat de lening tussentijds geheel boetevrij mag worden afgelost. Van de lening wordt € 3.702,64 eind 2024 afgelost en heeft € 184.272,67 een looptijd van langer dan 5 jaar.

(2.4) Kortlopende schulden		
Crediteuren	617.895	632.490
Belastingen en premies sociale verz.	3.288.159	3.721.160
Schulden terzaken van pensioenen	1.621.622	1.516.400
Schulden aan OCW	2.589.765	664.410
Schulden aan Samenwerkingsverband Passend Onderwijs	889.301	413.699
Schulden aan gemeenten	646.458	1.063.086
Overlopende passiva	4.800.346	4.679.521
	14.453.545	12.690.765

	31-12-2023	31-12-2022
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
(2.4.7.3) Loonheffing	3.024.739	3.694.595
BTW te betalen	-	13.383
Premie IPAP	-	656
Premie vervangingsfonds	7.694-	12.311
Premie participatiefonds	271.115	215
	3.288.159	3.721.160

Schulden terzake pensioenen		
(2.4.8) Nog af te dragen pensioenpremie	1.621.622	1.516.400
(2.4.9.1) Schulden aan OCW		
Nog te besteden subsidies geoormerkt ministerie	10.799	10.799
Subsidie zij-instroom	45.417	53.834
Subsidie studieverlof	20.818	40.975
School en Omgeving	1.692.425	-
Subsidie Impuls- en innovatie bewegingsonderwijs	-	1.856
Subsidie verbetering basisvaardigheden	815.089	479.372
Doorstroomprogramma PO-VO	5.217	-
Subsidie intensivering en verbreding regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs	-	49.580
Subsidie expertisedeling nieuwkomers	-	27.994
	2.589.765	664.410
(2.4.9.2) Schulden aan gemeenten		
Gemeente voorzieningen huisvesting/1ste inrichting*	410.220	816.300
Gemeente nog af te rekenen subsidies	-	47.214
Overige schulden aan gemeenten	236.238	199.572
	646.458	1.063.086

* in dit bedrag zit een bedrag van € 256 K t.b.v. renovatie-/nieuwbouwprojecten. Voor de verbouwingen van de Nicolaas Beetsschool, Valeo (voorheen de Wadden Boerhaave) en de Adalbertus zijn gelden van resp. de Gemeente Heemstede, Gemeente Haarlem en Gemeente Haarlemmermeer ontvangen. Voor de Nicolaas Beetsschool is in 2022 een bedrag aan voorbereidingskrediet van € 516 K ontvangen, waarvan ultimo 2023 in totaal € 479 K is besteed. Per saldo resteert een schuld aan de Gemeente Heemstede van € 37 K. Voor de Valeo is in 2020 een bedrag van € 313 K als voorbereidingskrediet ontvangen, waarvan ultimo 2023 in totaal € 117 K is besteed. Per saldo resteert een schuld aan de Gemeente Haarlem van € 196 K. Voor de Adalbertus is in 2023 een bedrag aan voorbereidingskrediet van € 42 K ontvangen, waarvan ultimo 2023 in totaal € 37 K is besteed. Per saldo resteert een schuld aan de Gemeente Haarlemmermeer van € 5 K. Tevens is er van de gemeente Haarlem een subsidie ontvangen voor het vergroenen van het schoolplein van de Ark ad. € 17 K. Voor de vervangende nieuwbouw van de Nicolaas Beetsschool en de Valeo zijn t/m 2023 nog geen majeure investeringsverplichtingen (>= € 300 K) aangegaan.

Overlopende passiva		
(2.4.10) Nog te betalen bedragen	292.448	358.618
Vooruit ontvangen bedragen	108.769	58.114
Vooruit gefactureerde bedragen	-	30.158
Overlopende passiva	-	4.000
ISH Rekening courant IRIS	228.801	420.969
ISH Vooruitontvangen fee	1.689.436	1.585.576
Overige nog te besteden subsidies	22.500	-
Nog te betalen bindingstoelage	191.390	179.407
Nog te betalen vakantiegeld	2.153.637	1.904.164
Nog te betalen salarissen	113.365	138.514
	4.800.346	4.679.521
TOTAAL	44.636.853	37.875.928

5.7 Bestemming van het exploitatiesaldo

Toevoeging aan Algemene reserve Publiek	4.092.730
Toevoeging aan bestemmingsreserve Publiek (NPO)	654.612
Toevoeging aan bestemmingsreserve Privaat	-70.773
Toevoeging aan bestemmingsreserve Privaat ISH	-72.802
	<u>4.603.767</u>

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt en is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

De toevoeging aan de Algemene reserve betreft het overschot in de bovenschoolse exploitatie onder aftrek van niet in de schoolreserves verwerkte schoolresultaten.

De toevoeging aan de Bestemmingsreserve Publiek betreft de schoolresultaten NPO voorzover deze in de schoolreserves konden worden verwerkt.

De toevoeging aan de Bestemmingsreserves Privaat betreft Stichting exclusief schoolexploitatie.

5.8 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Stichting TWijs heeft een beperkt aantal lopende huur- en andere verplichtingen. Deze verplichtingen betreffen uitsluitend normale operationele contractueel vastgelegde transacties.

Kopieerkosten

M.b.t. de kopieerkosten geldt een vijfjarig contract (van 01 oktober 2020-30 september 2025) met PCI. De geraamde jaarlijkse kosten voor de lease van de Multifunctionals bedragen ca. € 60.000,- (incl. BTW).

Schoonmaakcontracten

Op de voormalige scholen van Salomo en Haarlem Schoten wordt schoongemaakt door 2 partijen (1Nergiek en de Spiegel), die onder het indertijd door toen nog Salomo centrale schoonmaakcontract vallen. De ex-Sint Bavo scholen regelen de schoonmaak op hun school vooralsnog decentraal. Binnen TWijs is er nog geen centraal schoonmaakcontract voor alle scholen afgesloten. De Europese aanbesteding van de schoonmaak staat gepland voor schooljaar 2024/2025.

Energie

Voor energie (gas en elektra) is er een 5-jarig contract (van 01 januari 2021-31 december 2025) afgesloten. Het contract is collectief aanbesteed via Energie voor Scholen (energieadviseur). Half april 2023 heeft TWijs echter het bericht van DVEP ontvangen dat DVEP tot uiterlijk 1 januari 2024 gas en elektriciteit kon leveren. Energie voor Scholen heeft in Engie een nieuwe leverancier gevonden, die bereid is om het contract tot einde looptijd over te nemen.

Netwerkbeheer

TWijs heeft voor het beheer van haar ICT-netwerk en de aanschaf van hardware een gezamenlijk contract afgesloten met Heutink. Het contract had een looptijd van 01 juli 2021 t/m 30 juni 2023 en is met 1 jaar verlengd tot 30 juni 2024 (recentelijk is het contract verlengd t/m 30 september 2024 om aan te sluiten bij de ingangsdatum van het nieuwe contract). De looptijd van het nieuwe contract (ingangsdatum 01 oktober 2024) is 1 jaar met 1 optiejaar. De huidige contractwaarde voor het beheer van het ICT-netwerk (MOO) bedraagt € 105.000,-.

Hardware

TWijs heeft voor het beheer van haar ICT-netwerk en de aanschaf van hardware één gezamenlijk contract afgesloten met Heutink. Het contract had een looptijd van 01 juli 2021 t/m 30 juni 2023 en is verlengd tot 01 oktober 2024 (ingangsdatum nieuwe contract). Per 01 oktober 2024 is een nieuw contract met Heutink afgesloten. De looptijd van het contract is 2 jaar met 2 optiejaren.

Het aan deze overeenkomst gekoppelde bedrag is afhankelijk van de gedurende de contractperiode geplaatste bestellingen.

Duurzame productiemiddelen

Onder duurzame productiemiddelen (DPM) wordt de aanschaf van touch screens (digiborden) verstaan. De Europese aanbesteding voor DPM heeft eind 2023 plaatsgevonden en onder de inschrijvers is de opdracht aan Heutink gegund. Heutink zal de komende vijf jaar digiborden aan TWijs gaan leveren. Dit nieuwe contract gaat in per 1 februari 2024.

Het aan deze overeenkomst gekoppelde bedrag is afhankelijk van de gedurende de contractperiode geplaatste bestellingen.

Beveiligingsdiensten

Dit contract is door de gezamenlijke PO- en VO besturen in Haarlem afgesloten met de NVD. De looptijd van het contract is 01 oktober 2022 t/m 30 september 2024. Het contract bestaat uit een abonnement op de meldkamer en alarmopvolging. Na het verstrijken van deze periode is er de mogelijkheid om de raamovereenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden 2x te verlengen met een

De aan deze overeenkomsten gekoppelde bedragen zijn afhankelijk van het aantal uitrukken (alarmmeldingen) gedurende de contractperiode.

Leermiddelen/licenties

Stichting Salomo (één van de rechtsvoorgangers van TWijs) heeft v.w.b. de aanschaf van leermiddelen een 3-jarig contract afgesloten met Heutink (01 januari 2019 t/m 31 december 2021; met 3 x mogelijke verlenging met 1 jaar). Stichting Sint Bavo (de andere rechtsvoorganger van TWijs) heeft voor leermiddelen/licenties geen centraal contract afgesloten. De aanbesteding leermiddelen staat voorzien voor 2025.

De aan deze overeenkomsten gekoppelde bedragen zijn afhankelijk van de benodigde gebruiks- en verbruiksmaterialen op de scholen en het aantal licenties.

Afval

Voor de afvalinzameling is er voor TWijs een raamcontract afgesloten met Renewi (looptijd 1 mei 2020-30 april 2024).

ERP

Sinds 01 januari 2020 maakt TWijs gebruik van de ERP software van AFAS. AFAS werkt met licenties, die na het 1e jaar maandelijks opzegbaar zijn.

Huurovereenkomst kantoorruimte

In 2015 werd een huurovereenkomst kantoorruimte ondertekend, ingaande op 1 april 2016, bestemd voor huisvesting van het Bestuurskantoor van stichting TWijs. Met deze overeenkomst is een bedrag gemoeid van ca. € 59.000,- op jaarbasis. De looptijd van deze overeenkomst bedraagt 10 jaar. Aan de verhuurder is een bankgarantie gesteld van € 8.000,-.

International School Haarlem (ISH)

Stichting TWijs, stichting IRIS en de Gemeente Haarlem hebben op 19 april 2017 een convenant getekend waarin afspraken zijn gemaakt over de exploitatie van de Internationale School Haarlem (ISH). Uit hoofde hiervan hebben stichting IRIS en stichting TWijs op 29 januari 2019 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin ondermeer de volgende afspraken zijn gemaakt:

- stichting TWijs en Stichting IRIS zijn niet verplicht meer bij te dragen in de samenwerking en exploitatie van ISH dan hetgeen volgt uit wat zij naar rato van hun leerlingenaantal in het betreffende kalenderjaar hebben ontvangen;
- financiële resultaten worden door stichting TWijs en stichting IRIS voor de helft gedragen;
- vanuit de totale jaarlijkse bijdragen wordt door ISH 3% afgedragen aan stichting TWijs en stichting IRIS (beide 1,5%).
- deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd;
- de opzegtermijn bedraagt 1 jaar.

Nicolaas Beets

Voor de nieuwbouw van de Nicolaas Beetschool in Heemstede draagt TWijs bij tot een bedrag van maximaal € 478 K. Dit bedrag bestaat uit diverse posten (zoals zonnepanelen, extra isolatie van de schil, triple glas, inbraak- en data-installatie, onderwijskundige voorzieningen en "reguliere" onderhoudsposten), die als meerkosten voor de Gemeente beschouwd kunnen worden t.o.v. de minimale, gestelde eisen voor de nieuwbouw van een school.

5.9 Model G Verantwoording subsidies

OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Ontvangen tm verslagjaar €	De prestatie is conform de subsidiebeschikking	
	kenmerk	datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Expertisedeling nieuwkomers	SEN22079	28-11-2022	37.325	37.325	☒	☐
Impuls en innovatie in het bewegingsonderwijs	IIB210308	13-12-2021	14.940	14.940	☒	☐
Intensivering en verbreding regionale samenwerking	GKO22-012	26-07-2022	99.161	99.161	☒	☐
Doorstroomprogramma PO-VO	DPOVO23355	20-07-2023	16.000	8.000	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-3265	11-11-2022	177.785	177.785	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-3216	11-11-2022	154.721	154.721	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-0777	11-11-2022	204.693	204.693	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3640	31-05-2023	314.000	157.000	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3648	31-05-2023	296.000	148.000	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3651	31-05-2023	115.000	57.500	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3672	31-05-2023	400.000	200.000	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3674	31-05-2023	271.000	135.500	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3676	31-05-2023	369.000	184.500	☐	☒
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-0057	31-05-2023	193.000	96.500	☐	☒
School en Omgeving	RSO-23208	21-12-2023	783.520	391.760	☐	☒
School en Omgeving	RSO-23215	21-12-2023	639.560	319.780	☐	☒
School en Omgeving	RSO-23223	21-12-2023	391.760	195.880	☐	☒
School en Omgeving	RSO-23227	21-12-2023	715.080	357.540	☐	☒
School en Omgeving	RSO-23290	21-12-2023	1.205.724	1.205.724	☐	☒
Zij-instroom	1154796-1	19-05-2021	20.000	20.000	☒	☐
Zij-instroom	1158963-1	22-06-2021	20.000	20.000	☒	☐
Zij-instroom	1158976-1	22-06-2021	20.000	20.000	☒	☐
Zij-instroom	1180549-1	20-10-2021	20.000	20.000	☒	☐
Zij-instroom	1180582-1	20-10-2021	20.000	20.000	☒	☐
Zij-instroom	1240513-1	15-04-2022	20.000	20.000	☐	☒
Zij-instroom	1240513-1	15-04-2022	20.000	20.000	☐	☒
Zij-instroom	1321305-1	21-02-2023	25.000	25.000	☐	☒
Zij-instroom	1322192-1	21-03-2023	25.000	25.000	☐	☒
Zij-instroom	1348018-1	20-07-2023	25.000	25.000	☐	☒
Subsidie voor studieverlof	1240572-1	15-04-2022	5.895	5.895	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1277581-1	22-08-2022	12.374	12.374	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1277511-1	22-08-2022	12.374	12.374	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1279819-1	20-09-2022	7.425	7.425	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1277623-1	22-08-2022	9.900	9.900	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1277623-1	22-08-2022	9.900	9.900	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1277745-1	22-08-2022	12.374	12.374	☒	☐
Subsidie voor studieverlof	1350277-01	22-08-2023	12.746	12.746	☐	☒
Subsidie voor studieverlof	1350625-01	22-08-2023	10.196	10.196	☐	☒
Subsidie voor studieverlof	1366896-02	21-11-2023	12.746	12.746	☐	☒
			6.719.199	4.467.239		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

Aflop per ultimo verslagjaar

G2

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Ontvangen tm verslagjaar €	Totale kosten €	Te verrekenen ultimo verslagjaar €
	kenmerk	datum				
niet van toepassing						
Doorlopend tot in een volgend verslagjaar						

G2B

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Saldo 01-01-2022 €	Ontvangen in verslagjaar €	Totale kosten 31-12-2022 €	Nog te besteden per 31-12-2022 €
	kenmerk	datum					
niet van toepassing							

5.10 WNT-VERANTWOORDING 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

Voor Stichting TWijs geldt een indeling naar bezoldigingsklasse en niet het algemene WNT bezoldigingsmaximum van € 223.000,-. De bezoldigingsklassen zijn gebaseerd op complexiteitspunten.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2023
Gegevens t-2:	
Totale baten	6
Aantal leerlingen	3
Onderwijssoorten	4
Totaal aantal complexiteitspunten	13
Bezoldigingsklasse	E
Bezoldigingsmaximum	€ 189.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2023

Modellen

Overige WNT modellen anders dan WNT alg, WNT1a, WNT 1b en WNT 1c zijn niet van toepassing.

WNT-VERANTWOORDING 2023

1a. Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Naam	B.N. Custers	A. Mans
Functiegegevens 2023		
Functie(s)	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang functie	01-01	01-06
Afloop functie	31-07	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging 2023		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	93.029	81.281
Beloningen betaalbaar op termijn	13.242	13.171
Subtotaal bezoldiging	106.271	94.452
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	106.271	94.452
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	109.775	110.811
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering		
Het bedrag van de overschrijding	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
Functie(s)	Bestuurder	N.v.t.
Aanvang functie	01-01	N.v.t.
Afloop functie	31-12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	N.v.t.
Dienstbetrekking	ja	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	141.100	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	22.619	N.v.t.
Bezoldiging	163.719	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	183.000	N.v.t.

WNT-VERANTWOORDING 2023

1b. Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

WNT-VERANTWOORDING 2023

1c. Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Naam toezichthouder	A.J. Knobben	A. v.d. Eijkel	L.E.A. Paarberg	H. el Hachouchi
Functiegegevens 2023				
Funcatiecategorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	30-06	31-12
Bezoldiging in 2023				
Bezoldiging	11.250	7.500	3.750	7.500
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	9.372	18.900
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering -/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	11.250	7.500	3.750	7.500
Het bedrag van de overschrijding Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Naam toezichthouder	M. Heerdink	P. Spigt	M. Kluitmans
Functiegegevens 2023			
Funcatiecategorie	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-11	01-11
Afloop functie	31-12	31-12	31-12
Bezoldiging in 2023			
Bezoldiging	7.500	1.250	1.250
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.900	3.159	3.159
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering -/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	7.500	1.250	1.250
Het bedrag van de overschrijding Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Naam toezichthouder	A.J. Knobben	A. v.d. Eijkel	L.E.A. Paarberg	H. el Hachouchi
----------------------------	-----------------	----------------	--------------------	--------------------

Functiegegevens 2022

Funciecategorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging in 2022

Bezoldiging	9.750	6.500	6.500	6.500
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.450	18.300	18.300	18.300

Naam toezichthouder	M. Heerdink	P. Spigt	M. Kluitmans
----------------------------	-------------	----------	-----------------

Functiegegevens 2022

Funciecategorie	Lid	n.v.t.	n.v.t.
Aanvang functie	01-01	n.v.t.	n.v.t.
Afloop functie	31-12	n.v.t.	n.v.t.

Bezoldiging in 2022

Bezoldiging	6.500	n.v.t.	n.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.300	n.v.t.	n.v.t.

5.11 Accountantshonorarium

2023

Controle Jaarrekening	55.660
Andere controlewerkzaamheden	2.063
Fiscale advisering	2.559
Overige niet-controlediensten	-
	<u>60.283</u>

2022

Controle Jaarrekening	64.829
Andere controlewerkzaamheden	-
Fiscale advisering	492
Overige niet-controlediensten	7.406
	<u>72.728</u>

5.12

Overzicht verbonden partijen

Naam	juridische vorm	statutaire zetel	Code activiteiten	Art. 2: 403 BW		Deelname	Consolidatie	
				Ja/Nee	%			
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid Kennemerland	Vereniging	Haarlem	4	Nee	5%	Nee		21 leden
International School Haarlem	Samenwerkingsverband	n.v.t.	4	Nee	50%	Nee		2 partners

5.13 Gebeurtenissen na balansdatum

N.v.t.

5.14 Overzicht schoolgebouwen en terreinen

Basisonderwijs

Gebouwen en terreinen	Plaats	Gemeente	School	Status	WOZ waarde	Waardepeildatum
Adriaan Pauwlaan 19	Heemstede	Heemstede	Bosch en Hovenschool	Juridisch eigendom		
Alexander Flemingstraat 24	Haarlem	Haarlem	Wadden Boerhaave	Juridisch eigendom		
Alexander Flemingstraat 39	Haarlem	Haarlem	Wadden Boerhaave	Juridisch eigendom		
Ambachtstraat 1	Haarlem	Haarlem	De Bavincschool	Juridisch eigendom		
Ambachtstraat 20	Haarlem	Haarlem	De Bavincschool	Juridisch eigendom		
Antoniestraat 28	Haarlem	Haarlem	Veronica	Juridisch eigendom		
Baan 47	Haarlem	Haarlem	-	Economisch eigendom	€ 1.495.000	01-01-2023
Bernard Zweersstraat 1	Haarlem	Haarlem	Sint Bernardus	Juridisch eigendom		
Bos en Duinlaan 1a	Bloemendaal	Bloemendaal	Bos en Duinschool	Juridisch eigendom		
Buitenrustlaan 9	Haarlem	Haarlem	International School Haarlem	Gebruiksovereenkomst		
Claes van Kietenstraat 2-4	Spaarndam	Haarlemmermeer	Sint Adalbertus	Juridisch eigendom		
Dinkelstraat 4	Haarlem	Haarlem	De Trapeze	Juridisch eigendom		
Dompvloedslaan 114	Overveen	Bloemendaal	Koningin Wilhelmina school	Juridisch eigendom		
Dreef 20	Haarlem	Haarlem	De Dreefschool	Juridisch eigendom		
Erasmuslaan 1	Haarlem	Haarlem	De Meer	Juridisch eigendom/VVE-constructie		
Flevoplein 6	Haarlem	Haarlem	De Gentiaan	Juridisch eigendom		
Flevoplein 7	Haarlem	Haarlem	De Gentiaan	Juridisch eigendom		
Floris van Adrichemlaan 100	Haarlem	Haarlem	Don Bosco	Juridisch eigendom		
Frieslandlaan 4	Haarlem	Haarlem	De Brandaris	Juridisch eigendom		
Garenkokerskade 19	Haarlem	Haarlem	Bestuurskantoor TWijs	Huurovereenkomst		
Junoplantsoen 58	Haarlem	Haarlem	International School Haarlem	Gebruiksovereenkomst		
Kleine Houtweg 24	Haarlem	Haarlem	De Dreefschool	Juridisch eigendom		
Lijsterstraat 1	Zandvoort	Zandvoort	Oranje Nassau school	Juridisch eigendom		
Louis Couperrusstraat 2	Haarlem	Haarlem	De Verbeelding	Juridisch eigendom		
Nagtzaamstraat 88	Haarlem	Haarlem	Franciscus Xaverius	Juridisch eigendom		
Nieuwe Landstraat 12	Haarlem	Haarlem	De Schelp	Juridisch eigendom		
Noormannenstraat 1 (buurthuis)	Haarlem	Haarlem	De Talenten	Gebruiksovereenkomst		
Oorkondelaan 65	Haarlem	Haarlem	International School Haarlem	Gebruiksovereenkomst		
Patrimoniumstraat 19a	Haarlem	Haarlem	Willem van Oranjeschool	Economisch eigendom	€ 207.000	01-01-2023
Planetenlaan 168	Haarlem	Haarlem	De Verbeelding	Gebruiksovereenkomst		
Prinses Beatrixdreef 6	Haarlem	Haarlem	Internationale Taalklas	Juridisch eigendom		
Rijksstraatweg 87 (woning)	Bennebroek	Bloemendaal	Willink school	Economisch eigendom	€ 311.000	01-01-2023
Rijksstraatweg 87a (woning)	Bennebroek	Bloemendaal	Willink school	Economisch eigendom	€ 271.000	01-01-2023
Rijksstraatweg 89	Bennebroek	Bloemendaal	Willink school	Juridisch eigendom		
Rijksstraatweg 245	Haarlem	Haarlem	Gunningschool	Juridisch eigendom		
Roerdomplein 19	Haarlem	Haarlem	Koningin Emmaschool	Juridisch eigendom		
Rozenhagenstraat 15	Haarlem	Haarlem	Willem van Oranjeschool	Juridisch eigendom		
Schreveliusstraat 27	Haarlem	Haarlem	International School Haarlem	Gebruiksovereenkomst		
Sportparklaan 3	Heemstede	Heemstede	Nicolaas Beetsschool	Juridisch eigendom		
Sportparklaan 25A	Heemstede	Heemstede	Nicolaas Beetsschool	Juridisch eigendom		
Van Lennepweg 2	Aerdenhout	Bloemendaal	Tijo van Eeghenschool	Juridisch eigendom		
Velserstraat 17	Haarlem	Haarlem	De Ark	Juridisch eigendom		
Velserstraat 55	Haarlem	Haarlem	De Werkschuit	Economisch eigendom	€ 1.426.000	01-01-2023
Vilniusstraat 2 (IKC)	Haarlem	Haarlem	Mgr. Huibers	Gebruiksovereenkomst		
Von Brücken Focklaan 2	Heemstede	Heemstede	Prinses Beatrixschool	Juridisch eigendom		
Westergracht 3	Haarlem	Haarlem	Bavo Basisschool	Juridisch eigendom		
Zevenwoudenplantsoen 3	Haarlem	Haarlem	Wadden Molenwijk	Juridisch eigendom		

6.

Overige gegevens

Aan de raad van toezicht en
het college van bestuur van
Stichting Twijs
Postbus 2018
2002 CA Haarlem

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Twijs te Haarlem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Twijs op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Twijs, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag (pagina 3 tot en met pagina 53);
- de overige gegevens (pagina 90 tot en met pagina 91);
- de bijlage Exploitatie ISH 2023 (pagina 96 tot en met pagina 97).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 20 juni 2024

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

Was getekend

De heer C. Rabe
Registeraccountant

7.

Bijlage(n)

Exploitatie ISH 2023

Exploitatieoverzicht

ISH - International School Haarlem

Grootboekrekening	Rek. Nr.	Rekeningnaam	REA 2023		REA 2022	
			2023-01 -	2023-12	2022-01 -	2022-12
R01 Baten						
R0101 Rijksbijdragen						
R010101 Rijksbijdragen OCW/EZ						
		R01010101 Rijksbijdrage OCW	€	-1.675.286	€	-2.350.853
		Totaal: R010101 Rijksbijdragen OCW/EZ	€	1.675.286	€	2.350.853
R010103 Inkomensoverdracht van rijksbijdragen						
		R01010303 Ontv. doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden	€	101.244	€	91.815
		Totaal: R010103 Inkomensoverdracht van rijksbijdragen	€	101.244	€	91.815
		Totaal: R0101 Rijksbijdragen	€	1.776.530	€	2.442.669
R0102 Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden						
R010202 Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
		R01020202 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	€	-	€	-
		Totaal: R010202 Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	€	-	€	-
		Totaal: R0102 Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	€	-	€	-
R0105 Overige baten						
R010501 Opbrengst verhuur						
		R01050101 Opbrengst verhuur	€	9.768	€	9.696
		Totaal: R010501 Opbrengst verhuur	€	9.768	€	9.696
R010502 Detachering personeel						
		R01050201 Detachering personeel	€	-8.643	€	25.379
		Totaal: R010502 Detachering personeel	€	-8.643	€	25.379
R010505 Ouderbijdragen (PO/VO)						
		R01050501 Ouderbijdragen (PO/VO)	€	2.989.095	€	2.494.510
		Totaal: R010505 Ouderbijdragen (PO/VO)	€	2.989.095	€	2.494.510
R010510 Overige baten						
		R01051001 Overige baten	€	35.823	€	12.941
		Totaal: R010510 Overige baten	€	35.823	€	12.941
		Totaal: R0105 Overige baten	€	3.026.043	€	2.542.527
		Totaal: R01 Baten	€	4.802.573	€	4.985.196
R02 Lasten						
R0201 Personeelslasten						
R020101 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
		R02010101 Lonen en salarissen	€	2.588.286	€	2.335.379
		Totaal: R020101 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	€	2.588.286	€	2.335.379
R020102 Overige personele lasten						
		R02010202 Lasten personeel niet in loondienst	€	20.819	€	11.382
		R02010203 Overige personele lasten	€	97.940	€	72.449
		Totaal: R020102 Overige personele lasten	€	118.759	€	83.831
R020103 Ontvangen vergoedingen						
		R02010303 Overige uitkeringen, die de personeelslasten verminderen	€	-33.094	€	-22.452
		Totaal: R020103 Ontvangen vergoedingen	€	-33.094	€	-22.452
		Totaal: R0201 Personeelslasten	€	2.673.950	€	2.396.759
R0202 Afschrijvingen						
R020202 Afschrijvingen materiële vaste activa						
		R02020201 Afschrijvingen gebouwen en terreinen	€	6.695	€	6.206
		R02020202 Afschrijvingen inventaris en apparatuur	€	74.410	€	74.205
		R02020203 Afschrijvingen overige MVA	€	10.986	€	10.986
		Totaal: R020202 Afschrijvingen materiële vaste activa	€	92.091	€	91.397
		Totaal: R0202 Afschrijvingen	€	92.091	€	91.397
R0203 Huisvestingslasten						
R020301 Huurlasten						
		R02030101 Huurlasten	€	115.686	€	178.602
		Totaal: R020301 Huurlasten	€	115.686	€	178.602
R020303 Onderhoudslasten (klein onderhoud)						
		R02030301 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	€	20.657	€	105.917
		Totaal: R020303 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	€	20.657	€	105.917
R020304 Energie en water						
		R02030401 Energie en water	€	89.596	€	70.687
		Totaal: R020304 Energie en water	€	89.596	€	70.687
R020305 Schoonmaakkosten						
		R02030501 Schoonmaakkosten	€	156.791	€	153.418
		Totaal: R020305 Schoonmaakkosten	€	156.791	€	153.418
R020306 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting						
		R02030601 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	€	1.436	€	797
		Totaal: R020306 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	€	1.436	€	797
R020308 Overige huisvestingslasten						
		R02030801 Overige huisvestingslasten	€	20.855	€	22.232
		Totaal: R020308 Overige huisvestingslasten	€	20.855	€	22.232

Exploitatieoverzicht**ISH - International School Haarlem**

Grootboekrekening	Rek. Nr.	Rekeningnaam	REA 2023		REA 2022	
			2023-01 -	2023-12	2022-01 -	2022-12
Totaal: R0203 Huisvestingslasten			€	405.021	€	531.652
R0204 Overige lasten						
R020401 Administratie en beheer						
R02040101 Administratie en beheer			€	8.324	€	14.187
Totaal: R020401 Administratie en beheer			€	8.324	€	14.187
R020402 Inventaris en apparatuur						
R02040201 Inventaris en apparatuur			€	17.531	€	27.885
Totaal: R020402 Inventaris en apparatuur			€	17.531	€	27.885
R020403 Leer- en hulpmiddelen						
R02040301 Leer- en hulpmiddelen			€	179.124	€	229.614
Totaal: R020403 Leer- en hulpmiddelen			€	179.124	€	229.614
R020405 Overige lasten						
R02040501 Overige lasten			€	1.497.896	€	1.652.554
Totaal: R020405 Overige lasten			€	1.497.896	€	1.652.554
Totaal: R0204 Overige lasten			€	1.702.875	€	1.924.240
Totaal: R02 Lasten			€	4.873.937	€	4.944.048
R04 Financiële baten en lasten						
R0402 Financiële lasten						
R040201 Rentelasten en soortgelijke lasten						
R04020101 Rentelasten en soortgelijke lasten			€	1.438	€	1.930
Totaal: R040201 Rentelasten en soortgelijke lasten			€	1.438	€	1.930
Totaal: R0402 Financiële lasten			€	1.438	€	1.930
Totaal: R04 Financiële baten en lasten			€	-1.438	€	-1.930
Resultaat			€	-72.802	€	39.218